

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

MASTEROPPGAVE

Studieprogram: Nordisk og lesevitenskap	vårsemesteret, 2020 Åpen
Forfatter: Hilde Berg Nesse	<i>Hilde Berg Nesse</i> (signatur forfatter)
Veileder: Arne Olav Nygard	
Tittel på masteroppgava: Å gripe – og begripe – det flyktige. En studie av den sosiale praksisen i Helsesistas Snapchat-kanal Engelsk tittel: Comprehending the transition of health counseling through Snapchat	
Emneord: Sosial praksis, rekontekstualisering, transformasjon, sosialsemiotikk, Theo van Leeuwen, semiotisk teknologi, Helsesista, allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål, ungdom, Snapchat	Antall sider med figurer og tabeller: 116 Antall sider uten figurer og tabeller: 90 + vedlegg: 8 Stavanger, 10. mai 2020

Å gripe – og begripe – det flyktige

En studie av den sosiale praksisen i Helsesistas Snapchat-kanal

Masteroppgave

Nordisk og lesevitenskap

Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora, UiS

Hilde Berg Nesse, våren 2020

Sammendrag

Dette prosjektet retter oppmerksomheten mot et sosialt digitalt tekstlandskap. Tale Marie Krohn Engvik, bedre kjent som Helsesista, flytta i 2016 sitt helsesøsterkontor fra en videregående skole til Snapchat. Tre år senere oppgir hun at snappene hun deler, åpnes av rundt 200 000. Forskningsprosjektet er drevet av nysgjerrigheten på hva som skjer når en etablert helsesykepleierpraksis rekontekstualiseres i en ny multimodal og digital kontekst.

Analysen av transformasjonen av den sosiale praksisen viser at rekontekstualiseringa er sterkt prega av valget av Snapchat som ressurs og verktøy. Rekontekstualiseringa framstår som en hybrid mellom den etablerte praksisen og praksiser representert i det sosiale mediet, og den kan tolkes som ei endring av anatomien i den sosiale praksisen.

Gjennom valget av Snapchat har Engvik utelatt alle handlinger i praksisen som krever fysisk møte og utelukkende rekontekstualisert rådgivingsdelen; *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*. Rådgivingshandlingene fra den etablerte praksisen er gjenkjennelige i Snapchat-kanalen, men Helsesistas handlemåte og presentasjonsstil er sterkt prega av den semiotiske teknologien og praksisene i det sosiale mediet. Med Snapchat-kanalen har hun oppheva reguleringa av ungdommers tilgang til rådgiving på et bestemt sted til en gitt tid, og transformasjonen har bidratt til å gjøre rådgivingspraksisen mer tilgjengelig og eksplisitt.

Det er snappene i den mobiltelefonmedierte diskursen som utgjør og konstituerer den sosiale praksisen. De institusjonelle strukturene som opprettholder den tradisjonelle praksisen er erstatta av et behov for å tiltrekke seg deltakere for å legitimere rådgivinga. Den åpne tilgangen i Snapchat-kanalen har perforert den definerte deltakergruppa en kjenner fra den opprinnelige praksisen. Transformasjonen har flytta rådgivinga som skjer i fortrolighet på et helsesykepleierkontor til en åpen digital scene, og deltakerne er gjort synlige gjennom Helsesistas deling av samtaletråder fra chat-funksjonen og snapper deltakerne har sendt som respons på Helsesistas initiativ. Rettigheten til å få rådgiving kan sies å være bytta ut med muligheten til å tilgang til rådgivinga av andre. Det ligger et paradoks i at rådgivinga i Snapchat-kanalen er tilgjengelig for alle som er interessert, og at det kun er Helsesista som er arkitekten og portvakten i det digitale rommet.

Forord

De digitale samtids tekstene forteller noe om tidsånden – noe om samtidens kultur, tekster og omgangsformer. Samhandlinga gjennom sosiale medier både bygger på eksisterende praksiser, endrer dem og utvikler nye. Tekstproduksjonen i disse flyktige og hurtige kontekstene kan likevel danne mønstre og etablere varige fellesskap. Dette prosjektet er drevet av min interesse for språklig og sosial kompleksitet i tekster, spesielt i dialoger. I selve aksjonen med å dokumentere og fryse fast det flyktige, frarøves kommunikasjonen i Snapchat sentrale egenskaper. Dette konfliktfylte aspektet har gjort utforskinga av Helsesistas Snapchat-kanal både mer interessant og mer utfordrende. Det er et paradoks ved mitt bidrag i utforskinga av transformasjonen av praksisen, at den sannsynligvis alt har endra seg siden datamaterialet ble samla inn. Kanskje nettopp denne raske utviklingstakten i seg selv gjør det nyttig å dokumentere tekster delt på Snapchat?

Takk til veileder Arne Olav Nygard som har presentert teoretiske holdepunkter i det flyktige og invitert på helikopterturer for å få bedre oversikt over tekstlandskapet. Takk for alle heiarop og all hjelp fra familie, venner, kolleger og medstudenter.

Sola, 10. mai 2020

Hilde Berg Nesse

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 Innledning	s. 6
1.1 Problemstilling og forskningsspørsmål	s. 8
1.2 Presentasjon av Helsesista	s. 9
1.3 Snapchat og multimodalitet	s. 12
1.4 Tidligere forskning på feltet	s. 15
1.5 Oppbygning av oppgava	s. 19
Kapittel 2 Materiale og metodologiske vurderinger	s. 20
2.1 Innsamling av datamaterialet	s. 20
2.2. Sortering og systematisering av datamaterialet	s. 23
2.2.1 Sortering av datamaterialet	s. 24
2.3 Validitet, reliabilitet og forskningsetiske overveielser	s. 32
Kapittel 3 Hvordan veves en sosial praksis sammen med en applikasjon?	s. 34
3.1 Komponenter i en sosial praksis	s. 35
3.2 Sosial praksis og semiotisk teknologi	s. 40
3.3 Verktøy og semiotiske ressurser.....	s. 45
3.3.1 Tilgjengelige verktøy	s. 46
3.3.2 Tilgjengelige semiotiske ressurser	s. 50
Kapittel 4 Transformasjon av en sosial praksis	s. 55
4.1 Representasjon av virkeligheten	s. 56
4.2 Fire transformasjonskategorier	s. 61
4.3 Transformasjon gjennom erstatninger	s. 65
4.3.1 Erstatning av ressurser, material og verktøy, tid og sted	s. 65
4.3.2 Erstatning av deltakere.....	s. 72
4.3.3 Erstatning av handlinger	s. 80
4.3.4 Erstatning av handlemåte	s. 94
4.3.5 Erstatning av presentasjonsstil	s. 105
4.3.6 Oppsummering av transformasjon gjennom erstatninger	s. 106
4.4 Transformasjon gjennom utelatelse	s. 107
4.5 Transformasjon gjennom omstrukturering	s. 108
4.6 Transformasjon gjennom tillegg	s. 110
4.7 Oppsummering av transformasjonen av den sosiale praksisen	s. 111
Kapittel 5 Drøfting og perspektivering	s. 113
5.1 Drøfting av transformasjonen av den sosiale praksisen	s. 114
5.2 Innebærer transformasjonen endring av praksisen?	s. 121
5.3 Perspektivering	s. 122
5.4 Videre forskning	s. 126
5.5 Avsluttende refleksjoner.....	s. 127

Kapittel 6 Litteraturliste	s. 128
Kapittel 7 Liste over figurer og tabeller	s. 132
Kapittel 8 Vedlegg	s. 135
Vedlegg 1 Forhåndsgodkjenning fra Norsk senter for forskningsdata	s. 135
Vedlegg 2 Utskrift av e-post som ble sendt til Helsesista	s. 136
Vedlegg 3 Oversikt over representasjon av semiotiske ressurser i snappene Helsesista har komponert	s. 137
Vedlegg 4 Oversikt over representasjon av semiotiske ressurser i snappene som viser samtale mellom Helsesista og en deltaker	s. 138
Vedlegg 5 Oversikt over representasjon av semiotiske ressurser i snappene deltakerne har komponert	s. 139
Vedlegg 6 Kvantifisert oversikt over funn fra analysen av snapper med stillbilder	s. 140
Vedlegg 7 Realisering av verbalspråklige ressurser	s. 141
Vedlegg 8 Realisering av emoji'er	s. 142

Kapittel 1 Innledning

«Helsesøster er her hver gang det er fullmåne og rektor halter.» Dette budskapet fant Tale Marie Krohn Engvik på døra til helsesøsterkontoret på en av de fire videregående skolene hun arbeidet på (Buer, 2019). Denne post-it-lappen ble en katalysator for å velge en annen form på kommunikasjonen med ungdommene for å øke sin tilgjengelighet. 1. desember 2016 flytta Engvik kontoret til Snapchat og etablerte profilnavnet *Helsesista*, og på nettsida si beskrev hun seg selv som hele landets helsesøster: «Slik kan man si at hele Norges helsesøster ble demokratisk valgt, ved at mine følgere selv valgte å følge meg daglig på snapchat.» (Engvik, T.M.K, u.å). Engvik oppga at målet hennes var å knuse tabuer og styrke den psykiske helsen til norske ungdommer. Med rundt 200 000 daglige seere av snappene har Helsesistas Snapchat-kanal et betydelig nedslagsfelt som vekker min interesse (Engvik u.å).¹

Et digitalt tekstlandskap er dynamisk og i konstant endring, og dreininga går fra tekster som verbalspråklige enheter til mer visuelle enheter (Kress 1998, s. 56). Mulighetene for å dele tekster og for å gi respons, gjør kommunikasjonen interaktiv og samhandlingsbasert. Nye medier bringer med seg ny funksjonalitet, og de tilbyr nye muligheter for å utføre etablerte aktiviteter på og introduserer nye handlingsalternativ. Rådgiving av ungdommer er en praksis man kjenner fra helsesykepleiere som er tilknyttet skoler, og der rådgivinga er en av flere handlinger de utfører. Umiddelbart kan en peke på flere måter Helsesistas Snapchat-kanal bryter med det etablerte mønsteret for praksisen til en helsesykepleier. Jeg er interessert i hva en systematisk utforsking kan vise.

Da Engvik etablerte sin Snapchat-profil var stillingstittelen *helsesøster* gjeldende, men denne ble endra til *helsesykepleier* høsten 2018 (Regjeringen, 2018). Selv sier Engvik som er utdanna helsesykepleier, at hun ikke bruker denne tittelen i sitt arbeid på Snapchat. Fra desember 2019 omtaler hun seg ikke lenger som hele Norges helsesøster på nettsida si.² Hun presiserer at hun driver med opplysning og *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* i den kanalen, og ikke behandling (Engvik, 2019).

¹ Å sende tekster i Snapchat omtales i hverdagspråket som å *snappe*, og tekstene kalles *snapper*. Jeg velger å stave ordet *snapp*, slik som Snapchat selv gjør, og å bøye det slik det brukes i hverdagspråket: *en snapp, snappen, snapper, snappene*.

² Formuleringa om å være valgt til hele landets helsesøster var tilgjengelig på nettsida til Helsesista i november 2019, men ble endra i løpet av desember måned.

Tekstene som Helsesista deler på Snapchat, omfatter både budskap fra henne selv og videresendte snapper fra seerne. Snappene produseres, deles og responderes på via en applikasjon på mobiltelefonen. Tilsynelatende er de raske å produsere, men samspillet mellom elementa i en snapp kan være komplekst og langt fra tilfeldig. Jeg er nysgjerrig på om det finnes gjenkjennelige mønstre i det som virker tilsynelatende tilfeldig og uanstrengt og om det skapes opplevelse av noe vedvarende i en kanal som er fragmentert og flyktig. En av de mange kloke ytringene til språkforskeren James Paul Gee har fungert som en motor for nysgjerrigheten: Dersom noe framstår som trivielt, så er det sannsynligvis ikke det, og derfor må det utforskes (Gee 2014, min oversettelse).³ Arbeidstitelen for dette prosjektet rommer et paradoks som uttrykker noe om utfordringene ved å undersøke et sosialt digitalt tekstlandskap; *Å gripe – og begripe – det flyktige*.

Rådgivingspraksisen til Helsesista kan være et eksempel på det sosialsemiotikeren Theo van Leeuwen benevner som rekontekstualisering av en sosial praksis. Engvik har flytta praksisen man kjenner fra en helsesykepleier ved en skole til en ny kontekst. Van Leeuwen definerer en sosial praksis som en sekvens av fysiske og/eller semiotiske aktiviteter som er en sosialt regulert måte å gjøre noe på (van Leeuwen 2008, s. 6). Van Leeuwen skiller mellom *å gjøre det* og *å snakke om det*, og han ser på alle tekster som representasjoner av sosial praksis. En diskurs rekontekstualiserer en sosial praksis gjennom å erstatte komponentene i praksisen med semiotiske elementer. En diskurs er en versjon av en praksis pluss idéer og holdninger som tilføres i konteksten diskursen brukes i (van Leeuwen 2005, s. 14). Den inkluderer sosialt konstruert kunnskap om handlinger og hendelser i ulike sosiale praksiser som konstituerer virkeligheten samt relaterte evalueringer, fortolkninger og legitimeringer av praksisen (van Leeuwen 2008, s. 6). Det betyr at diskursen, tekstene, vil tilføre praksisen mening. Van Leeuwens definisjon av diskurs uttrykker en klar sammenheng mellom semiotiske ressurser og det sosiale; en vil velge rekontekstualiseringa som er mest egna og passende for kommunikasjonssituasjonen man befinner seg i.

En sosial praksis passerer gjennom filteret til den sosiale praksisen rekontekstualiseringa er satt inn i. Ei rekontekstualisering kan gjøre en sosial praksis mer eller mindre eksplisitt og tydelig, og selve transformasjonen er sjelden transparent for deltakerne i praksisen (van Leeuwen 2008, s. 12). Den er vanligvis integrert i deres felles forståelse, i vanen deres med å

³ Originalforma av sitatet er «If something seems trivial, it probably isn't (study it).».

relatere seg til hverandre, og i oppfatninga av hva som er formålet med rekontekstualiseringa (2008, s. 13). Van Leeuwen mener dermed at transformasjonen skjer basert på alt som ligger som taus kunnskap hos deltakerne i en sosial praksis. Ei rekontekstualisering er gjentakende, og på den måten kan en fjerne seg stadig lenger fra startpunktet i rekken av rekontekstualiseringer (2008, s. 13). Den initielle praksisen, *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*, er rekontekstualisert av Engvik og innlemma i andre praksiser på Snapchat.⁴

Forståelsen av forholdet mellom en sosial praksis og semiotiske ressurser er sentral for min utforskning av snappene på Helsesistas Snapchat-kanal, både i dekonstruksjonen og gjenopplivinga av de autentiske tekstene. Jeg forstår snappene som er delt i kanalen som en representasjon av en sosial praksis. Snappen er en digitalt mediert tekst som er produsert, delt og mottatt via samme applikasjon.⁵ Rådgivingsarbeidet i Helsesistas kanal vil sannsynligvis preges av praksiser som er representert i Snapchat, og mitt valg av optikk gir verktøy for å analysere min forskningsinteresse om *hvordan* den sosiale praksisen er transformert.

1.1 Problemstilling og forskningsspørsmål

Den overordna problemstillinga i dette prosjektet er å utforske hva som skjer når *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* flyttes til et nytt medium. For å få fatt i *dette nye* har jeg valgt å analysere tekster som representasjon av en sosial praksis; snapper som representasjon av rådgivingspraksis, og snapper som skaper mening i en konkret sosial kontekst (van Leeuwen 2005, s. 5). Forskningsspørsmålet skal gi svar på hva som karakteriserer rekontekstualiseringa av praksisen og dermed transformasjonen av den. Fordi den sosiale praksisen er flytta til et digitalt miljø, mener jeg at samspillet mellom applikasjonen og praksisen må utforskes som en del av analysen av transformasjonen. Utforskinga er derfor gjort gjennom disse to underspørsmåla:

1. Hvordan veves den sosiale praksisen sammen med applikasjonen Snapchat?

2. Hvordan transformeres de ulike komponentene i den sosiale praksisen?

⁴ Den akademiske øvelsen som manifesterer dette forskningsprosjektet i form av en masteroppgave, innebærer i seg selv ei ytterligere rekontekstualisering av rådgivinga.

⁵ Videre i forskningsprosjektet bruker jeg begrepa snapp og tekst som synonymmer.

Det første underspørsmålet undersøker Snapchats teknologiske innretning med mål om å skape bedre forståelse for hvilke muligheter og begrensninger applikasjonen gir for rekontekstualiseringa. Analysen som svarer på det andre underspørsmålet, bygger videre på innsikten i hvordan Snapchat og den sosiale praksisen samspiller. Målet er å utforske hvordan den sosiale praksisen er transformert. Problemstillinga løftes opp og drøftes med utgangspunkt i svara på begge underspørsmåla.

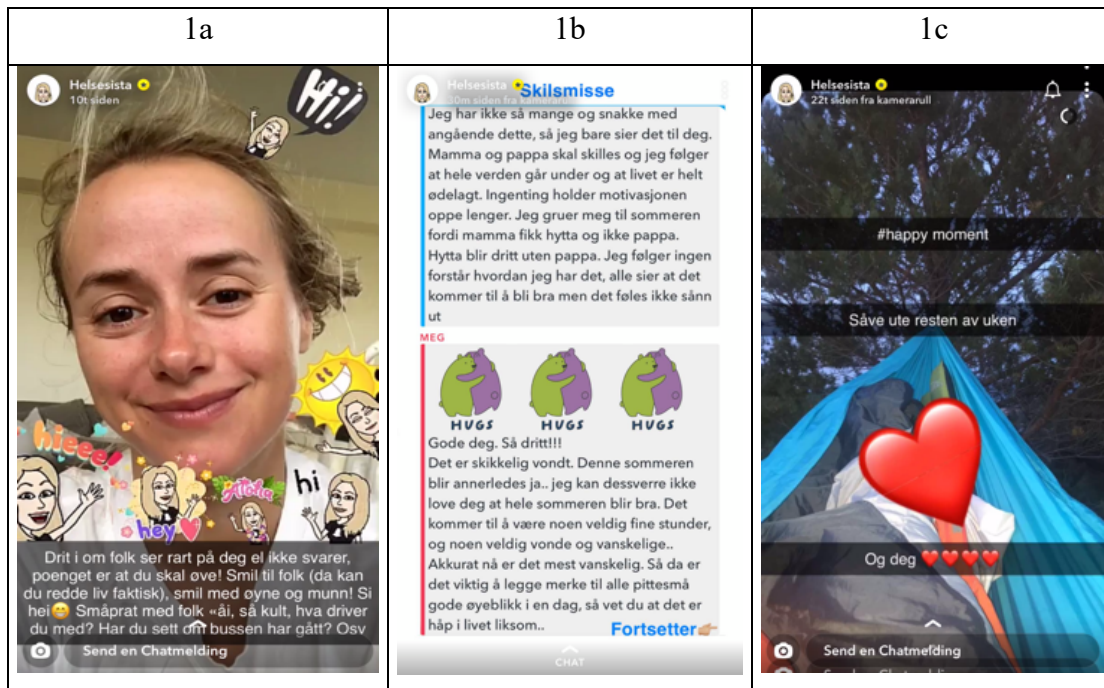
Begrepa sosial praksis, rekontekstualisering og transformasjon finner resonans i en sosialkonstruktivistisk tilnærming til diskurs. Sammen med nøkkelbegrep fra sosialsemiotikken vil begrepa defineres og forklares ytterligere i kapittel 3 og kapittel 4.

Før jeg presenterer datamaterialet og gjør rede for metodologiske valg og vurderinger, vil jeg gi mer bakgrunnsinformasjon om Helsesista og gjøre kort rede for sentrale egenskaper ved applikasjonen Snapchat. Jeg vil også presentere aspekt ved tidligere forskning som er relevant for utforskinga av hvordan den sosiale praksisen er transformert i Helsesistas Snapchat-kanal. Til slutt i innledningskapittelet skisserer jeg oppbygninga av resten av oppgava og begrunner denne.

1.2 Presentasjon av Helsesista

I løpet av tre år har populariteten til Helsesistas Snapchat-kanal vokst organisk, og hun oppgir som nevnt over at snappene blir sett av opp mot 200 000 daglig.⁶ Motivasjonen for å opprette en Snapchat-profil var å bli mer tilgjengelig, og Engvik har uttalt at en ikke kan forvente at ungdommer skal oppsøke voksne på støvete kontorer. Ungdommene må møtes der de er, og de voksne må tilpasse kommunikasjonen og jobbe for å skape nærhet i digital kommunikasjon (Engvik, T.M.K, u.å). Helsesistas kommunikasjon på Snapchat omfatter både snapper hun produserer selv, snapper av skjermbilder av samtaler hun har hatt med ungdommer og snapper hun mottar fra seere og deler på sin kanal. Datamaterialet vil bli nærmere presentert i kapittel 2, og det vil bli brukt snapper for å eksemplifisere funn i analysen i kapittel 4. Fordi en snapp bærer med seg preg av senderen, er det nyttig å allerede i innledninga presentere konkrete eksempler på hvordan Helsesista har realisert den sosiale praksisen. I tillegg har det en verdi å gi en visuell presentasjon av Engvik som er motivet på snappen til venstre i *Figur 1* under. Eksempler på alle de tre kategoriene snapper er derfor vist i *Figur 1* under.

⁶ Talla som oppgis her, kommer fra Helsesista selv (Engvik u.å). I motsetning til Facebook og Instagram, er det ingen trafikkstatistikk på Snapchat som er synlig for andre enn senderen.

Figur 1 Snapp 1a er komponert av Helsesista, 1b er skjermbilde av en dialog mellom Helsesista og seer og 1c er komponert av en seer.

Engvik definerer Snapchat som sin hovedkanal, og tallmessig er det ingen tvil om at dette utgjør kjernen i hennes digitale praksis. Hun har også Helsesista-profil på andre sosiale medier. I mai 2020 har hun om lag 37 000 følgere på Facebook og over 61 000 følgere på Instagram. På Twitter har Helsesistas profil om lag 1400 følgere, og filmene på Youtube-kanalen hennes har vært vist over 42 000 ganger. Dette illustrerer at Engvik produserer og deler innhold og er i kontakt med ungdommer i mange kanaler. Engvik organiserte virksomheten sin i et aksjeselskap i november 2017, og det vedtektsfesta formålet til Helsesista AS er ifølge Brønnøysundregistrene å «Yte tjenester som helsesøster, samt undervise, motivere og styrke ungdom gjennom bruk av sosiale medier, da hovedsakelig gjennom Snapchat.» (Helsesista u.å.).

Engvik (f. 1979) har høsta mye begeistring og applaus, men også kritikk for arbeidet sitt. Hun har mottatt flere priser, og blant annet ble hun kåra til *Årets helsesøster* av Landsgruppen av helsesøstre NSF og fikk *Tabuprisen* fra Rådet for psykisk helse i 2018. Året før fikk hun *Åpenhetsprisen* fra Norsk kommunikasjonsforening. Selv sier Engvik at det hun verdsetter høyest, er meldinger fra ungdom som forteller at de har våget å be om hjelp på grunn av arbeidet hennes. Engvik holder foredrag både i egen regi og som del av seminarer og konferanser, og hun benyttes også som konferansier. 1. mars 2019 debuterte Engvik som

programleder for sitt eget program på TV2, *Helsesista*, og i oktober 2019 ga hun ut boka *Helsesista #vågåvære* på CappelenDamm. Hun samarbeider med flere aktører, blant annet Stine Sofie Stiftelsen og rådet UngIdag.

Senhøstes 2019 var det flere med helsefaglig utdanning og profesjonell posisjon som stilte spørsmålstegn ved Engviks Helsesista-kanal på Snapchat (Martincic, 2019; Jonassen, 2019; Røssland & Aronsen, 2019, Andresen & Stene, 2019). Kritikken handla om at det er problematisk at Engvik sier at hun ikke er helsesykepleier på Snapchat, men deltar som privatperson. Flere mente at det var problematisk å være både fagperson og privatperson i samme Snapchat-kanal og at hun i andre kanaler omtaler seg «hele Norges helsesøster». Andre kritiserte at hun får så mange snapper fra ungdommer at hun ikke har kapasitet til å svare på alle. Hvor går grensen mellom å opplyse og behandle, og hvordan forholder hun seg til dokumentasjonsplikten, spør andre. Engvik har også blitt møtt med kritikk for å omtale seerne for «ungdommene mine» og «guttene mine» for å oppnå nærhet til dem, og kritikerne mener at denne tilhørigheten kan minne mer om vennskap enn om utøvelse av en profesjon.

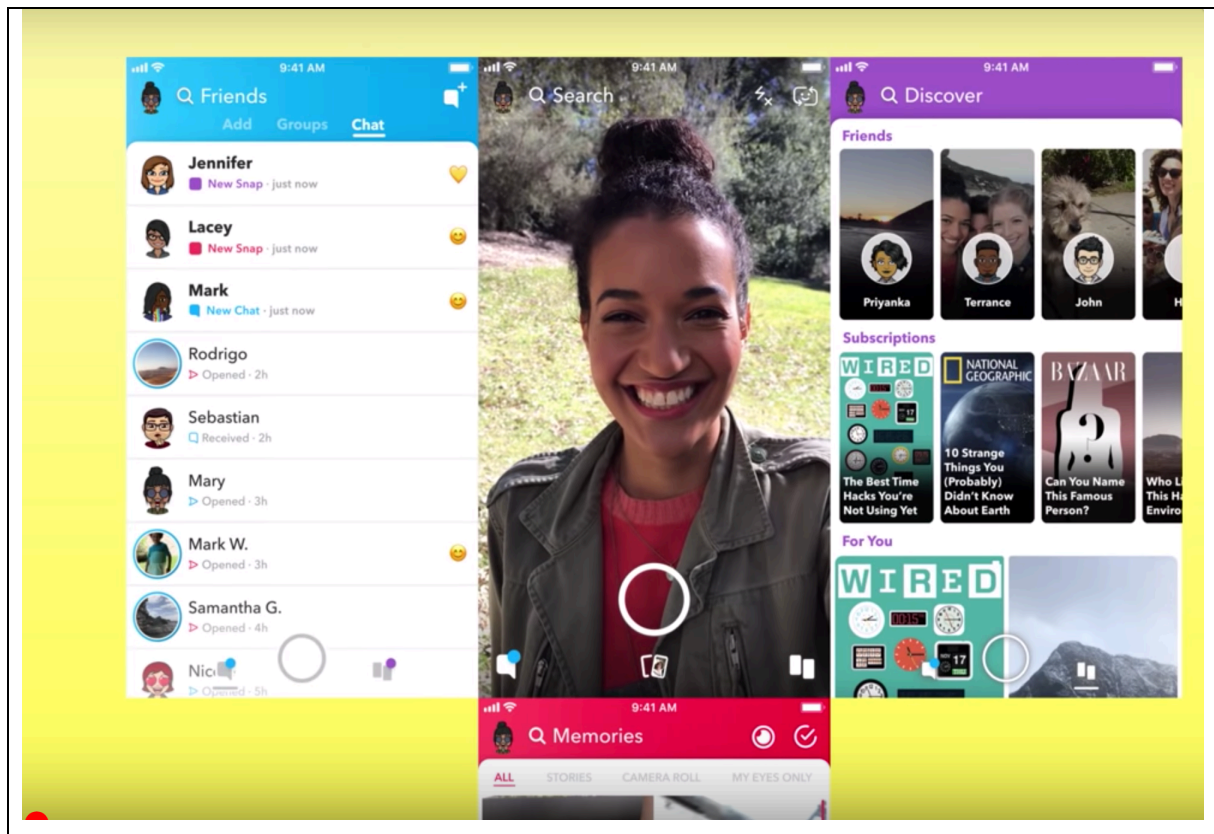
Disse kritiske spørsmåla kan muligens antyde at det kan være utydelig eller tvetydig hvilken sosial praksis som medieres gjennom Helsesistas Snapchat-kanal. Praksisen kan oppfattes ulikt av senderen og seerne og ulikt av de enkelte seerne. Etter kritikken har Helsesista som nevnt over fjerna teksten på nettsida si der hun omtaler seg som «hele Norges helsesøster», og hun har i motsvar til kritikken i kronikkform presisert at hennes praksis på Snapchat er helseopplysning til ungdom (Engvik, 2019). Hun plasserer seg selv i samme kategori som den anonyme chatten til Sex og samfunn og innringertelefoner som Kors på Halsen (i regi av Røde Kors) og Hjelpetelefonen (i regi av Mental Helse). Engvik refererer til at en er vant til at leger svarer på spørsmål i ukebladet og nettjenester, at jordmødre svarer på spørsmål om graviditet i nettforum, at sykepleiere gir råd i tett-på-nett møter på nettaviser og profilerte leger og psykologer svarer på spørsmål fra lyttere på radio og TV. Hun mener at årsaken til at hennes praksis vekker oppmerksomhet og kritiseres, er at hun gjør det samme på Snapchat, som kan sees på som en ny kanal i denne sammenheng. Denne diskusjonen har hatt betydning for dette forskningsprosjektet fordi Helsesista offentlig definerte sin praksis som *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* (Engvik, 2019). Det er med dette utgangspunktet rekontekstualiseringa av den sosiale praksisen utforskes.

1.3 Snapchat og multimodalitet

Applikasjonen Snapchat er et sosialt medium som muliggjør produksjon, distribusjon og mottak av tekster. Den kan karakteriseres som et sosialt medium fordi teknologien tillater brukere å etablere og utvikle personlige profiler og å følge andre profiler (Zappavigna 2016, s. 273). Mobiltelefonen er som omtalt over den teknologiske plattformen, og den er også redskapet fordi applikasjonen bruker mobiltelefonens ressurser til å utføre oppgaver. Medieteoretikerens Cris Cheshers definisjon av applikasjon er nyttig i et prosjekt med en sosialemiotisk tilnærming: «buntet med mening og funksjonalitet, hver preget av sitt særegne navn og ikon» (Chesher, 2012, s. 98, min oversettelse).⁷ Definisjonen rommer lignende perspektiv som van Leeuwen anvender på programvare som språk som kan imøtekomme behov og fasilitere visse praksiser framfor andre (Moschini 2012, s. 213). Chesher kombinerer studier av medier og teknologi for å undersøke forholdet mellom teknologisk innovasjon og kulturelle endringer, og dette perspektivet er beslektet med å se på hvordan en sosial praksis transformeres i et sosialt medium.

Enhver bevegelse på Snapchat involverer en interaksjon mellom teknologien i applikasjonen, måten applikasjonen gjør menyvalga tilgjengelig i grensesnittet på telefonen og brukerens valg. Funksjonaliteten inviterer til interaktivitet, og når man åpner applikasjonen er kameraet aktivt i grensesnittet og inviterer til å produsere en snapp som skal deles (se *Figur 2* under). Den mest sentrale funksjonen i applikasjonen er det integrerte kameraet, og Snapchat omtaler seg selv som en kamerabedrift og sier at applikasjonen «gir deg muligheten til å leve i øyeblikket» (Snapchat 2019a). Kameraet fungerer som «hjem» i applikasjonen, og det er representert med omrisset av en hvit sirkel som vist på *Figur 2* under (Snapchat 2020). Sveiper en til venstre, får en oversikt over aktiviteten med *venner*, her kan man sende snapper, chatte eller ringe med eller uten kamera i bruk. Til høyre utforsker man, og her kan man se snapper fra vennene og snapper fra dem man abonnerer på (*subscriptions*). Sveiper man opp, kommer snapper som man har lagret som minner (*memories*) tilgjengelig. Det finnes en søkefunksjon (*discover*) der man kan lete etter andre profiler eller emner. Navigasjonsknappen gjør det lett å veksle mellom venneaktiviteter og utforskningsfunksjonen. Via profilknappen kan man legge til venner, administrere innstillinger og legge til snapper en har laga.

⁷ Sitatet er oversatt fra originalformen «bundled of meaning and functionality each marked by its own distinctive name and icon».

Figur 2 Hovedfunksjonene i Snapchat. Kamerafunksjonen er vist i midten av den konstruerte illustrasjonen. Til venstre er snapper en har mottatt fra venner, til høyre er utforskningsfunksjonen og under kameraet finnes snapper og dialoger en har lagra.

Det finnes også et Snapkart der man kan se snapper som er sendt inn til «Our Story» fra ulike arrangement og aktiviteter verden over, og brukere kan dele sin geografiske posisjon med hverandre. For å zoome inn og endre utsnittet av kartet, bruker man fingrene på skjermen. Applikasjonen inkluderer i tillegg *Games* som en kan spille sammen med andre profiler.⁸

En snapp har en multimodal tekstlig utforming, den kombinerer flere uttrykksmåter og skaper mening ved hjelp av flere samtidige transparente lag oppå hverandre. Samspillet danner et helhetlig budskap, og i møtet med en multimodal tekst oppfattes sannsynligvis de meningssskapende systemene samtidig slik at den samla meninga kan si mer enn summen av delene (Maagerø & Tønnesen 2010, s. 145). Meningsbærende uttrykksmåter som er realisert i snapper og andre tekster, kan sees på som semiotiske ressurser. Ressursene kan omfatte tegn som handlinger, materialer og kulturprodukt (van Leeuwen 2005, s. 3). De har ulike egenskaper og tilbyr ulike alternativ i meningssskapinga.

⁸ *Games* og kartrepresentasjoner er ikke realisert i snappene som inngår i datamaterialet.

En distinktiv egenskap ved Snapchat er de mange kreative alternativa man har til å modifisere snappene. De multimodale tekstene er raske og enkle å produsere rent teknisk, samtidig som de er komplekse med tanke på antall kombinasjonsmuligheter. Det er dette aspektet jeg vil tydeliggjøre i kapittel 3 som presenterer de tilgjengelige ressursene og verktøya. En modalitet er en klasse av semiotiske ressurser som ligner hverandre og som skaper mening i en gitt situasjon (Bezemer & Kress 2008, s. 171). Ulike modaliteter kan benyttes til å gjøre ulikt semiotisk arbeid eller gjøre samme arbeid på ulike måter. Hva som kan defineres som en modalitet, varierer ut fra kommunikasjonssituasjonen og den kulturelle konteksten; med andre ord det som er meningsbærende i den aktuelle situasjonen (2008, s. 171). Dette betyr at det kan være representert andre modaliteter i Helsesistas praksis på Snapchat sammenligna med modalitetene som er tilgjengelig når en helsesykepleier ved en skole skal utføre rådgiving. I de digitale omgivelsene tilbys forhåndsutvalgte ressurser og halvfabrikerte maler, og applikasjonen kan påvirke hvordan deltakerne skaper, tolker og administrerer mening (Poulsen, Kvåle & van Leeuwen 2018, s. 593).

Flyktigheten er en annet distinktiv egenskap ved Snapchat som sosialt medium. En snapp er selvdestruktiv, og mottakeren kan kun se den i et avgrensa tidsrom. Deler en snapper, er de tilgjengelig for mottakeren i inntil 24 timer eller kortere dersom senderen ønsker det. Snapper fra offentlige Snapchat-kanaler slik som Helsesistas, er tilgjengelige for mottakeren i 24 timer. Det krever stadige publiseringer for å holde relasjonen mellom to Snapchat-profiler ved like. I hverdagspråket sier man gjerne at man *har* noen på Snapchat, og en sender og mottar snapper og meldinger fra dem man har på vennelista si. I motsetning til slik det er på Facebook og Instagram, er ikke denne lista synlig for andre. Man kan sende samme snapp til alle på vennelista eller velge ut enkelte av dem. Snappene struktureres kronologisk etter når man mottar dem, og man må aktivt klikke på tekstene for å åpne dem. Mottakeren kan sende en melding som svar på snappen, og meldinga blir da sendt i en *chat-funksjon*. Meldinga er kun synlig for den opprinnelige mottakeren. En kan delta på Snapchat uten å produsere og sende egne meldinger, kun motta snapper fra andre. På det andre ytterpunktet finnes profiler som ønsker å opprettholde en serie av *streaks*, det vil si at de må sende snapper til hverandre med maksimalt 24 timers mellomrom. Mange brukere samler på streaks-relasjoner, men denne funksjonen er ikke aktiv i en offisiell kanal som Helsesista har. Alle som abonnerer på kanalen, har teknisk sett mulighet til å sende henne snapper og meldinger i chat-funksjonen.

Helsesista vender seg mot ungdom, og hun har valgt Snapchat for å øke sin tilgjengelighet for denne målgruppa. Undersøkelsen *Barn og medier 2020* fra Medietilsynet viser at 80 % av barn og unge bruker Snapchat, fra 29 % av 9- og 10-åringene til 71 % av 11- og 12-åringene og godt over 90 % av 13–18-åringene (Medietilsynet 2020, s. 5). Det er ingen store kjønnsforskjeller i noen av disse aldersgruppene, men jevnt over er det en litt høyere andel jenter enn gutter som rapporterer om Snapchat-bruk. Flere aktører som Medietilsynet og Barneombudet anbefaler 13-årsgrense på applikasjonen, men Snapchat selv har satt aldersgrensa på applikasjonen til 12 år.⁹ Rent teknisk kan en unngå denne ved å tilpasse fødselsåret som oppgis, og det betyr at yngre deltakere kan ha tilgang på snappene Helsesista deler. I likhet med Helsesista refererer jeg til målgruppa hennes som *ungdom* (Helsesista, 2020; Engvik 2019).

1.4 Tidligere forskning på feltet

Helsesista er ikke alene om å drive helseopplysning i det norske landskapet av sosiale medier. Twitter-legen, Wasim Zahid, driver med helseopplysning i tekster på 140 tegn. Enkelte helsesykepleiere ved ungdomsskoler og videregående skoler, som for eksempel @helsebroren, har profiler på flere sosiale medier. Legen Berit Nordstrand poster innlegg om kosthold og helse på sin Facebook-side, og Webpsykologen er en av flere psykologer som er på sosiale medier.¹⁰ Gynekologen Danielle Jones er en av flere amerikanske leger som gir helseopplysning via filmdelingsapplikasjonen TikTok. Hun uttrykker håp om at plattformen kan bidra til at ungdommer får mer tillit til medisinske fagpersoner og ser på dem som tilgjengelige. Jones omtaler praksisen sin, @mamadoctorjones, «som om du hadde en venn som tilfeldigvis var en gynekolog eller fødselslege» (Goldberg, 2020).

Så langt jeg har funnet, er det ennå ikke gjort noen systematisk forskning på disse praksisene. Det er satt spørsmålsteget ved og retta kritikk mot ulike aspekter som uklare skillelinjer mellom opplysning og behandling, mangelfull oppbevaring av personlige helseopplysninger og konsekvensene av å akseptere brukervilkåra til de ulike plattformene. Spørsmåla er primært formulert av fagpersoner med helsefaglig utdanning og praksis og publisert digitalt i

⁹ Den anbefalte aldersgrensa på 12 år som er synlig i AppStore og Microsoft Store, er satt av utviklerne med tanke på hvilken målgruppe appen egner seg for. Både Medietilsynet og Barneombudet refererer til at 13-årsgrensa på sosiale medier er satt for å beskytte barns personopplysninger.

¹⁰ Profilene som referert til over er: <https://twitter.com/wasimzahid>, @helsebroren på Snapchat, Instagram og Facebook, <https://www.facebook.com/bnordstrand/> og <https://www.facebook.com/webpsykologen/>.

nyhetsmedier. Som omtalt over har en del av spørsmåla vært retta mot Engviks praksis på Helsesistas Snapchat-kanal (Martincic, 2019; Jonassen, 2019; Røssland & Aronsen, 2019, Andresen & Stene, 2019).

De siste åra er det utført noe forskning på tekstpraksiser på Snapchat, men lite på de konkrete tekstene som deles. Dette kan skyldes at når en skal lagre tekstene så fratas flyktigheten ved mediet og kommunikasjonen sentrale egenskaper. Rent praktisk er det utfordrende å samle større mengder snapper. Piwek og Joinson understreker at det er vanskelig å få fatt i den sanne naturen til Snapchat på grunn av snappenes selvdestruktive funksjonalitet. Det finnes ingen logg eller protokoll over sendte og mottatte snapper (Piwek & Joinson 2016, s. 358). De to forskerne omtaler applikasjonen for sosial smøring, og mener at Snapchat er på kort tid er blitt vevd inn i brukernes daglige kommunikasjonspraksiser. Et funn i deres undersøkelse er at Snapchat primært brukes i dialog med nære venner og familie, det vil si i nære nettverk som støtter hverandre emosjonelt (2016, s. 358).

Flere forskere interesserer seg for hvordan de sosiale mediene kan fungere som et nytt lag folk legger oppå sine hverdagslige praksiser, og at dette kan endre etablerte praksiser (van Dijck 2013, s. 4). Snapchat er blitt beskrevet som et tveegget sverd fordi applikasjonen tilgjengeliggjør modaliteter som kan gi relasjonelle utfordringer, men også legge til rette for mer kongruent kommunikasjon i en relasjon (Vaterlaus, Barnett, Roche, Young 2016, s. 594). David Barton og Carmen Lee (Barton, D. & Lee, C. K. M 2012, s. 294) mener at folk kan erfare at den nye teknologien fasiliterer eksisterende praksiser mer effektivt. Skriftspråklige praksiser i umiddelbar meldingsutveksling i sosiale medier er blitt en alminnelig måte å kommunisere om mer eller mindre viktige hverdagslige emner på, og disse praksisene overtar deler av funksjonene til de muntlige hverdagssamtalene (Barton, D. & Lee, C. K. M 2012, s. 294). Van Leeuwen og Danica Jovanovic poengterer at den tilgjengelige multimodale miksen i dialog på sosiale medier er annerledes enn den i kommunikasjon ansikt-til-ansikt, og at dette påvirker hvordan den nonverbale kommunikasjonen uttrykkes (Jovanovic & van Leeuwen 2018, s. 685). Gjennom mulighetene og begrensningene de tilgjengelige semiotiske ressursene gir, utvikles det strukturer for å utveksle mening.

I sosiale medier har brukeren både dialog med systemet og med andre brukere. I samspillet er det tilgjengelig en rekke hyllevareresponser, som for eksempel forhåndsutvalgte emojier som reaksjoner på et innlegg på Facebook. Når en klikker *liker* på en post på Facebook på

mobiltelefonen, er dette både en beskjed til applikasjonen om å aktivere tommel opp-ikonet samt en respons til senderen om at mottakeren har inntatt en positiv holdning til innlegget. Når en klikker, tapper og sveiper for å bruke verktøya og funksjonaliteten, er dialogen prega av rigide algoritmestyrte handlinger. Samtidig gir dialogen med andre brukerprofiler handlingsrom for å være mer fleksibel og kreativ (Jovanovic 2019, s. 47). Samspillet mellom disse to prinsippa for dialog i konkrete kommunikasjonspraksiser er interessant fordi tilsvarende er representert i Snapchat-applikasjonen.

Som nevnt over er det slik jeg kan se per i dag ikke gjennomført forskning konkret på snapper som tekster. Selfier er en gjenkjennbar sjanger som er sterkt representert i Snapchat, og jeg vil løfte fram to studier på denne sjangeren med nærbilder av en person er det viktigste i motivet. Aslaug Veum og Linda Undrum viser hvordan selfien som global sjanger trekker veksler på andre sjangre som reklamefoto og selvportrett (Veum & Undrum 2018). Datamaterialet deres som er henta fra Instagram, viser at selfiene har et homogent multimodalt uttrykk, og at individet gjennom denne tekstpraksisen er med på å spre idéene og interessene til globale konsern og merkevarer. Betydninga programvara har for komposisjonen av selvframstilling og identitet i selfier er også undersøkt av Sumin Zhao og Michele Zappavigna, som begge er tilknytta Centre for multimodal communication ved Syddansk Universitet der også van Leeuwen er en del av det sosialemiotiske forskningsmiljøet (Zhao & Zappavigna 2018). Samspillet mellom semiotisk teknologi og sjanger inkorporerer perspektiva til den som tar selfien, den som er representert på fotoet og den som mottar selfien. Zhao og Zappavigna poengterer at semiotiske praksiser på sosiale medier både er plattformspesifikke og forbundet mellom brukere i like samfunn på ulike plattformer og mellom praksiser online og offline (Zhao & Zappavigna 2018). Samspillet mellom semiotisk teknologi og sjanger er undersøkt i bloggverktøyet WordPress av Elisabetta Adami (Adami 2018). Hun peker også på at online-praksiser kan påvirke og endre selvframstillinga offline, og at kommunikasjonen på sosiale medier verken er privat eller offentlig.

Forskningsinteressen til Zhao og Zappavigna reflekterer en ny retning innen sosialemiotikken som anerkjenner og vektlegger teknologiens betydning for meningsproduksjon. Paraplybegrepet semiotisk teknologi ble introdusert av dem i samarbeid med van Leeuwen i et prosjekt som undersøkte sosiale praksiser og semiotiske ressurser i Power Point (Zhao et. al. 2014). Forskerne definerer selve programvara som en form for artefakt og den ferdige presentasjonen når den benyttes som verktøy som en annen. De ulike

praksisene som er representert i produksjonen og presentasjonen av Power Point-fila, preges av semiotiske og sosiale verdier og forestillinger som er skrevet inn i programvara. Som artefakter sees de på som kulturelle konstruksjoner som på ulike vis griper inn i praksiser og tekster (Djonov & van Leeuwen 2018, s. 649).

Den samme tilnærminga er anvendt på bloggverktøy (Kvåle 2018). Mer detaljerte analyser av teknologien og eksplisitt tematisering av programvara er gjennomført på for eksempel Microsoft Word (Kvåle 2015) og Instagram (Zappavigna 2016; Zhao & Zappavigna 2018; Poulsen & Kvåle 2018). Tilsvarende utforskning på Snapchat-applikasjonens muligheter og begrensninger for meningsproduksjon og tilhørende praksiser ser ikke ut til å være gjennomført.

Refleksjonene over hvordan teknologi kan bidra til å endre en sosial praksis, er relevante og aktuelle for tolkinga av rekontekstualiseringa rådgiving på Helsesistas Snapchat-kanal. I utforskinga av den sosiale praksisen fagfelleevaluering på forskernettverket Researchgate, synliggjør Emilia Djonov og van Leeuwen ytterligere hvordan teknologien kan påvirke og endre en sosial praksis (Djonov & van Leeuwen 2018). Det digitale miljøet adopterer og integrerer sosiale, kulturelle, økonomiske og teknologiske strukturer fra den opprinnelige praksisen, og disse filtreres gjennom praksiser som er representert i online-miljøet.

Perspektivet på programvaras betydning som semiotisk artefakt, vil inngå i den teoretiske og analytiske tilnærminga til den aktuelle sosiale praksisen i dette prosjektet.

Mitt forskningsbidrag er å utforske transformasjonen av en sosial praksis som innebærer flytting av en helsesykepleiers tradisjonelle virksomhet til digitale manifestasjoner i form av multimodale snapper. Som en del av dette gjør jeg en eksplisitt beskrivelse av de tilgjengelige semiotiske verktøya og ressursene i Snapchat sett ut fra applikasjonens grensesnitt på mobiltelefonen. For å synliggjøre verktøya og de semiotiske ressursene og hvordan transformasjonen er utført, inkluderer jeg mange snapper som eksempler. Dette er både en måte å ta hensyn til materialets egenart og å få grep på disse flyktige tekstene. Presentasjonen av filmer med et stillbilde av et utsnitt yter dem selvsagt ikke full rettferdighet.

1.5 Oppbygning av oppgava

I innledningskapittelet har jeg gjort rede for forskningsinteressen, formulert problemstillinga og tilhørende forskningsspørsmål. Engvik og hennes univers med Helsesistas-kanaler er presentert, og det samme er grunnleggende egenskaper ved applikasjonen Snapchat.

I kapittel 2 presenterer jeg datamaterialet og gjør rede for studiens forskningsdesign, metodiske vurderinger og refleksjoner. Målet er å etablere gjennomsiktighet i valget av metoder for innsamlinga og behandlinga av det empiriske tekstgrunlaget.

For å oppnå kort avstand mellom teoretiske perspektiv og tilnærminger og anvendelsen av dem, svarer jeg på underspørsmålet *Hvordan veves den sosiale praksisen sammen med Snapchat?* i kapittel 3 og underspørsmålet *Hvordan transformeres de ulike komponentene i den sosiale praksisen?* i kapittel 4. Formålet med svaret på det første underspørsmålet er å gjøre rede for hvordan sosiale praksiser og teknologi er vevd sammen. Innsikt i den opprinnelige praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* og mulighetene og begrensningene som ligger i Snapchat, er et nødvendig bakteppe for å utforske hvordan praksisen transformeres. En eksplisitt beskrivelse av de tilgjengelige semiotiske ressursene og verktøya vil synliggjøre potensialet for meningsskaping Helsesista har når hun realiserer praksisen.

Kapittel 4 redegjør for en teoretisk tilnærming til hvordan en praksis kan transformeres og tar utgangspunkt i van Leeuwens syn på rekontekstualisering som en måte å skape mening om virkeligheten på. For å få grep om den sosiale praksisen som er representert i de flyktige snappene, bygger utforskinga på sosialsemiotisk teori om hvordan ulike semiotiske ressurser kan realisere mening.

I kapittel 5 løftes problemstillinga fram for å drøfte og reflektere over hva utforskinga har vist om hva som skjer når *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* flyttes til et nytt medium. I dette kapittelet vurderer jeg også valg av metode og peker ut muligheter for videre forskning.

Til slutt følger kapittel 6 med litteraturliste, kapittel 7 med liste over figurer og tabeller og kapittel 8 med vedlegg.

Kapittel 2 Materiale og metodologiske vurderinger

Drivkrafta i prosjektet er som nevnt i innledningskapittelet at jeg er nysgjerrig på Helsesistas kommunikasjon på Snapchat og tekstene som er tilgjengelige der. Formålet er å utforske hvordan den sosiale praksisen rekontekstualiseres og hvilke semiotiske ressursmuligheter Helsesista benytter. På bakgrunn av dette kan man få kunnskap om hvordan transformasjonen av den sosiale praksisen uttrykkes gjennom snappene. Jeg definerer snappen til å være teksten slik den framkommer på skjermen på i grensesnittet på mobilen til en mottaker.

Analysen har forankring i humanistisk fortolkningstradisjon med hermeneutikk som referanseramme. Prosjektet handler om å forstå transformasjonen gjennom oppdagelse og å beskrive tekstene innafor et rammeverk av systematisk teori. Denne beskrivelsen kan sees på som et forslag til tolkning som kan fasilitere en diskusjon, slik som kulturteoretikeren Mieke Bal formulerer verdien og funksjonen til hermeneutisk metode (Bal 1997, s. 4). Målet med analysen av materialet er å si noe som er relevant innafor feltet og å knytte tolkningene tett til tekstgrunnlaget.

I dette kapittelet vil jeg presentere datamaterialet og gjøre rede for min deltakelse i forskningsfeltet. Mer konkret vil jeg begrunne valg av metode for å hente inn og systematisere datamaterialet og synliggjøre og rekonstruere hvordan jeg har kommet fram til fortolkningene som presenteres som funn.

2.1 Innsamling av datamaterialet

Van Leeuwen ser som presentert i innledningskapittelet på tekster som sosialt konstruerte fenomen, og en snapp blir i dette perspektivet en autentisk produksjon av sosial handling. For å få tilgang til den sosiale praksisen som medieres i Snapchat-kanalen, må jeg som forsker delta i den. Gjennom å motta snappene i applikasjonen på min telefon, inngår jeg som passiv deltaker i det sosiale fellesskapet jeg undersøker.¹¹ En slik etnografisk tilnærming gir mulighet for å observere atferd i det teknologiske grensesnittet, det deltakerne som inngår i praksisen faktisk *gjør*. Forskerrolla omfatter dermed både et deltakerperspektiv og et tilskuerperspektiv, og formulert i korthet handler metoden om å gjennomføre etnografi på nettet.

¹¹ Jeg presiserer at jeg deltar som en passiv mottaker og ikke sender snapper til Helsesista eller andre som abonnerer på kanalen hennes.

Det metodiske utgangspunktet for prosjektet har likhetstrekk med en relativt ny grein innfor sosialantropologien som benevnes nettnografi (Kozinets 2010).¹² Med dette begrepet beskriver Robert V. Kozinets en forskningsmetode som er godt egna for å utforske sosiale medier, kommunikasjon og relasjoner (Kozinets 2020, s 58). Kozinets poengterer at resultatet av etnografi er oppdagelse, og at metoden er bedre kalibrert for å utforske mening enn presisjon (2020, s 120). Motivasjonen for at forskeren selv skal delta i feltet, ligger i at det ofte er en forskjell mellom det folk *sier* de gjør og det de faktisk *gjør*. I en spørreundersøkelse kan respondentene oppgi at de produserer snapper på en annen måte enn de gjør i praksis. Den samme forskjellen mellom egenrapportering og tekstproduksjon kan opptre i kvalitative intervju. I denne undersøkelsen benytter jeg utelukkende teknologimedierte tekster som data og den sosiale praksisen som er representert i snappene. Denne metoden kaller Kozinets *ren* nettnografi (2020, s. 192).

Jeg har samla inn datamaterialet uten å ha en forutinntatt hypotese. Slik sett er denne innsamlinga prega av induktiv metode som er eksplorerende og empiridrevet (Tjora 2012, s. 18). I kartlegginga av materialet har jeg gjennom enkelttekster avdekka generelle mønster som jeg deretter har utforska enkeltsnapper i lys av. Tolkninga av hver snapp bidrar til å øke forståelsen for snappene i kommunikasjonsstrømmen på Helsesistas Snapchat-kanal som helhet. Ny forståelse for strømmen vil igjen gi ny kunnskap og innsikt i tolkinga av den enkelte snapp.

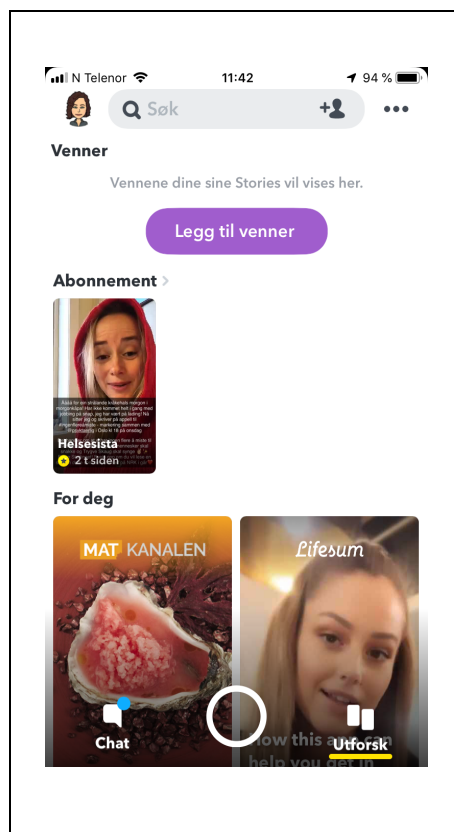
I datamaterialet til prosjektet inngår det 92 snapper delt i Helsesistas Snapchat-kanal i periodene 17.–24. juni 2019 og 7.–13 august 2019. Tidsromma var tilfeldig valgt, men det var et mål å inkludere hele døgn, både hverdager og helg for å få innsikt i hvilke tidspunkt det er aktivitet i kanalen. Hensikten med å høste materiale i to perioder var at tema og hendelser kan representeres på ulike måter, og med to atskilte perioder kan en sannsynligvis fange opp mer variasjon i innholdet. Kriteriet for utvalget var at det skulle være snapper som ikke inneholdt visuell representasjon av andre identifiserbare personer enn Helsesista. Dette var en del av avtalen med Engvik som ligger til grunn for forhåndsgodkjenning av datainnhentinga fra Norsk senter for forskningsdata (NSD).¹³ Jeg presiserer at det kun er snapper som er sendt åpent til alle som abonnerer på Helsesistas kanal, som inngår i materialet.

¹² Originaltermen på retninga er *netnography*. Jeg velger å oversette begrepet til nettnografi.

¹³ Godkjenninga er vedlagt, se vedlegg 1.

Den digitale materialiteten og den tekniske funksjonaliteten til applikasjonen Snapchat gir utfordringer i utforskinga (jf. punkt 1.4). Fordi Helsesista har en offentlig profil, kunne jeg selv velge å abonnere på denne og motta snappene som ble delt uten at Helsesista fikk forespørsel om å akseptere dette. I innsamlingsperiodene satte jeg på funksjonen for skjermopptak på telefonen min, før jeg åpna snappene. Filmsnuttene ble samtidig lagra på kamerarullen på telefonen, og etterpå la jeg filene over på en minnepinne med kodelås.

Jeg henta materialet i den kronologiske rekkefølgen Helsesista delte snappene i de to innsamlingsperiodene. Delingstidspunktet kommer fram i skjermopptaket av snappen der det oppgis avstanden i tid mellom når snappen ble delt og når jeg åpna den. Snappene som en offentlig profil deler, er som nevnt tilgjengelige i 24 timer og dermed var det maksimalt 23 timer mellom hver gang jeg sjekka for nye snapper. Ett skjermopptak kunne inkludere flere snapper som ble delt på ulike tidspunkt. Jeg registrerte og behandla hver snapp som en enhet. Når jeg åpna applikasjonen, var nye snapper fra Helsesista sortert i profilkategorien *Abonnement* som vist i *Figur 3* under.

Figur 3 Applikasjonens hjemmeside med uåpna snapp fra Helsesista.

Applikasjoner og operativsystem utvikles kontinuerlig, og forbedringer og ny funksjonalitet gjøres tilgjengelig i nye versjoner. De tekniske mulighetene og begrensningene kan påvirke produksjonen, distribusjonen og mottakelsen av tekster. Samspillet mellom brukernes atferd og tilgjengelige funksjoner påvirkes gjensidig. Av hensyn til prosjektets dokumentasjon oppgir jeg at snappene sannsynligvis ble delt i versjonen av Snapchat-applikasjonen som ble oppdatert 4. april 2019.¹⁴ Emojiene som var tilgjengelige i Snapchat i periodene for datainnsamling, var henta fra Unicode version 12.0 som ble lansert 5. mars 2019 (Unicode version 12.0, 2019). Operativsystemet på iPhone 8 som ble brukt til å motta snappene og gjøre skjermopptak av dem, var iOS12.31 som ble oppdatert 24. mai 2019 og iOS 12.4 som ble publisert 22. juni 2019 (Apple, 2020). Disse versjonsopplysningene forteller noe om hvilke verktøy og funksjonalitet som var tilgjengelige i Snapchat når datainnsamlinga ble gjort og hvilken kvalitet skjermopptaka av snappene har.

Kamerabedriften Snapchat mener at de bidrar til «menneskeenhetens utvikling ved å gjøre det mulig for folk å uttrykke seg selv, leve i øyeblikket, lære om verden og ha det gøy sammen.». De utdyper dette ved å mene at «å gjenoppfinne kameraet representerer vår største mulighet for å forbedre måten mennesker lever og kommuniserer på» (Snapchat 2019a). I selve aksjonen med å dokumentere og fryse fast de flyktige snappene, fratas kommunikasjonen i det sosiale mediet en sentral egenskap. Snappenes forgjengelighet uttrykkes også ved at senderen får melding dersom en mottaker gjør skjermopptak av en snapp. Det betyr at Helsesista ble varslet når jeg gjorde opptak av snappene.

2.2 Sortering og systematisering av datamaterialet

Som forsker er jeg til stede i det digitale rommet Helsesista har skapt. Når jeg beskriver ressursene slik de er realisert i snappene, tar jeg del i det Gunther Kress og van Leeuwen kaller «the reshaping of the semiotic landscape» (Kress & van Leeuwen 2006, s. 44). Jeg tar del i den sosiale praksisen som skjer via applikasjonen på mobiltelefonen, men min rolle skiller seg fra mottakerne praksisen eksisterer for, ungdommene. Som forsker tilnærmer jeg meg snappene på en annen måte enn det som er tenkt som tekstenes formål. I en næranalyse av meningsinnholdet i snappene, må jeg være bevisst på – og reflektere over – at det kan være forskjell på senderens intensjon med teksten og seerens tolkning, og skilnad mellom måten

¹⁴ Jeg har ikke informasjon om hvilken versjon av Snapchat Helsesista benytta i innsamlingsperiodene, men det er rimelig å tro at en så aktiv aktør oppdaterer applikasjonen kort tid etter at ny versjon lanseres. Versjonsloggen til Snapchat er tilgjengelig i for eksempel AppStore.

jeg som forsker tolker snappene på og måten andre mottakere tolker dem. Helsesistas kunnskap om at praksisen skulle bli forskningsobjekt, kan påvirke hennes utvalg og utforming av snapper.

Forskning med ei hermeneutisk fortolkningstilnærming impliserer som nevnt over at tolkinga vil være subjektiv. Refleksjoner over hvordan min egen posisjon kan prege forskingsarbeidet er en del av vurderinga av subjektiviteten i prosjektet. Jeg er opptatt av dialog og samspill i ulike former for fellesskap, og jeg har tidligere arbeidet med tekstene i Helsesistas Snapchat-kanal i to mindre prosjekt, det ene med fokus på funksjonen til emojier og det andre med metaforen affinitetsrom som fortolkningsramme for aktiviteten i det digitale rommet. Dette arbeidet har motivert meg til videre systematisk undersøkelse av den sosiale praksisen som rekontekstualiseres i kanalen.

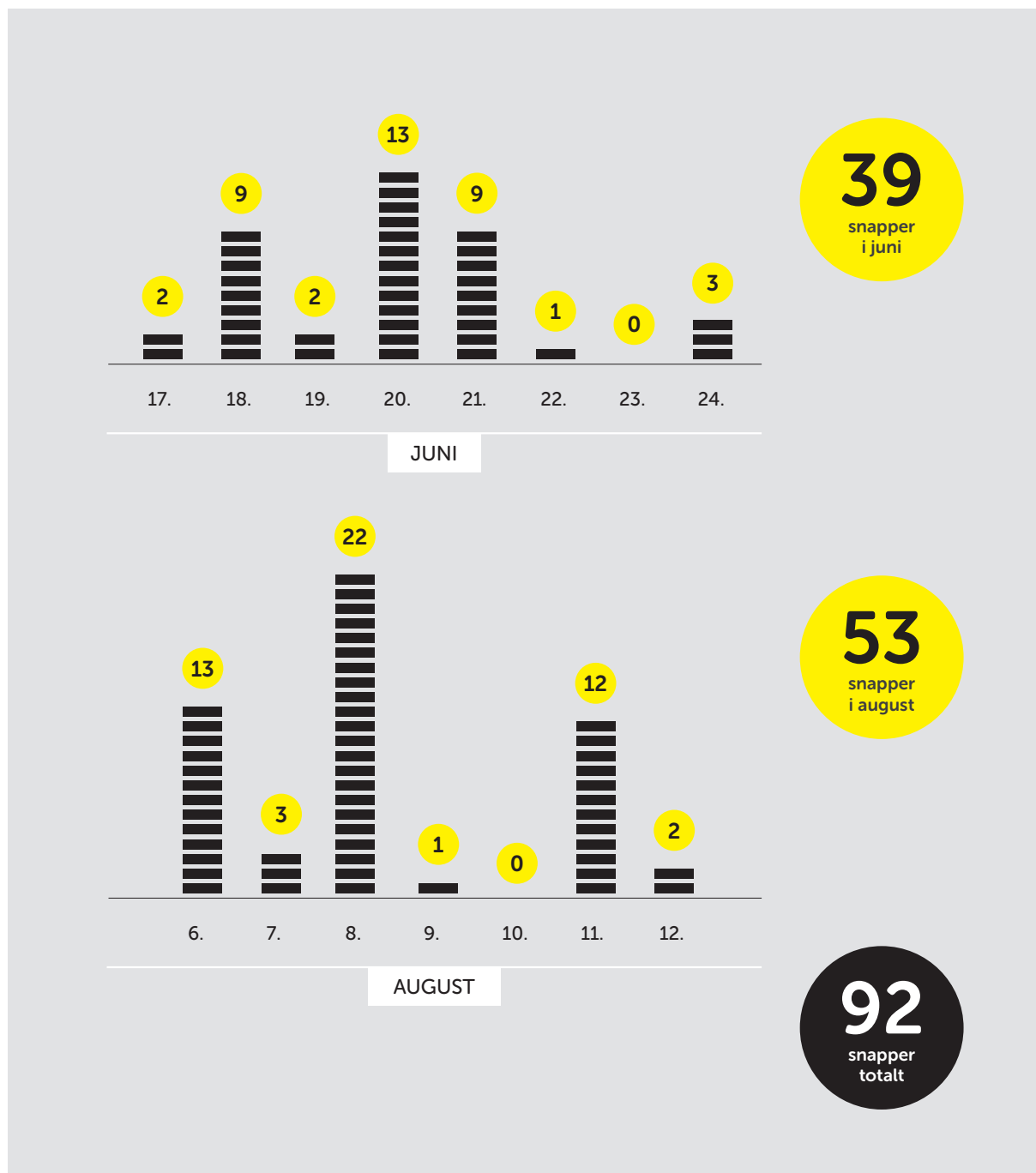
Den systematiske beskrivelsen av det empiriske datamaterialet gjøres med et sosialsemiotisk perspektiv på tekster som representasjon av sosial praksis og rekontekstualisering som transformasjon. Perspektivet utgjør den teoretiske og analytiske tilnærminga til snappene, og aktuell teori og analysekategorier presenteres nærmere i sammenheng med analysen i kapittel 3 og kapittel 4.

2.2.1 Sortering av datamaterialet

Snappene i datamaterialet kan kategoriseres med utgangpunkt i ulike kriterier. Tid er som presentert over et strukturerende prinsipp i Snapchat; snappene deles kronologisk og mottas i samme rekkefølge som de er sendt. Å kategorisere snappene i en temporal rekkefølge i analysen er verdifullt fordi det er rimelig å anta at tidspunktet for delinga kan ha forbindelse med den ytre verden, for eksempel døgnets rytme, ukas rytme eller en aktivitet som skjer på et bestemt tidspunkt. Tidspunktet for delinga er en faktor som kan koples til innholdet i snappene fra Helsesista og eventuelle responser fra mottakerne som hun har delt.

Et annet aspekt ved tid som faktor, er at det finnes en synlig tidsangivelse i snappene. Denne angir avstanden i tid mellom når Helsesista delte snappen og når mottakeren åpna den. Snappene som deles i kanalen til Helsesista er som nevnt over tilgjengelige i 24 timer, og det er mulig for mottakeren å se snappene flere ganger innen dette tidsrommet.

I datainnsamlingsperiodene ble det tilsammen delt 92 snapper som inngår i materialet.¹⁵ Av disse ble 39 delt i perioden mandag 17.– mandag 24. juni 2019 og 53 i perioden tirsdag 6.– mandag 12. august 2019. Fordelinga per døgn i disse periodene illustreres i *Figur 4* under.

Figur 4 Fordeling av snapper delt per døgn.

¹⁵ Det ble delt 17 snapper i innsamlingsperiodene som ikke kan inngå i materialet fordi det er andre identifiserbare personer i motiva. Dette var en del av avtalen med Helsesista.

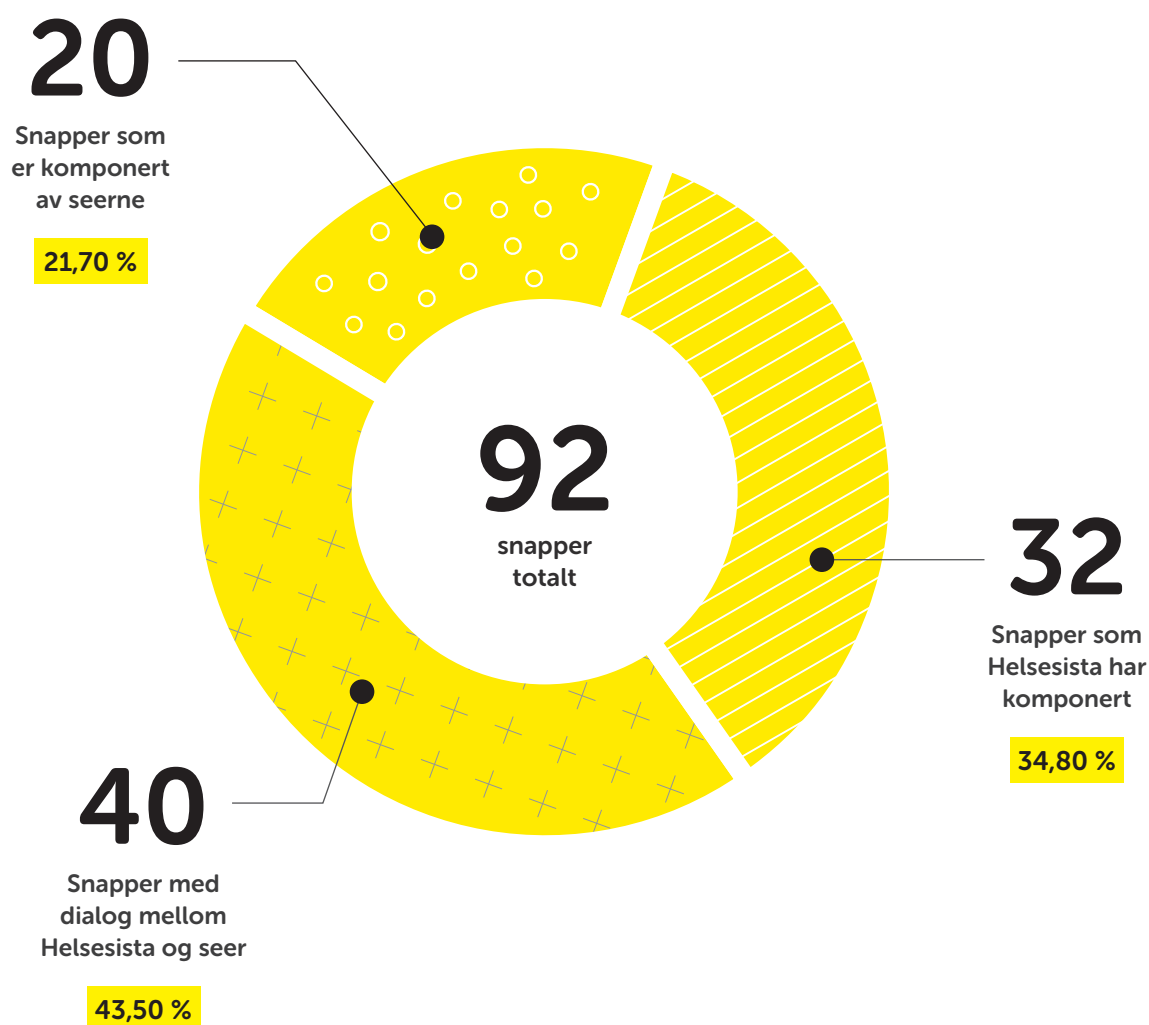
Helsesista delte snapper i 13 av de 15 døgn i innsamlingsperiodene. Det høyeste antallet snapper delt per døgn var 22, og disse ble delt på torsdag 8. august, orgasmens dag. Snappene i materialet ble delt i tidsrommet mellom klokka 8.30 og 23.40. Tidsangivelsen som er synlig i snappene er ikke helt nøyaktig, fordi den rundes av mot nærmeste hele time. Derfor kan tidspunktet for delingen karakteriseres som nokså nøyaktig, men ikke presist. En annen tendens i materialet er at antall snapper delt på helgedager er lavere enn på hverdager. Høstingsperioden er for snever til å kunne tolke dette som et mønster. Det samme gjelder for tolkning av hvorfor antallet snapper er høyere i innsamlingsperioden i august enn i juni.

Inndeling i tre kategorier snapper

Jeg mener det er formålstjenlig å dele snappene inn i tre hovedkategorier fordi de kan ha ulike funksjoner i rekontekstualiseringa. Valget er gjort basert på hvem som har produsert snappen.

- a. Snapper som er produsert av Helsesista
- b. Snapper som viser skjermbilde av dialog Helsesista og seer har ført i privat chat-funksjon og som Helsesista deretter har delt til alle som følger henne.
- c. Snapper som er produsert av seere og sendt til Helsesista. Hun har så delt snappene videre i sin kanal.

Når de 92 snappene fra innsamlingsperiodene fordeles på disse kategoriene, viser det at 32 er komponert av Helsesista, 40 er skjermbilder av dialog mellom henne og seere og 20 er komponert av seerne. Fordelinga i antall og prosent er illustrert i *Figur 5* under.

Figur 5 Datamaterialet fordelt i tre snappkategorier.

I perioden i juni er det 14 snapper i denne kategorien som inngår i datamaterialet, og i perioden i august er det 18 snapper som Helsesista har komponert selv. Av disse 32 snappene Helsesista har produsert, inkluderer 75 % av dem film eller foto av Helsesista. Det vil si at hun vender kameraet på mobiltelefonen mot seg selv. De andre 25 % av snappene viser omgivelsene, det vil si at hun holder mobilen med kameraet vendt utover. *Figur 6* under viser eksempel på snapper med kameraet vendt mot Helsesista og vendt mot omgivelsene.

Signatur med
profilnavn og
profilbilde

Avstand i tid mellom
når snappen ble delt
og når jeg åpna den
på min telefon.

Symbol som viser at
man kan abonnere
på snapchatkanalen
til Helsesista.

Ulike semiotiske
ressurser

Foto som base.
Kamera vendt
mot henne selv.

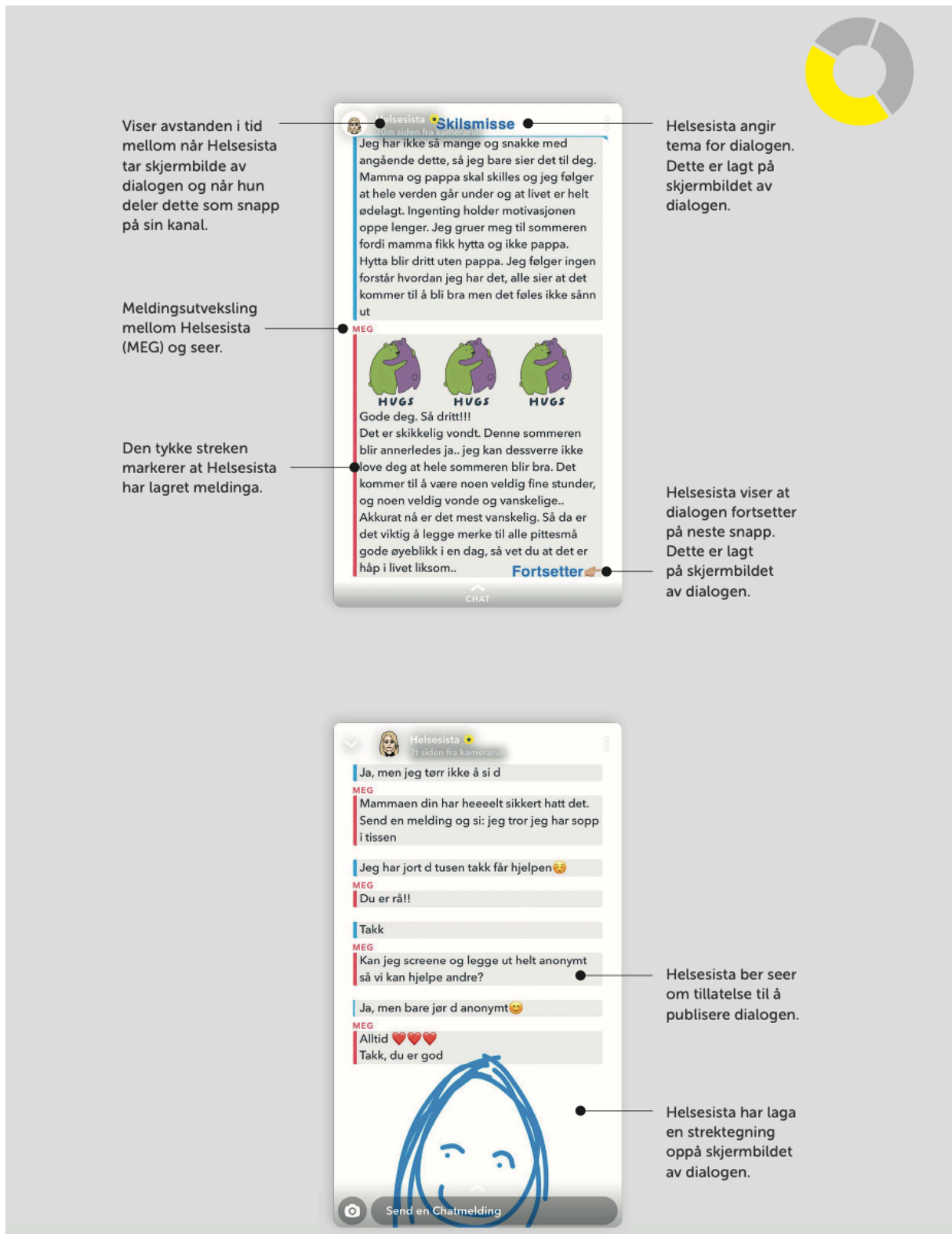

Film som base,
her utsnitt.
Kamera vendt mot
omgivelsene.

Figur 6 Snapp med kamera vendt mot Helsesista selv og snapp med kameravendt mot omgivelsene.

I antall er det flest snapper i materialet som viser samtaler mellom Helsesista og en seer. 40 av de 92 snappene i materialet er dialoger, og i perioden i juni er 25 skjermbilder av samtaler og i perioden i august er det 15 snapper. De 40 snappene utgjør 25 samtaler med 16 ulike tema, som for eksempel skilsmisse, krangling i venneflokken og kjønns sykdommer. Samtalen foregår i chat-funksjonen i Snapchat, og er noe Helsesista etterpå gjør tilgjengelig for alle som mottar snapper.

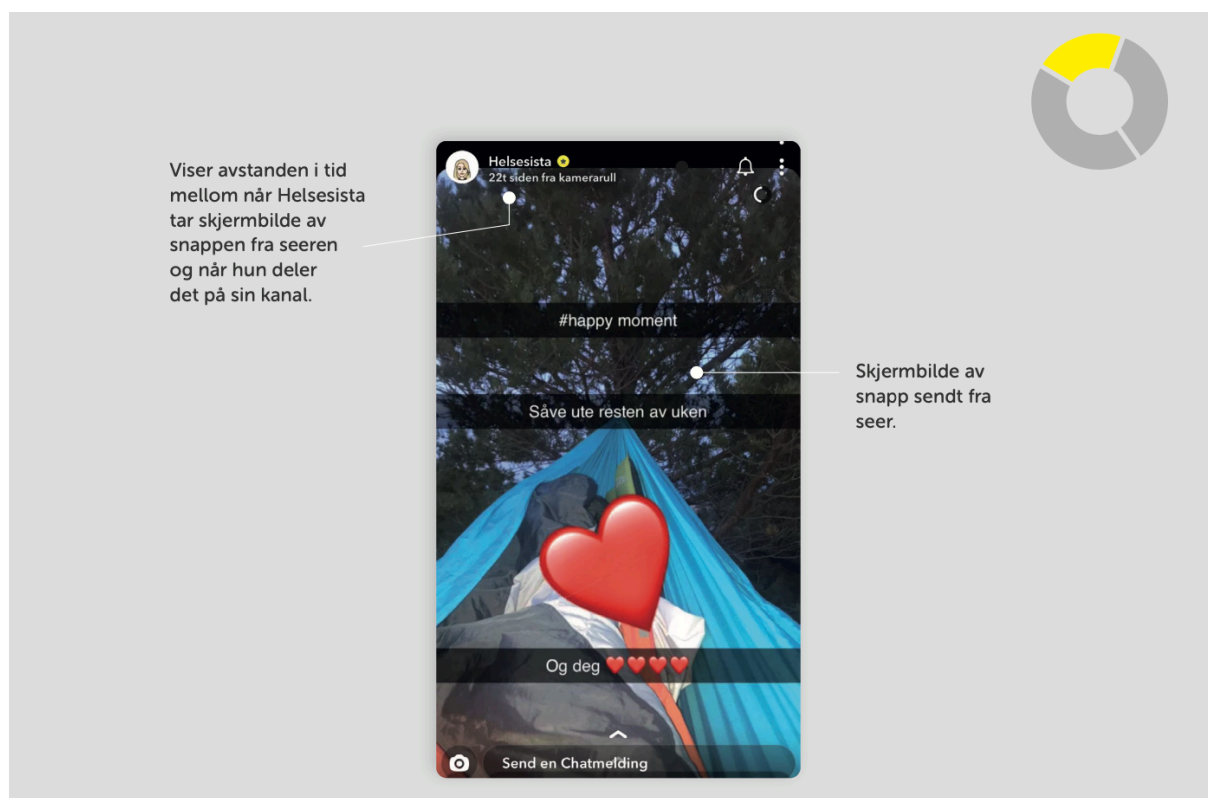
Verbet *screeene* i snappen i *Figur 7* under refererer til at Helsesista tar skjermbilder eller skjermopptak av samtalen i chat-funksjonen, lagrer disse på kamerarullen og deler dem som snapper etterpå. Det betyr at hun kan legge til semiotiske ressurser som for eksempel strektegninger, verbale ressurser som kommenterer samtaletemaet eller visuelle ressurser som illustrerer at samtalen fortsetter på neste snapp. Tidsangivelsen som står under profilnavnet til Helsesista forteller som presentert i *Figur 7* om avstanden i tid mellom når hun gjorde skjermopptaket og når snappen ble delt.

Figur 7 Snapper basert på skjermbilder av chat mellom Helsesista og seer.

I skjermbilda av samtalen som vist i Figur 7 over inngår det ikke eksakt informasjon om når samtalen ble gjennomført. Innholdet og replikkene i noen av samtalen kan gi hint, for eksempel dersom det står at en skal legge seg og at de ønsker hverandre god natt.

20 av de 92 snappene i datamaterialet er snapper som er komponert av seerne. Disse snappene er sendt til Helsesista i en lukket chat-kanal der bare hun og seeren ser dem. Deretter har Helsesista tatt skjermbilde av snappene og delt dem i sin offentlige kanal. Alle snappene kom i innsamlingsperioden i august, og svært mange av dem er kopla til emneknaggen #happymoment og reaksjoner på ei markering utenfor en moské på Grønland. Det er rimelig å tro at Helsesista har bedt seerne om å sende henne sitt #happymoment, Helsesistas emneknagg for et godt øyeblikk, og derfor vil dele flere av deres øyeblikk, som for eksempel snappen i *Figur 8* under. Det kommer ikke fram hvem som har sendt snappene til henne, men i likhet med kategorien dialoger, inneholder snappen en angivelse av hvor lang tid siden det er Helsesista tok skjermbilde av seernes snapp. Dette er ikke ensbetydende med at dette var like etter at hun mottok snappen.

Figur 8 Snapp komponert av en seer og delt videre av Helsesista.

Fordelinga av de tre snappkategoriene varierer i de ulike døgna og i de to periodene materialet ble samla inn. Jeg bygger opp analysen ved å svare på forskningsspørsmåla gjennom å bruke eksemplere fra hele datamaterialet. Innledningsvis i analysearbeidet gjør jeg noen kvantitative utregninger i materialet for å få oversikt over snappene og representasjonen av de ulike semiotiske ressursene.

2.3 Validitet, reliabilitet og forskningsetiske overveielser

Meninga i sosialt konstituerte fenomener som snapper kan ikke fullt ut kvantifiseres og måles (Hitching & Veum 2011, s. 20). I dette prosjektet som søker innsikt i en sosial praksis, har jeg valgt en kvalitativ tilnærming. Tolkninger er ingen objektiv størrelse. Ethvert aspekt ved konteksten kan påvirke betydninga av teksten, og uavhengig av hvor mye av konteksten en har tatt hensyn til i tolkninga, finnes det alltid andre aspekt som kunne hatt noe å si for tolkninga. Det en forsker vet om konteksten, kan vise seg å være falskt. Det en vet om konteksten, kan være sant, men begrensa. Validiteten i en analyse av situasjonsspesifikk mening har sammenheng med dette som er kjent som *The Frame Problem* (Gee 2011, s. 44). Et initiert svar på et spørsmål er i grunnen en hypotese; en kvalifisert gjetting basert på noen bevis. Gjennom å være åpen om hvordan forskninga er utført, hvilke avgjørelser som er tatt og hvilke styrker og svakheter forskningsarbeidet kan ha, søker jeg å sikre prosjektets validitet og reliabilitet.

Å velge snapper som analyseobjekt i et forskningsprosjekt, innebærer etiske utfordringer i tillegg til de praktiske som er beskrevet over. Tekstene er noe Helsesista selv har valgt å dele, og snappene er tilgjengelig i en åpen kanal. Når noen produserer en snapp, gjøres dette med tanke på å dele med en, noen få eller alle som har deg på Snapchat. I kontrakten med Snapchat, velger brukerne selv å gi applikasjonen tilgang til: «... innsendte Stories og alt innhold du sender inn til en iboende offentlig tjeneste som Our Story og andre nettdugnadstjenester, kan bli sett av alle. Dette innholdet kan bli sett og delt av mennesker både innen og utenfor våre tjenester, inkludert søkeresultater, i apper og i kringkastinger både på og utenfor internett.» (Snapchat 2019b). Dette betyr ikke at man som forsker står fritt til å bruke innholdet som man ønsker. I analysearbeidet vil mønstre og strukturer sender selv ikke er oppmerksom på, komme til syne. Forskeren må derfor gjøre senderen kjent med at tekstene skal inngå som analyseobjekt i et forskningsprosjekt, og denne datainnsamlinga bygger på informert samtykke og er forhåndsgodkjent av NSD.¹⁶ Jeg kontakta Engvik for å gjøre henne kjent med at jeg ønska å analysere snappene i Helsesistas Snapchat-kanal og ga henne muligheten til å avstå fra å ta del i prosjektet. Via sin manager ga hun tillatelse til at snappene kan inngå i forskningsprosjektet, så fremt de som nevnt over, ikke inkluderer andre identifiserbare personer.

¹⁶ Forhåndsgodkjenning fra NSD og informasjon til Helsesista er dokumentert i Vedlegg 1 og 2.

Oppsummering av kapitlet

Valg av teori og analyseverktøy vil implisitt åpne og lukke noen dører, og det er mye som ligger utenfor den aktuelle lesinga og tolkinga av dette datamaterialet. Forskningsspørsmåla er strukturerende for prosjektet, og det er et mål for arbeidet å bidra til den sosialsemiotiske forskninga som foregår på samtidas digitale tekster. Studien sikter mot å undersøke hvordan kommunikasjon kan endre seg når en tar nye medium i bruk, gjennom å se på endringa av praksis som rekontekstualisering. Med dette som analyseformål har jeg valgt en tekstnær analyseform. Jeg gjennomfører en tekstanalyse for å undersøke transformasjonen slik den framkommer i snappene i mottakersituasjonen. Jeg mener det er relevant å se på hvordan de semiotiske ressursene reelt sett benyttes i transformasjonen av en sosial praksis, og har valgt en nettnografisk tilnæringsmetode. I det neste kapitlet ser jeg på hvordan den sosiale praksisen er vevd sammen med de meningsdannende mulighetene og begrensningene applikasjonen Snapchat gir.

Kapittel 3 Hvordan veves en sosial praksis sammen med en applikasjon?

Tanken om at en tekst er en re-representasjon av en erfart virkelighet står sentralt i sosialemiotikken (van Leeuwen 2008, s. 5). Teksten representerer en mediert erfaring, det materielle er koda og blir immaterielt i form av for eksempel en snapp. Van Leeuwen skiller mellom praksiser som sosialt regulerte måter å gjøre noe på og diskursene om dem. Når en representerer en sosial praksis ved for eksempel å prate om den, så skjer det en abstraksjon fra nået og praksisen representeres i en annen kontekst (2008, s. 17). Den opprinnelige praksisen transformeres både sosialt og semiotisk, og diskursen vil endre meninga i praksisen gjennom rekontekstualiseringa.

Dette forskningsprosjektet retter oppmerksomheten mot en praksis som rekontekstualiseres i et digitalt tekstlandskap. Som omtalt i innledningskapittelet vil en praksis filtreres gjennom praksisene som er tilstede i diskursens kontekst. For å utforske hva som karakteriserer transformasjonen av en sosial praksis i snappene, må både den teknologisk-semiotiske applikasjonen og den opprinnelige praksisen beskrives. I dette kapittelet svarer jeg med andre ord på spørsmålet om *hvordan en sosial praksis er sammenvevd med en applikasjon*.

Den første delen av kapittelet redegjør for den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helse relaterte spørsmål til ungdom* slik man kjenner den fra helsesykepleiere ved skoler.¹⁷ Dette er transformasjonens *fra*-posisjon, og målet med analysen i kapittel 4 er å identifisere og karakterisere transformasjonens *til*-posisjon. I den neste delen av kapittelet anlegger jeg et perspektiv på hvordan praksiser er vevd sammen med teknologi og dermed interaksjonen mellom Snapchat-applikasjonen, ressursene som er tilgjengelig i grensesnittet og Helsesista valg i applikasjonen. I den tredje delen av kapittelet presenteres de konkrete verktøya og semiotiske ressursene som er tilgjengelig i grensesnittet når en snapp produseres. En slik eksplisitt beskrivelse kan bidra til økt forståelse for valga Helsesista gjør i rekontekstualiseringa. For å oppnå kort avstand mellom teoretiske perspektiv og anvendelse av dem, vil jeg i hver av de tre delene først redegjøre for teoriperspektivet og så anvende det.

¹⁷ Av praktiske hensyn benytter jeg heretter *skole* som referanse for både ungdomsskoler og videregående skoler.

3.1 Komponenter i en sosial praksis

For å utforske forholdet mellom sosiale praksiser og diskursene om dem, identifiserer van Leeuwen flere komponenter i en praksis og undersøker hvordan disse er representert i diskursen gjennom ulike semiotiske ressurser (van Leeuwen 2008, s. 12). I beskrivelsen av de ulike komponentene bruker jeg praksisen til en helsesykepleier ved en skole som eksempel. Jeg presiserer at beskrivelsen av denne praksisen er basert på hverdagslig erfaring og kunnskap, etter samme mønster van Leeuwen omtaler kjente praksiser når han utforsker rekontekstualiseringer av dem (2008, s. 12). Praksisen er ikke analysert på tilsvarende systematiske måte som praksisen i Helsesistas Snapchat-kanal i kapittel 4 og 5. Komponentene i en sosial praksis er satt opp skjematisk i *Tabell 1* under.

Tabell 1 Komponenter som er representert i en sosial praksis.

KOMPONENTER I SOSIAL PRAKSIS
Handlinger
Handlemåte
Deltakere
Kvalifikasjoner for å delta
Presentasjonsstil
Tid
Sted
Kvalifikasjoner for å være egna som sted
Ressurser, materialer og verktøy
Kvalifikasjoner for å være egna som ressurs, materialer og verktøy

Deltakerne i en sosial praksis omfatter folk som er involvert og de ulike rollene som er involvert (van Leeuwen 2008, s. 7). Van Leeuwen snakker om roller som for eksempel *passive* og *aktive*. Han refererer til *igangsettere*, som han mener er aktive når det er handling som gir negativ effekt. Han mener at *agenter* utfører handlinger, og at de som påvirkes av konsekvenser av disse, kan omtales som *berørte* eller *tilgodesette*, dersom de oppnår fordeler.

En diskurs kan ekskludere noen av aktørene som deltar i en sosial praksis.¹⁸ I *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* av en helsesykepleier ved en skole, er det minimum én ungdom og en helsesykepleier som deltar. Fordi praksisen er tilknyttet en institusjon, vil deltakere som lærere, sosialrådgivere, foreldre og skoleledere også være aktuelle deltakere. Andre helseinstanser i kommunen eller fylkeskommunen kan i tillegg delta i praksisen.

For å være egna til å delta i enkelte sosiale praksiser, kan det være visse kvalifikasjoner som må være tilstede. For eksempel er det kun personer med visse faglige kvalifikasjoner innen medisinfaget som kan utføre en hjerteoperasjon, og kun barn som blir seks år i samme kalenderår som starter i 1. klasse samtidig. Egnetheten kan defineres ved hjelp av spesifikke kriterier og betingelser som åpner opp for å være tilgjengelig for å delta i praksisen. I utgangspunktet er en helsesykepleier tilgjengelig for elevene som går på skolen, som er i riktig aldersgruppe og bor i skolekretsen. Slike kvalifikasjoner synliggjør hvordan ulike sosiale praksiser er forbundet med hverandre. Forberedende praksiser som å definere skolekretser og forholdstall mellom antall elever og helsesykepleierfunksjonen, er knyttet til praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* (van Leeuwen 2008, s. 10).

Handlingene er kjernen i en sosial praksis. Denne komponenten refererer til sekvensen av aktivitetene folk gjør, deres kronologiske rekkefølge. Noen praksiser består av detaljerte handlinger, andre består mer av vag, generell kunnskap om handlingene som er involvert i praksisen. Dette kan uttrykkes med fastlagte handlingsmønstre eller større rom for valg og frihet. Handlingene kan være fysiske eller semiotiske aktiviteter som utføres av deltakerne. Van Leeuwen ser på handlingene som kjernen i en sosial praksis (van Leeuwen 2008, s. 8). I tillegg til å gi råd til enkeltelever, vil en helsesykepleier ved en skole informere og gi råd til grupper som klasser, foreldre og personale. Vedkommende kan stille undersøkende spørsmål om fysiske utfordringer, sette vaksiner, dele ut kondomer og skrive ut resepter på p-piller.

¹⁸ Jeg har oversatt van Leeuwens benevelser av komponentene, og originalt er disse *participants, actions, performance modes, eligibility conditions (participants), presentation styles, times, locations, eligibility conditions (locations), resources* og *eligibility conditions (resources)*. Originalermene for de ulike deltakerrollene er *instigators* (igangsettere), *agents* (agenter), *affected* (berørt) og *beneficiary* (tilgodesett) (van Leeuwen 2008, s. 10).

Måten en handling utføres på vil i noen praksiser bety mye, for eksempel i musikk. En handling kan for eksempel utføres effektivt, sakte eller energisk. Van Leeuwen ser på komponenten *handlingsmåte* som sceneanvisninger (van Leeuwen 2008, s. 10). I en skolesammenheng kan anvisningen være å utføre handlingene på en måte som gjør at deltakerne kjenner seg ivaretatt, opplyst og støtta. Praksisen er regulert av offentlige lover og forskrifter og preges også av fysiske og pragmatiske forhold ved den enkelte skole

Alle praksiser har sine regler for presentasjon, noen med høy grad av frihet, andre med lav (van Leeuwen 2008, s. 10). For eksempel er det forventet at man stiller i treningstøy på en aerobicklasse, har ransel når en skal begynne på skolen og at brudgommen har med gifteringer i en vielse. Forventningene til presentasjon kan være eksplisitt uttrykt i noen praksiser, mens i andre kan det ligge uuttalte normer. Det som forventes av en deltakers *presentasjonsstil* i en praksis, blir ikke alltid artikulert. Forventningene kan gjelde deler av praksisen og ikke hele. Det er forpliktelser ved praksisen til en helsesykepleier knytta til det å være tilgjengelig innafor avtalt kontortid, både for forhåndsavtalt samtale og uanmeldt. Helsesykepleieren kan også ta initiativ til rådgiving og kontakte lærere og andre for å drøfte situasjonen til en elev. Alle samtaler er taushetsbelagte, og tjenesten på skolen er gratis.

En sosial praksis og de ulike handlingene som inngår finner sted til visse tidspunkt og varer et visst tidsrom (van Leeuwen 2008, s. 11). Komponentens *tid* kan for eksempel uttrykkes gjennom at man i Norge begynner på skolen det året man blir seks år, og kommunene bestemmer hvilken dag og hvilket klokkeslett første skoledag starter. En helsesykepleier har som regel en avtalt tilgjengelighet på skolen som er gjort kjent for elevene og andre. Kontortida er vanligvis innafor skoledagens start og slutt.

Komponenten *sted* viser til hvor praksisen skjer eller stedene dersom praksisen innebærer å bevege seg fra et sted til et annet. I en praksis kan denne komponenten også referere til et digitalt sted. Egnetheten til et rom har betydning for om det er aktuelt for en praksis. For eksempel er ikke alle rom egna som konferanserom. *Stedet* viser også til arrangementa som må til for å gjøre det mulig å gjennomføre praksisen. For eksempel må det før første skoledag gjøres forberedelser i et klasserom, som å sette inn tilstrekkelig antall pulter og stoler, lage navneskilt og finne fram bøker (van Leeuwen 2008, s. 11). Fordi en helsesykepleier har samtaler om psykisk og fysisk helse, trengs det et egna rom der en kan snakka uforstyrret med ungdommene. Rommet må være møblert for samtale og ha relevant informasjonsmateriell og

utstyr. Samtidig må rommet være lett tilgjengelig for elevene. Rådgiving i grupper kan foregå i klasserom.

For å utføre en sosial praksis, trengs det kanskje *ressurser, materialer og verktøy* (van Leeuwen 2008, s. 6). For eksempel vil et barn som skal begynne på skolen få pennal med skrivesaker for å kunne skrive og gjerne klokke for å kunne følge med på tida og komme tidsnok til skolen. Van Leeuwen legger vekt på at det i en praksis kan stilles forventninger til egenskaper verktøya og materialet må ha. For eksempel kan ikke alle typer sekker fungere som skolesekk eller alle typer skrivesaker fungere godt for den første skriveopplæringa. En helsesykepleier må ha oppdatert informasjonsmateriell, godkjente vaksiner, gyldig reseptblokk, kondomer av god kvalitet, funksjonell og nøyaktig vekt og høydemåler. I tillegg trengs telefon, datamaskin og tilgang til ulike protokollsystem.

I *Tabell 2* under er beskrivelsen av praksisen til en helsesykepleier ved en skole sammenfatta. Dette kan sees på som *fra*-posisjonen for transformasjonen som skjer i Helsesistas Snapchat-kanal. Hun har som presentert i innledningskapittelet selv definert *til*-posisjonen som *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*.

Tabell 2 Beskrivelse av den sosiale praksisen til en helsesykepleier tilknyttet en skole.

DEN ETABLERTE SOSIALE PRAKSISEN MED EN HELSESYKEPLEIER PÅ SKOLE	
<p>Handlinger</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål. ● Være tilgjengelig og gjennomføre veiledning med enkeltelever og i grupper. ● Gi felles informasjon til den enkelte klasse og til ansatte. ● Gir elevene dokumentasjon på at de har vært i dialog. ● Gjøre undersøke av fysiske plager. ● Sette vaksiner. ● Skrive ut resept på p-piller og dele ut kondomer. <p>Handlemåte</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bruke tilgjengelige semiotiske ressurser for å veilede. ● Utføre handlingene slik at deltakeren opplever støtte og anerkjennelse. <p>Deltakere</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Helsesykepleier ved skole med plikter. ● En definert gruppe ungdommer som er elever ved skolen med rettigheter. ● Elevenes tilhørende foresatte. ● Lærere, skoleledelse, og andre ansatte. ● Skoleeier med plikter. ● Helsesykepleier inngår i kommunalt eller fylkeskommunalt nettverk. <p>Kvalifikasjoner:</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ● Elevene må være i aldersgruppa som er elever ved den aktuelle skolen. ● Skoler med helsesykepleiertjeneste. ● Elevene må få mulighet til å oppsøke tjenesten. ● Skoleeier har forpliktelser om bemanning og tilgjengelighet med utgangspunkt i skolens størrelse. ● Helsesykepleier med offentlig godkjent utdanning, ansatt i fylkeskommunen eller kommunen. 	<p>Presentasjonsstil</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Individuell dialog ansikt-til-ansikt. ● Timebestilling og uanmeldte besøk. ● Presentasjon i klasser eller grupper. ● Elever kan ta initiativ. ● Helsesykepleier kan ta initiativ. ● Dialog med elever og foresatte via e-post og per telefon. ● Relevant informasjon i papirform eller tilgjengelig digitalt. ● Plikt til å veilede og hjelpe. ● Helsesykepleiere har taushetsplikt. ● Tilbudet er gratis. <p>Tid</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Definert kontortid. ● Timebestilling og uanmeldte besøk. ● Innslag i timene. ● Tilgjengelighet via e-post og kanskje også SMS. ● Følger skoleruta. <p>Sted</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kontor på skolen. ● Klasserom. <p>Kvalifikasjoner:</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ● Et rom hvor man snakke uforstyrret. ● Sitteplasser til minst to. ● Plassering som gjør det er enkelt for elever å oppsøke. ● Kan ha venterom. <p>Ressurs, material og verktøy</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Informasjonsmateriell. ● Vaksiner. ● Reseptblokk for p-piller og kondomer. ● Vekt og høydemåler. ● PC og telefon. <p>Kvalifikasjoner:</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ● Materiell som møter krav for produktene.

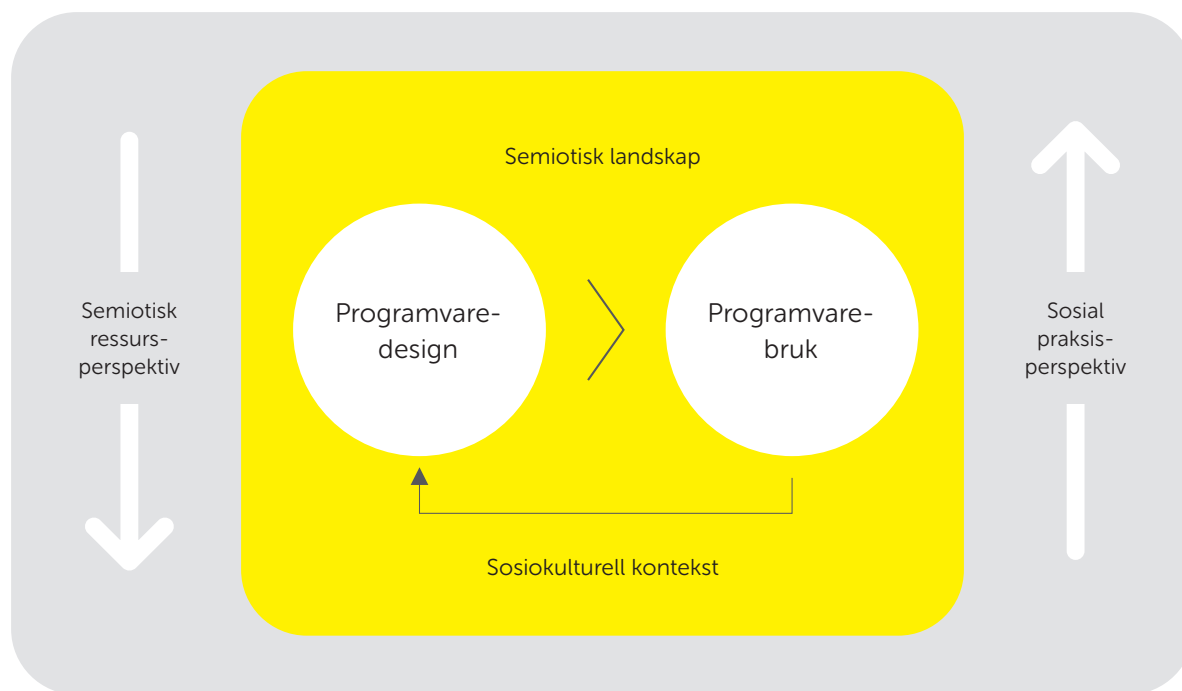
Når den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* endrer kontekst til digitale omgivelser, vil den opprinnelige praksisen transformeres både sosialt og semiotisk. Selve applikasjonen Snapchat blir en del av transformasjonen, og den sosiale praksisen vil preges av semiotiske ressurser og praksiser som er representert spesielt i

Snapchat og i kommunikasjon på sosiale medier generelt. Identifiseringa av hvordan de ulike komponentene i den sosiale praksisen er representert i Helsesistas Snapchat-kanal, må koples til den aktuelle semiotiske teknologien.

3.2 Sosial praksis og semiotisk teknologi

I et intervju med semiotikeren Ilaria Moschini sier van Leeuwen at semiotisk programvare er sammenlignbart med språk (Moschini 2012, s. 213). Den har utvikla seg for å imøtekomme behov og fremmer visse praksiser. Den kan gjøre noe lett å si og andre forhold vanskeligere å uttrykke. Algoritmene og designen påvirker brukernes komposisjonelle valg og hvordan det skapes mening (Jovanovic 2019, s. 8). I likhet med språk har semiotiske programvarer en del ressurser innebygd i sin palett og fravær av andre, og gjennom disse valga definerer utviklerne det semiotiske potensialet i verktøyet (Djonov & van Leeuwen 2018, s. 648). Interessen for forholdet mellom teknologi og sosial kommunikasjon er felles for utforskinga av semiotisk teknologi (Djonov & van Leeuwen 2018; Zappavigna 2016; Zhao & Zappavigna 2018; Adami 2018; Vigild Poulsen & Kvåle 2018; Jovanovic & van Leeuwen 2018; Moschini 2018; Jovanovic 2019).

Programvaredesignen påvirker bruken av den, og et sosialt medium som Snapchat er skapt for å være ei plattform for sosiale praksiser. For å visualisere forholdet mellom sosiale medier og teknologi benytter jeg tilnærminga som Djonov og van Leeuwen har skissert (2018, s. 648). Deres modell illustrerer bevegelsene mellom det semiotiske landskapet og den sosiokulturelle konteksten, som vist i *Figur 9 under*.

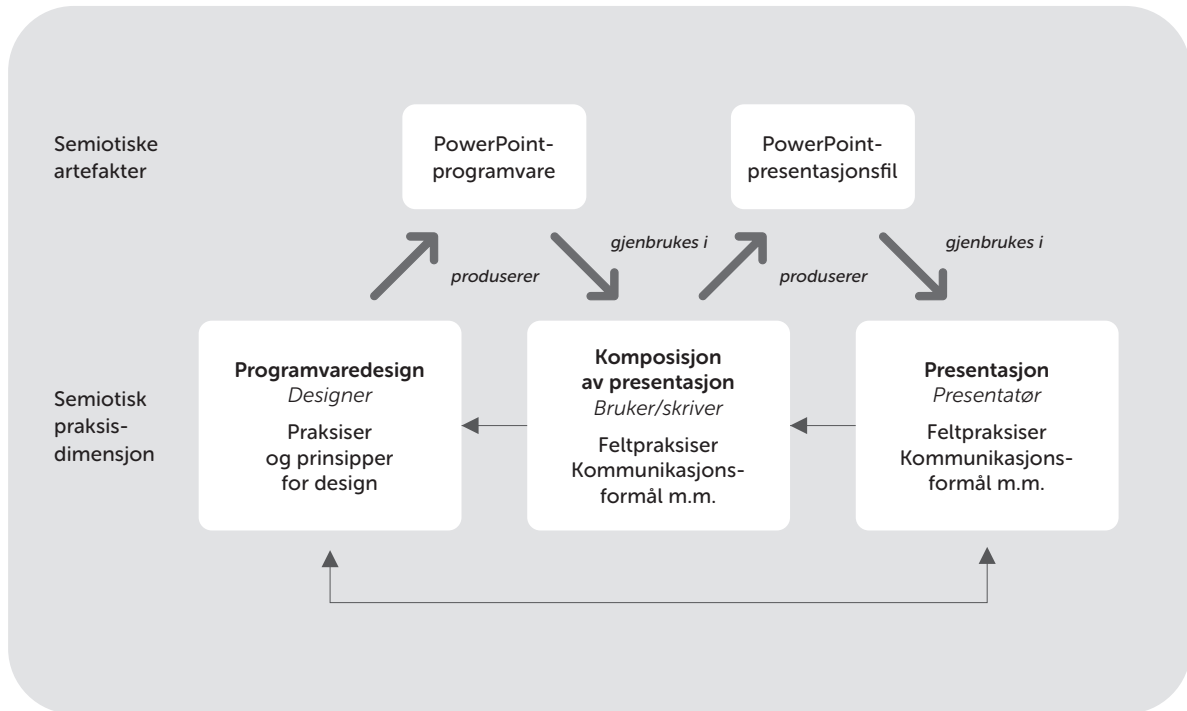

Figur 9 Modell for å utforske semiotisk programvare.

Mer konkret illustrerer modellen et skille mellom et potensial i Snapchat med applikasjonens tilgjengelige forhåndsutvalgte ressurser og maler og valga Helsesista har gjort når hun transformerer den sosiale praksisen. I analysen av transformasjonen i Helsesistas kanal i dette kapittelet, har jeg valgt et sosialt praksis-perspektiv på materialet og utforsker hvordan hun realiserer og tilfører mening til praksisen via applikasjonen.

Alle bevegelser på Snapchat består av en interaksjon mellom applikasjonen, grensesnittet i mobiltelefonen og brukerens handlinger. Den sosiale praksisen som er aktuell når programmereren og designeren utvikler applikasjonen, er en annen enn den som er gjeldende når Helsesista komponerer sin tekst med tanke på sin mottakergruppe. For å analysere den komplekse interaksjonen mellom design og bruk av Snapchat, er det klargjørende å skille mellom praksiser og artefakter. Den holistiske tilnæringsmodellen til semiotisk teknologi og semiotisk praksis som van Leeuwen har definert sammen med Djonov og Zhao, illustrerer forskjellene og forbindelsene mellom dem (Zhao et. al. 2014, s. 355). *Figur 10* under identifiserer tre ulike sosiale praksiser: Den første er designerens utvikling av programvara og inkluderer dermed designpraksiser. Den andre praksisen omfatter bruk av programvara til å komponere en lysbildepresentasjon som blant annet vil være prega av praksisen i det aktuelle fagfeltet. Den tredje praksisen er når lysbilda presenteres, der feltpraksiser for presentasjon og

kommunikasjon er representert. Dette er illustrert med de tre boksene på nederste raden i modellen. De to boksene på den øverste raden refererer til hvordan programvara og selve Power Point-fila er to ulike meningsformende konstruksjoner, to ulike former for artefakter.

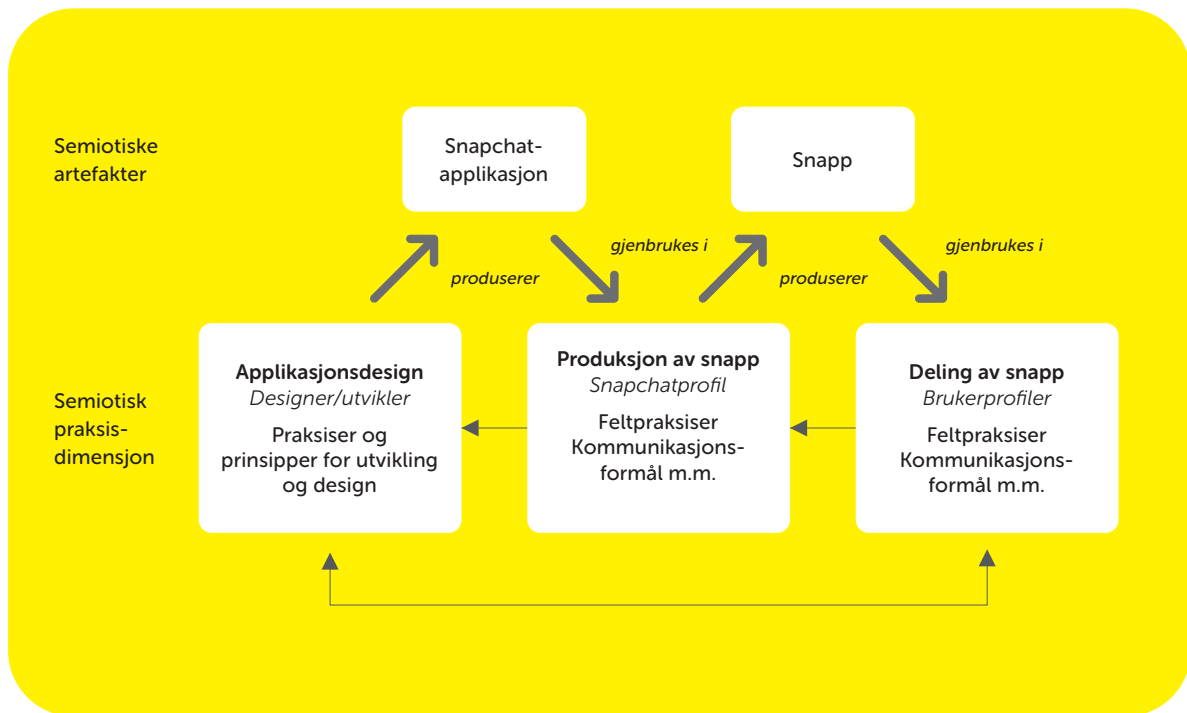

Figur 10 Holistisk tilnæringsmåte til Power Point som semiotisk teknologi og semiotisk praksis.¹⁹

I dette perspektivet undersøkes det hvordan verdier og forestillinger er skrevet inn i programvara og annen teknologi og hvordan dette realiseres i sosiale praksiser og importeres i tekstene (Kvåle 2018, s. 178). Definisjonen av programvare som semiotiske artefakter, signaliserer at teknologien ikke er nøytral (Djonov & van Leeuwen 2018, s. 649). Den er en kulturell konstruksjon som på ulike vis griper inn i folks liv og tekster. Algoritmer kan realisere funksjoner som tjener et formål i en sosial praksis som programvara eller applikasjonen er en del av. For eksempel ble Power Point opprinnelig skapt for å presentere idéer i næringslivet, men er siden blitt et mye anvendt presentasjonsverktøy i utdanningssektoren. Teknologien kan bidra til å forme hvordan en kommuniserer og interagerer i sosiale praksiser, og utgjør i seg selv et meningsnivå (Poulsen et. al. 2018, s. 596). Komposisjonen og produksjonen av PowerPoint-filene involverer som vist i *Figur 10* andre sosiale faktorer.

¹⁹ Kategoribegrepa i modellen er min oversettelse.

Jeg mener dette praksisbaserte perspektivet åpner for et tolkningsrom som er egna til å utforske transformasjonen av sosial praksis i en Snapchat-kanal. Min hovedinteresse er som beskrevet over snappen som meningskomposisjon og artefakt, og ikke primært applikasjonen som artefakt. Ved å tilpasse modellen til Snapchat, kan landskapet beskrives som i *Figur 11* under.

Figur 11 Snapchat som semiotisk artefakt og praksis. Modellen er inspirert av Zhao, Djonov og van Leeuwen (2014, s. 355).

Denne utforskninga av transformasjonen av *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*, inkluderer først og fremst praksiser rundt produksjon og deling av snapper. Med referanse til *Figur 11*, beveger forskningsprosjektet seg primært mellom praksisdimensjonene «Produksjon av snapp» og «Deling av snapp» i den nederste raden i modellen og den semiotiske artefakten «Snapp» på den øverste raden. Det er disse perspektiva som er de sentrale for analysen av denne sosiale praksisen.

Jeg definerer snappen som den teksten som framkommer i mottakerens grensesnitt på mobiltelefonen, slik deltakerne i den sosiale praksisen møter teksten (jf. kapittel 2). Meningsskapinga på Snapchat skjer innafor et begrensa miljø, der fotostørrelsen, redigeringsalternativa og utvalget av semiotiske ressurser, er gitt. Brukerne tar del i en prosess

der det skapes mening konstant gjennom å velge ut og forholde seg til et bredt spekter av ressurser tilbudt i det sosiale mediet. De kreative produksjonsmulighetene som tilbys i applikasjonen, gjør det mulig å personliggjøre snappene og designe et gjenkjennelig uttrykk. Snappene som deles i Helsesistas kanal kan betraktes som multimodale møter. Meningspotensialet i snappene ligger latent og kan aktiveres i møtet med deltakeren. I likhet med språkforskeren David Barton, skiller også dette forskningsprosjektet mellom teksten slik den er semiotisk organisert og teksten slik mottakeren rekonstruerer den, teksten som utgjør potensialet for meningsskapinga (Barton 2007, s. 79). Ved å forutsette en viss kunnskap, visse verdier og holdninger, har Helsesista konstruert en mottaker i teksten (2007, s. 79). Helsesista har forsøkt å forstå hvordan deltakerne kan tolke tegna i det helhetlige uttrykket og hvilken mening de trekker ut av snappen. Deltakerne i praksisen ser resultatet av valga hennes i snappene som de mottar som en fiksert størrelse, og de gjør en mediering av teksten.

Designen til Snapchat-plattformen er forankra i funksjoner for å lage fellesskap, grupper, flokker og samfunn. Deltakerne i praksisene i dette sosiale mediet er representert ved personlige profiler og via disse kan de følge hverandre (Zappavigna, M. 2016, s. 273). Fordi Helsesista har en offisiell Snapchat-konto, er det sannsynligvis ingen følgere som forventer at hun skal følge dem tilbake. Hennes kanal er dermed ikke like utprega resiprok som private Snapchat-kanaler i stor grad er, men hun har invitert deltakerne inn i en samhandlingskultur fordi de alle mottar snapper fra henne og blir oppfordra til å dele snapper med henne.²⁰ Når en snapp deles, vet ikke Helsesista *om* eller *når* deltakeren åpner den. På samme måte vet ikke ungdommen når Helsesista deler snapper eller om hun åpner snapper eller meldinger fra dem. Snapchat er et asynkront meldingssystem som ikke krever visuell bekreftelse av mottakerens nærvær når meldingen sendes. Det er teknisk mulig å være nær-synkron i Snapchat når en snapp åpnes umiddelbart etter at den er mottatt og svar sendes noen sekunder etterpå. Dette kan gjøre at bevisstheten om den andres nærvær er høy når Helsesista og deltakerne produserer og responderer på tekster. Tilgjengeligheten til teksten er jo som omtalt over begrensa i tid, og flyktigheten i tekstpraksisen kan påvirke produksjonen og delinga.

I noen sosiale praksiser benyttes sosiale medier til å utføre samtlige *handlinger* i praksisen, men i andre involveres sosiale medier i noen av etappene. Kvåle og Vigild Poulsen mener at

²⁰ Jeg har fram til presentasjonen av komponentene i en sosial praksis omtalt mottakerne av Helsesistas snapper som *seere* og *deltakere*. I den videre utforskinga av rekontekstualiseringa refererer jeg til dem som *deltakere* i en sosial praksis.

sosiale medier er utvikla og produsert i spesifikke praksiser, og at deltakernes handlinger og bruk av det sosiale mediet kan transformere en sosial praksis (Poulsen & Kvåle 2018, s. 704). Denne oppfatninga ligger til grunn for utforskinga av transformasjonen av den sosiale praksisen som medieres i Helsesistas Snapchat-kanal.

Perspektiveringa på forholdet mellom sosial kommunikasjon og semiotisk teknologi viser hvordan praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* er vevd inn i applikasjonen *Snapchat*. Helsesistas produksjon av snapper vil også preges av Snapchat-applikasjonen som artefakt og praksisdimensjoner knytta til applikasjonsdesign, jamfør *Figur 11* over (van Leeuwen 2008, s. 12). Jeg anerkjenner perspektivet på at en applikasjon som Snapchat ikke er nøytral. Det er praksiser i designen og utviklinga av applikasjonen som med sine muligheter og begrensninger gir føringer for produksjonen og delinga av snapper. Diskursen består av brukergenerert innhold som komponeres i halvfabrikerte maler. Snapchat tilbyr regulerte forhåndsutvalgte handlingsalternativ, for eksempel at kameraet er aktivt når man åpner applikasjonen. Dette kan sees på som et bud om å starte produksjonen av en snapp med en visuell ressurs. Systemet, representert ved handlingene til utviklerne og designere, definerer det semiotiske potensialet og setter rammer for hvordan man representerer seg selv og tema i Snapchat. Dette kan styre ressursvalga Helsesista gjør.

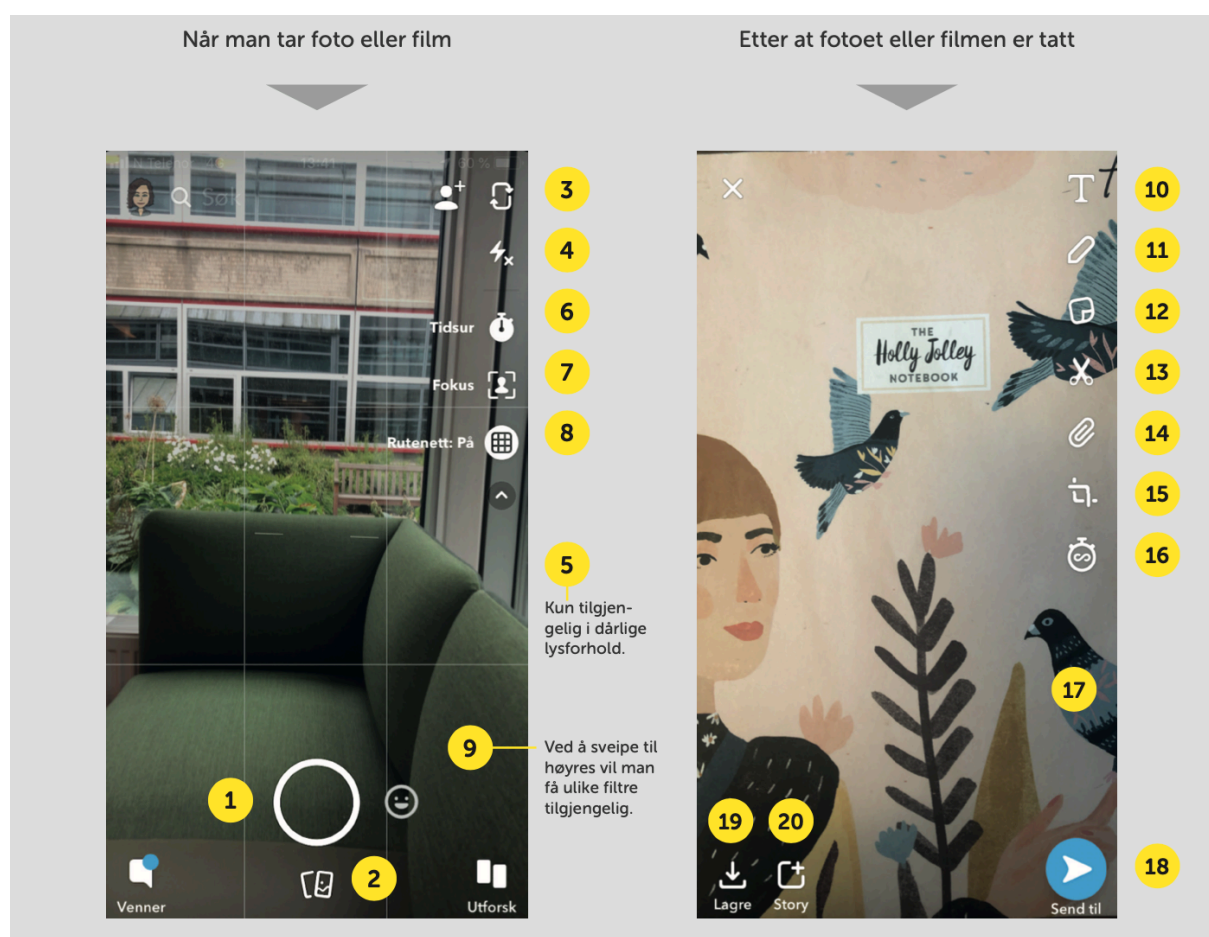
I de neste avsnitta gjør jeg eksplisitt rede for semiotiske ressurser og kombinasjonsmuligheter som er tilgjengelige når Helsesista og deltakerne produserer og responderer på snapper og meldinger i chat-funksjonen.

3.3 Verktøy og semiotiske ressurser

I denne tredje delen av kapittel 3 presenterer jeg verktøya og de semiotiske ressursene som er tilgjengelig i grensesnittet til Snapchat-applikasjonen. Presentasjonen er med på å øke innsikten i hvilke valg Helsesista har gjort i transformasjonen av den sosiale praksisen. Verktøya presenteres visuelt slik de framstår i grensesnittet for å synliggjøre hvordan menyvalga er satt opp. I tillegg beskriver jeg den semiotiske representasjonen av verktøya. For å vise eksempler på de ulike semiotiske ressursene bruker jeg snapper fra datamaterialet.

3.3.1 Tilgjengelige verktøy

Snapchat er som presentert over bygget opp rundt foto eller filmopptak. Fotoet kan redigeres med ulike verktøy, både før øyeblikket fotoet tas og etterpå, men før det deles. Senderen kan inkludere en rekke semiotiske ressurser i fotoet og på filmen. *Figur 12* under viser sammen med *Tabell 3* og *Tabell 4* hvilke verktøy som er tilgjengelige når man tar et foto eller filmer og hvilke redigeringsalternativ samt ressurser som er tilgjengelige når fotoet er tatt. Den semiotiske representasjonen av verktøyet i grensesnittet er illustrert i *Figur 12* over og nummereringa refererer til beskrivelsene i de to tabellene. I *Tabell 3* og *Tabell 4* er verktøya navngitt og funksjonen kort presentert sammen med verbal beskrivelse av den semiotiske representasjon i grensesnittet.²¹

Figur 12 Tilgjengelige verktøy og ressurser i produksjonen av snapper. Figuren må sees i sammenheng med Tabell 3 og Tabell 4 under.

²¹ Snapchat-applikasjonen oppdateres jevnlig, og den er blitt endra flere ganger siden jeg gjorde datainnsamlinga i juni og august 2019. Tabellene inkluderer verktøya som var tilgjengelige i applikasjonen for Helsesista som produsent og meg som mottaker i innsamlingsperiodene.

Tabell 3 Tilgjengelige semiotiske verktøy i produksjon av snapper når man tar foto eller film.
 Nummereringa refererer til Figur 12 over.

Når man tar foto eller film

NAVNET PÅ VERKTØYET	HVILKEN FUNKSJON KAN EN UTFØRE MED VERKTØYET?	SEMIOTISK REPRESENTASJON
1 Ta bilde	Ta bilde eller film med den integrerte kamerafunksjonen.	Hvit sirkel midt på skjermen nede.
2 Snu kameraet	Vende kamera mot den som holder mobil eller mot omgivelsene.	To hvite piler som danner et rektangel.
3 Velge bilde	Velge foto eller film fra kamerarullen på mobiltelefonen. Mikrofonen på telefonen kan ta opp lyd når det filmes.	To ikoner av bilder som ligger på skrått over hverandre. Hvitt ikon. Ved siden av sirkel den en tar bilde.
4 Blitz	Aktivere blitz eller slå av.	Blitz-symbol i hvitt med x når det ikke er aktivt.
5 Fargejustering	Justere fargene.	Omriss av halvmåne når den ikke er aktiv og hvit når den er i bruk.
6 Tidsur	Aktivere for å starte nedtelling på tre sekunder før kameraet tar foto.	Gammeldags stoppeklokkeikon i hvitt
7 Fokus	Fokusere spesielt på ansiktet i motivet og gjøre bakgrunnen mer uklar.	Verbaltekst: Fokus og hodet til en person med ramme rundt. Det blir en hvit sirkel rundt når det er i bruk.
8 Nett	Bruke hjelpelinjer for å lettere plassere objektene slik man ønsker i fotoet.	Verbaltekst: Nett. Rutenett med ni ruter.
9 (Har ikke navn som er synlig på hjem-skjermen)	Legge til filter som forvrenger ansikt og/eller stemme. Legge til filter som er tilgjengelig på stedet du er og tidspunktet bildet tas på.	Filtre som endrer ansiktet eller bakgrunnen er synlig som runde illustrasjoner med hvite rammer som hver viser til et filter nede på skjermen. En kan også sveipe til høyre for å få flere filtre tilgjengelig.

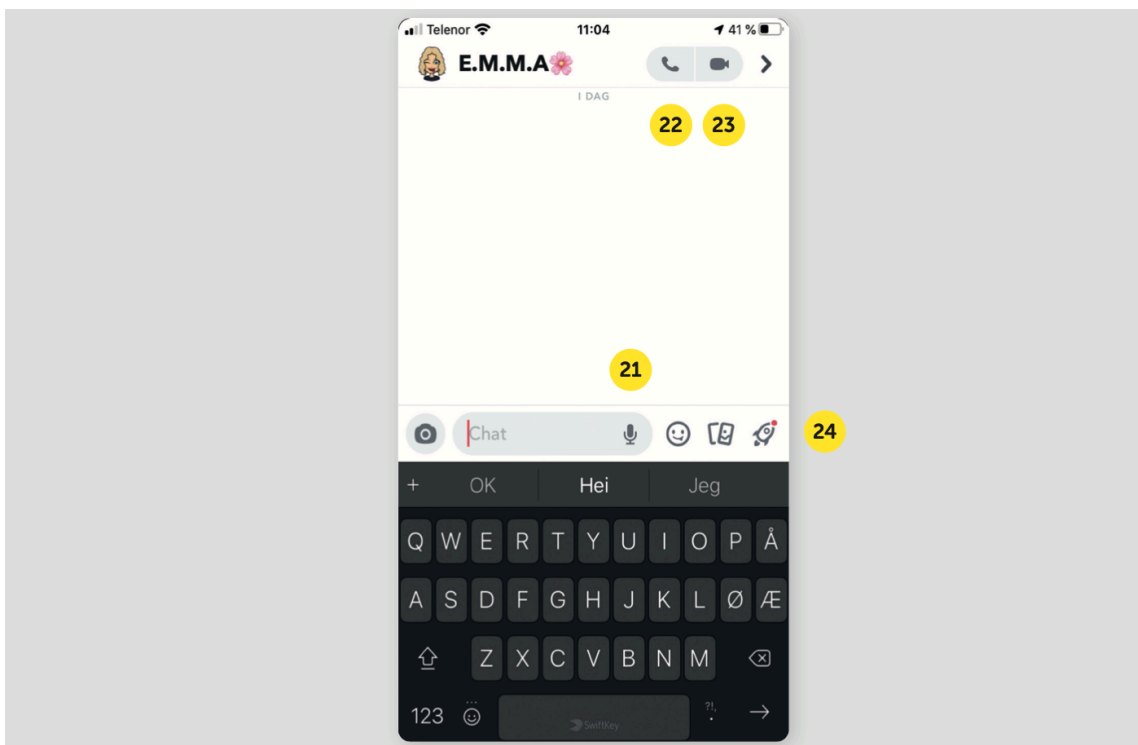
Redigeringsverktøya og ressursene er som Figur 12 over illustrerer, tilgjengelige i ulike menyer. De fleste meny punkta er visuelle ikoner som er klikkbare, og noen verktøy er i tillegg navngitt ved verbal tekst. Tabell 4 som viser tilgjengelige verktøy for redigering av foto og stillbilder og generelt for produksjonen av snapper følger under.

Tabell 4 Tilgjengelige semiotiske verktøy i redigering av foto og produksjon av snapper.
 Nummereringa refererer til Figur 12.

Etter at fotoet eller filmen er tatt

NAVNET PÅ VERKTØYET	HVILKEN FUNKSJON KAN EN UTFØRE MED VERKTØYET?	SEMIOTISK REPRESENTASJON
10	Velge font og uttrykk på teksten. Den kan plasseres hvor som helst på bildet. Legge til @ for å tagge andre snapchat-profiler og # for å oppgi emner.	Stor, hvit T
11	Tegne med fargeblyant eller markere stemning gjennom åtte forhåndsutvalgte emoji'er.	Hvitt omriss av tykk blyant.
12	Sette inn giffer som animerer et objekt i bevegelse. Giffen kan være en bitmoji som er en animert miniversjon av snapchatbrukeren.	Et hvitt ark som er brettet i høyre hjørne nede.
13	Ta utsnitt av motivet for å lage et klistremærke som kan plasseres oppå det opprinnelige motivet.	Hvitt omriss av åpen saks som vender oppover.
14	Legge til lenke til nettside.	Binders tegna i hvitt omriss.
15	Skalere eller å snu bilderetninga.	To hvite vinkler som ligger oppå hverandre slik at de former en firkant inni dem. Hvit sirkel rundt vinklene.
16	Velge hvor lenge snappen skal være tilgjengelig for mottaker, mellom 1 og 10 sekunder eller alltid. Dette er ikke aktuelt på offentlig konto som Helsesista har. Der er alle snapper tilgjengelige 24 timer.	Stoppeklokke med viser.
17	Justere fargene på fotoet.	Ikke noe symbol, men tilgjengelige varianter kommer fram ved å sveipe til høyre eller venstre på skjermen.
18	Sende snappen til andre snapchat-profiler.	Hvit pil inni blåfarget sirkel.
19	Lagre bildet til kamerarullen på mobiltelefonen.	Hvit pil som peker ned i omriss av en arkivkurv.
20	Dele snappen på brukerens story.	Hvitt omriss av firkant med et plusstegn i øvre høyre hjørne.

I chat-funksjonen, det vil si kommunikasjon mellom to Snapchat-brukere eller flere som er lagt til i samme gruppe, finnes det ytterligere noen verktøy tilgjengelig. I tillegg til skriftlig verbalspråk, kan en ringe med eller uten kameraet i bruk, sende lydmelding eller spille sammen. Disse funksjonene er markert i *Figur 13* og nummereringa i *Tabell 5* under.

Figur 13 Funksjoner som kun er tilgjengelige i chat-funksjonen.

Tabell 5 Funksjoner som kun er tilgjengelige i chat-funksjonen. Nummereringa viser til Figur 13 over.

Tilleggsfunksjoner i chat

NAVNET PÅ VERKTØYET	HVILKEN FUNKSJON KAN EN UTFØRE MED VERKTØYET?	SEMIOTISK REPRESENTASJON
21 Sende lydmelding	Spille inn melding via mikrofonen på telefonen.	Grått mikrofonikon i skrivefeltet.
22 Ringe med lyd	Ringe annen snapchatprofil.	Ikon av gammeldags, analog telefon øverst til høyre.
23 Ringe med kamera og filter	Ringe annen snapchatprofil for samtale med lyd og bilde.	Ikon av videokamera øverst til høyre.
24 Snappgames	Spille spill alene eller sammen med andre profiler.	Hvitt omriss av rakett som er vinklet opp mot høyre.

Gjennom menyene i Snapchat er det som vist en rekke ulike semiotiske ressurser tilgjengelig, og *Figur 12* og *Figur 13* over illustrerer hvor i grensesnittet ressursene er tilgjengelig. I noen av ressursene er det et høyt antall alternativ å velge mellom, og det totale antallet variabler er for omfattende til å presentere i sin fulle bredde. For å illustrere og eksemplifisere ressursene, velger jeg å bruke snapper Helsesista har komponert.

3.3.2 Tilgjengelige semiotiske ressurser

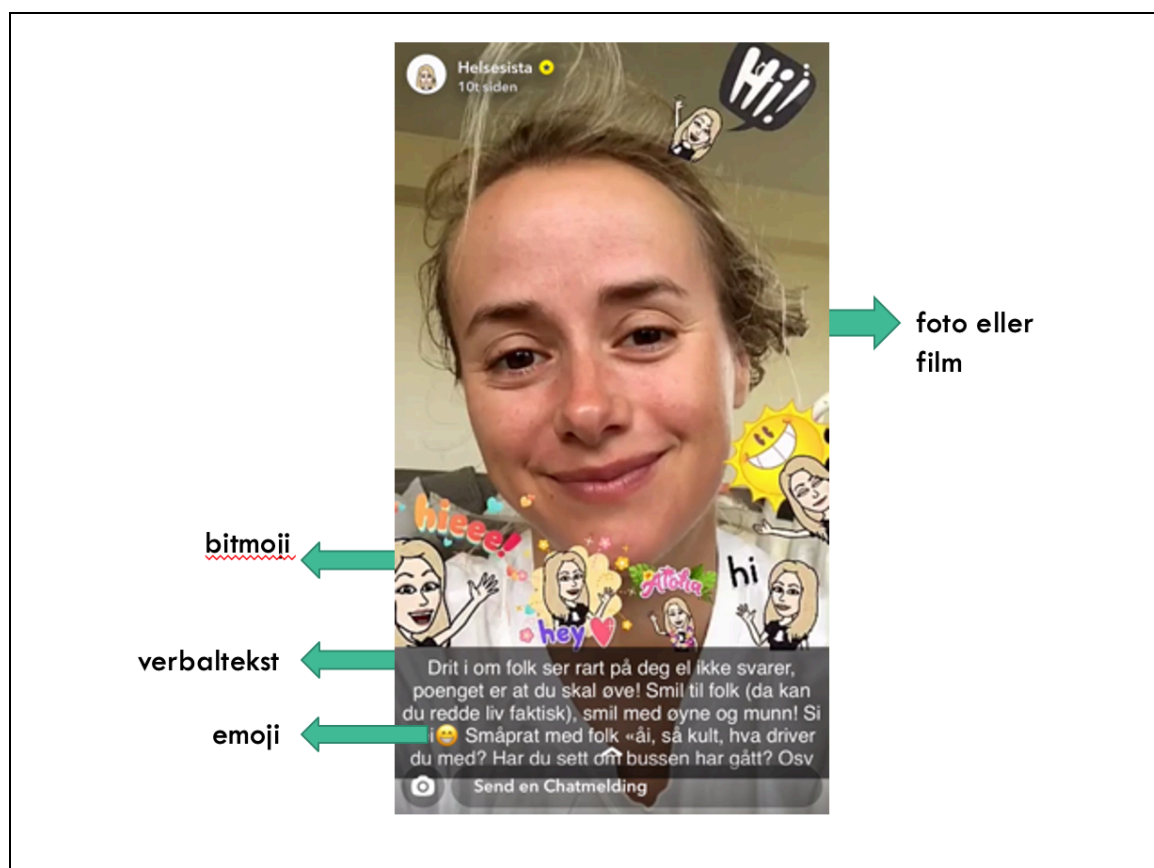
Semiotiske ressurser har ulike egenskaper og tilbyr dermed ulike handlingsrom når det gjelder å skape mening. En modalitet er som nevnt en klasse av semiotiske ressurser som ligner hverandre og som skaper mening i en gitt situasjon (Bezemer & Kress 2008, s. 171).

Modaliteten skrift realiseres på ulike måter, for eksempel i font, størrelse, farge og tegnsetting. Både skrift og tale realiseres gjennom grammatikk, syntaks og ordforråd. Tale kan også realiseres gjennom tonehøyde, intonasjon, stemmekvalitet, lengde og stillhet.

Modaliteten musikk kan beskrives konkret ut fra tonesammensetningens intensjon, men den har også et abstrakt tolkingsrom og kan uttrykke stemninger. I et foto kan posisjoneringa av element, innramming, størrelse, farge og form på objekta realisere mening. I levende bilder denoterer og konnoterer bevegelse i form av mimikk, kroppsspråk og gange mening.

Grensene for hva en ressurs kan og ikke kan uttrykke, kalles modal affordans. Psykologen James Gibson som introduserte begrepet, sier at det inkluderer handlingsmuligheter sett i forhold til den som skal utføre handlingen (Maagerø & Tønnesen 2010, s. 25). Affordansen bestemmes av uttrykkets form og den kulturelle og sosiale konteksten. Van Leeuwen mener at en semiotisk ressurs har en affordans, et meningspotensial som er basert på den tidligere bruken og de mulighetene som ligger i uttrykksmåten (van Leeuwen 2005, s. 5). En presentasjon av tilgjengelige verktøy og deres semiotiske representasjon i grensesnittet mot mottakeren, vil gi et bedre grunnlag for å forstå realiseringa av den sosiale praksisen. Et blikk på det eksplisitte sosialemiotiske ressursperspektivet synliggjør hvilke valgmuligheter for å uttrykke mening som tilbys Helsesista og de andre deltakerne i praksisen.

Foto og film er den obligatoriske ressursen og den dominerende modaliteten i en snapp. Stillbilda er statiske, og filmen er bevegelige bilder. Med et verktøy kan en klippe ut deler av bildemotivet slik at det blir et slags klistremerke. Dette kan en plassere hvor som helst på motivet eller lagre til en senere anledning. I *Figur 14* under har Helsesista inkludert et stillbilde som utgangspunkt for snappkomposisjonen.

Figur 14 Eksempel på realisering av foto/film, verbalspråk, emoji og bitmoji.

Via mikrofonen på mobiltelefonen kan en inkludere auditive ressurser mens en filmer. En snapp kan inkludere kontentum, og senderen kan også inkludere tale, muntlig verbalspråk i filmopptaket.

Snapchat refererer til skriftlig verbalspråk som *bildetekst*. Tastaturet på mobiltelefonen er tilgjengelig i applikasjonen, og det finnes et utvalg av sju tekststiler og to størrelser av stilen *klassisk*. Senderen kan plassere teksten hvor som helst på fotoet og filmen. I *Figur 14* over benytter Helsesista fonten *klassisk* og har plassert den under munnen, nederst i snappen.

Senderen kan velge fritt fra emojibiblioteket i Unicode, som er tilgjengelig via telefontastaturet (Unicode 12.0 Emoji List, 2019). Emojiene inngår i verbalspråkfunksjonen. En kan velge å bruke kun emoji'er og ikke ord i en snapp. I chat-funksjonen i Snapchat kalles disse for *smileys*. I *Figur 14* er en emoji plassert i slutten av setning, men midt inni enheten med skriftlig verbalspråk fra Helsesista. Ved hjelp av tredjepartsapplikasjonen *Bitmoji*, kan en

i Snapchat lage en digital og stilisert miniversjon av seg selv.²² Fra en palett velger en blant annet ansiktsform, hudfarge hårfarge, frisyre og klær fra maler og komponerer en representasjon av seg selv. Miniversjonen har et forhåndsdefinert sett av grafiske uttrykk og animerte bevegelser. De kan implementeres i snappene og plasseres fritt på motivet, og det er mulig å ha flere enn én bitmoji i en snapp, noe *Figur 14* over er et godt eksempel på.

Senderen kan tagge andre Snapchat-profiler ved hjelp av @-referanse, det vil si å sette inn krøllalfa foran deres profilnavn slik at referansen blir klikkbar i snappen. En kan inkludere emneknagger #, som fungerer som en måte å angi tema i teksten på. I motsetning til Instagram er ikke emneknaggene i Snapchat klikkbare. I *Figur 15* under har Helsesista tagget Snapchat-profilen @kreatuva og satt inn emneknaggen #oslopride, og begge referansene blir automatisk understreket. Det er mulig å inkludere ei lenke til nettside i en snapp. Lenka vil da være klikkbar, det vil si at den tar deltakeren med til nettleseren og videre til det definerte nettstedet. I *Figur 15* under har for eksempel Helsesista lagt inn lenke til jegvilvite.no.

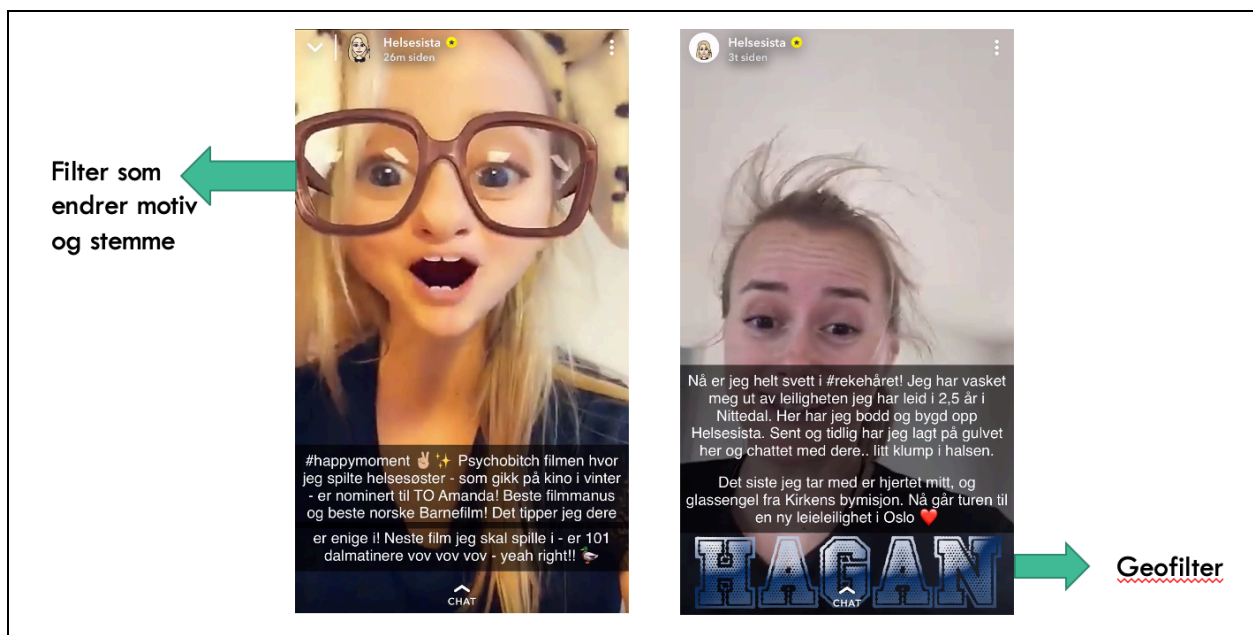

Figur 15 Eksempel på lenke til nettsted, strektegning, tagging av en annen Snapchat-profil, realisering av emneknagg og etikett.

²² Bitmoji er ikke inkludert som oppslagsord i norske ordbøker. Jeg velger å følge bøyingsmønsteret for substantivet emoji: en bitmoji, bitmojien, bitmojier, bitmojiene.

Med tegneverktøyet kan en tegne fritt på skjermen ved hjelp av fingeren. Ulike tykkelser og ulike farger på streken er tilgjengelig. I chat-meldinger og på snapper kan en legge til etiketter som er små visuelle illustrasjoner. Etikettene har ulik design med ulike budskap, for eksempel kan dette være klemmende bamser, sovende katter, hjerter av alle slag og ord som «yes!» vist i *Figur 15* over.

Når stedsangivelsesfunksjonen på mobiltelefonen er på, gjør Snapchat tilgjengelig alternative filter som angir det geografiske stedet telefonen befinner seg på. Denne geolokasjonen, kommunikasjonen mellom telefon og satellitt, tilfører det semiotiske landskapet ytterligere kompleksitet. Størrelse, font og design varierer på filtra, og de plasseres på ulike steder på fotoet. I snappen til venstre i *Figur 16* under er filteret «HAGAN» aktivert av Helsesista. Andre filtre kan endre hovedmotivet eller bakgrunnen i fotoet. For eksempel kan et filter gjøre øyne rådyraktige, legge skjegg eller legge på store briller og forvrengne stemmen som vist i snappen til høyre i *Figur 16* under. Disse filtra er utvikla av Snapchat-designerne.

Figur 16 Eksempel på snapper med filter.

Måten menyene i Snapchat er organisert på, regulerer hvordan de semiotiske ressursene kan opptre og plasseres sammen. Som *Figur 15* og *Figur 16* over illustrerer, kan man kombinere flere semiotiske ressurser i samme snapp og noen av ressursene kan være representert i flere versjoner. Malene gjør det mulig å raskt produsere multimodale tekster med helhetlig design, og applikasjonen og malene kan i seg selv betraktes som en formidlingsinstans (Kvåle 2018,

s. 177). Produksjonen, delinga og resepsjonen av en snapp skjer i det samme semiotiske miljøet med tilgjengelige ressurser og verktøy regulert og presentert i applikasjonen Snapchat på mobiltelefonen.

Oppsummering av kapitlet

Jeg har i dette kapitlet gjort rede for komponentene van Leeuwen mener er representert i en sosial praksis og beskrevet praksisen vi kjenner fra helsesykepleiere ved skoler. Dette er *fraposisjonen* i Helsesistas transformasjon av den sosiale praksisen. Kapitlet har synliggjort hvordan praksisen er vevd sammen med Snapchat-applikasjonen som semiotisk teknologi, og tilpasninga av modellen utvikla for PowerPoint illustrerer at applikasjonen Snapchat og snapp som artefakt utgjør et domene av meningsskaping (Zhao et. al. 2014, s. 355). Den eksplisitte beskrivelsen av verktøy og semiotiske ressurser som er tilgjengelig for Helsesista i produksjonen av snapper, presenterer og synliggjør det distinktive digitale miljøet transformasjonen gjøres i.

Dette kapitlet har gjort det synlig hvordan en sosial praksis og en applikasjon er vevd sammen, og hvilke perspektiv og innsikt jeg tar med meg videre inn i neste kapittel der selve transformasjonen av den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelevante spørsmål til ungdom* utforskes.

Kapittel 4 Transformasjon av en sosial praksis

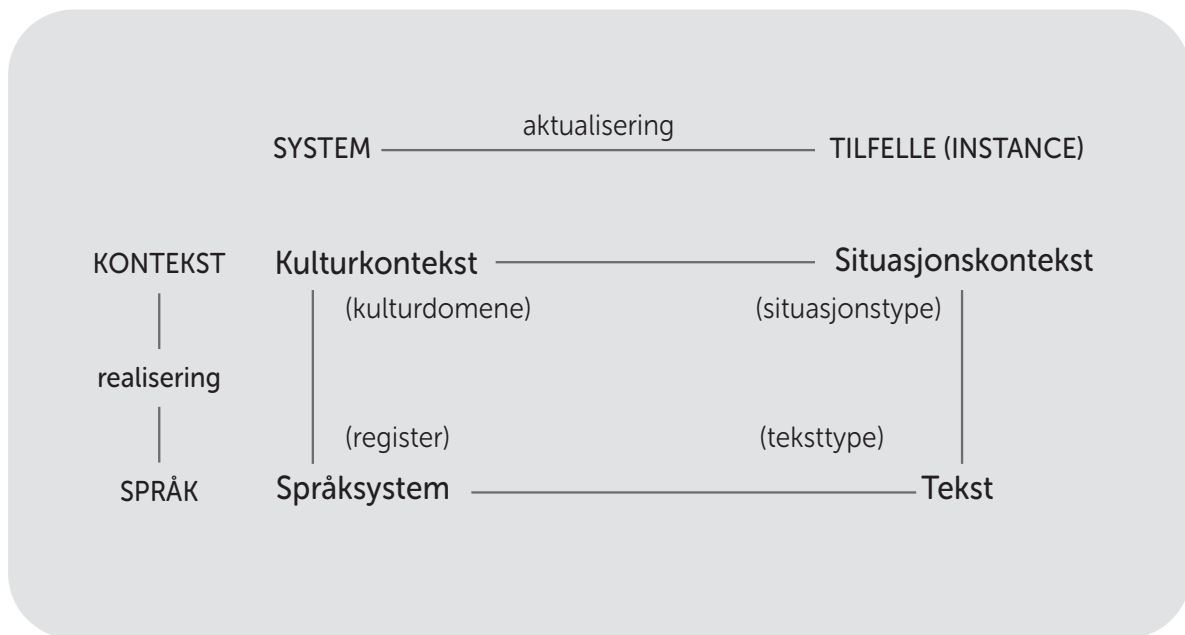
Målet med analysen er å gjenopplive tekstene og utforske hva som karakteriserer transformasjonen av den sosiale praksisen. I kapittel 3 synliggjorde jeg hvordan en sosial praksis og semiotisk teknologi er vevd sammen og gjorde rede for potensialet for meningsskapinga i Snapchat. I dette kapitlet utforsker jeg transformasjonen av den sosiale praksisen, *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*. Utforskinga innebærer å se hvordan de semiotiske ressursene faktisk er realisert i Helsesistas Snapchat-kanal. Som van Leeuwen sier semiotiserer en diskurs virkeligheten og endrer den, og de semiotiske ressursene både realiserer meninga i en sosial praksis og tilfører den mening (van Leeuwen 2008, s. 6). Implisitt betyr dette at en praksis kan rekontekstualiseres på ulike måter i ulike kontekster, og at en transformasjon av en praksis innebærer en bevegelse *fra* noe *til* noe.

Utforskinga av praksisen i Helsesistas Snapchat-kanal innebærer å identifisere og karakterisere transformasjonen av de ulike komponentene i den tradisjonelle praksisen. I dette tilfellet er det som vist over meningsfullt å tenke det som en helsesykepleier ved en skole. Denne etablerte praksisen er *fra*-posisjonen i analysen (jf. 3.1), og *til*-posisjonen er det som skal undersøkes. Det er to aspekt ved rekontekstualiseringa som forenes i utforskinga: Det første er de semiotiske ressursenes muligheter til å skape mening i den aktuelle sosiale praksisen, og det andre er hvilken kategori transformasjon av de ulike komponentene realiseringene innebærer. Som vist i kapittel tre er den sosiale praksisen vevd sammen med applikasjonen som semiotisk teknologi, og de tilgjengelige verktøya og semiotiske ressursene i Snapchat er en del av det distinktive digitale miljøet transformasjonen gjøres i.

I den første delen av dette kapitlet utdyper jeg hvilken meningskomposisjon som er aktuell å utforske i ei rekontekstualisering av denne sosiale praksisen. I den andre delen utforsker jeg hvordan de ulike komponentene i praksisen er transformert i Helsesistas Snapchat-kanal. Det betyr at jeg velger samme struktur som i kapittel 3, presenterer de aktuelle teoretiske perspektiva knytta til forskningsspørsmålet, og anvender deretter dette i analysen av det aktuelle datamaterialet. Presentasjonen av analysen av transformasjonen av praksisen er delt inn i de komponentene.

4.1 Representasjon av virkeligheten

Van Leeuwen, Zhao og Djonovs perspektiv på at sosiale praksiser springer ut av den sosiokulturelle konteksten og at det semiotiske ressursperspektivet er forbundet med det semiotiske landskapet, finner resonans i måten Michael Halliday betrakter forholdet mellom språk og kontekst, system og tilfelle (Maagerø 2005, s. 62). Dette illustreres i *Figur 17* under.

Figur 17 Forholdet mellom språk og kontekst, system og tilfelle.

I modellens begrep *system* refererer summen av alle mulighetene språkbrukeren tilbys når hun skal skape mening, og *tilfelle* viser til den faktiske meningsskapinga i den aktuelle situasjonen. Dette er samme fenomen sett ut fra ulike tidsdybder; systemet ser en over tid og teksten er øyeblikkets uttrykk (Maagerø 2005, s. 63). Når man skal lage en virkelighetsrepresentasjon gjennom tekst, velger man ressurser som er tilgjengelig i *språkssystemet*, registeret. Ved å ta utgangspunkt i Hallidays modell for system og tekster kan man si at det på systemnivå ligger et semiotisk potensial knytta til den sosiale praksisen som kan beskrives som *allmenn rådgiving om helserelevante spørsmål til ungdom* og praksiser forbundet med bruk av applikasjonen Snapchat. Som presentert i kapittel 3, vil applikasjonsdesignen aktualiseres via valga Helsesista har gjort i sin produksjon av tekster.

Registervariabelen felt

En språkbruker velger aldri ut fra total frihet, språkbruken tilpasses omgivelsene. Mønstra tar preg av funksjonen uttrykket fyller i en sosial praksis. Som Halliday sier, er det forventninger

til hvordan man realiserer *systemet* og hvilke mønster som representeres i tekster (*tilfellene*) (Halliday 1998, s. 105). Han vurderer *register* som et semantisk begrep som kan defineres som et kompleks av meninger. Disse meningene assosieres vanligvis med en spesiell form for *felt*, *relasjon* og *mediering* i situasjonen (Halliday 1998, s. 105). Halliday mener at et register finnes på et kontinuum mellom å være åpen og fri og lukka og begrensa (1998, s. 106). Senderen gjør valg i registerdimensjonen når hun realiserer språkssystemet for å skape mening i møtet mellom teksten og mottakeren (jf. punkt 3.3.). Det er den helhetlige realiseringa av de tre registerdimensjonene som gjør teksten til det den er (1998, s. 57). Hver registervariabel i situasjonskonteksten er knytta til en meningskomponent, en metafunksjon. *Felt* er relatert til *den ideasjonelle metafunksjonen* og handler om hvordan virkeligheten er representert i en tekst. Variabelen *relasjon* er forbundet med *den mellommenneskelige metafunksjonen* som handler om de sosiale forbindelsene mellom dem som deltar i kommunikasjonen, både personer, personligheter og roller. Variabelen *mediering* er knytta til *den tekstuelle metafunksjonen* som setter alle delene i teksten sammen til en komplett enhet, beskrevet som tekstens komposisjon (1998, s. 91). Alle semiotiske ressurser tjener samtlige metafunksjoner.

Den ideasjonelle metafunksjonen

Van Leeuwen ser på rekontekstualisering som realisering av den ideasjonelle metafunksjonen; det handler om hvordan man remedierer virkeligheten, måten deltakerne i en sosial praksis relaterer til hverandre for å representere verden omkring seg gjennom semiotiske ressurser (van Leeuwen 2008, s. 6). Når man analyserer den ideasjonelle metafunksjonen, undersøker en representasjoner av verden, virkelighetsbilder. Ei tekstlig framstilling av virkeligheten er ei materiell realisering av meninga. Semiotiske ressurser må kunne representere aspekt ved verden slik den oppleves og erfares av mennesket (Kress & van Leeuwen, 2006, s. 42). Kress og van Leeuwen benevner denne funksjonen som *representasjon*, og mener den representerer erfaringsmønstre om prosesser, deltakere og omstendigheter (2006, s. 42).

Den ideasjonelle metafunksjonen er som nevnt knytta til variabelen *felt*, og det handler om realiseringas *hva*. Teksten formidler eller skaper et saksforhold, den er ei materialisering av mening. Registervariabelen *felt* er en beskrivelse av en sosial praksis i sin rekontekstualiserte form, med tillagte formål, evalueringer og legitimeringer (van Leeuwen 2008, s. 6). Diskursen er sosialt konstruert kunnskap om en sosial praksis som er utvikla i spesifikke sosiale kontekster og egna for disse. Den representerer ikke bare handlingene og *deltakerne* i praksisen, men evaluerer den, tilskriver formål, legitimerer den og rettferdiggjør den. Van

Leeuwen understreker at i noen tekster er disse aspekta viktigere enn representasjonen av den sosiale praksisen i seg selv, som for eksempel dersom en er kritisk til rådgiving om helse relaterte spørsmål via Snapchat, vil en kronikk preges av dette synspunktet.

Van Leeuwen poengterer at den samme sosiale praksisen kan representeres på mange ulike måter og refererer til dette som diskursens pluralitet (van Leeuwen 2008, s. 6). Gjennom ei rekontekstualisering flyttes meningsinnholdet fra en kontekst med tilhørende sosiale organisering av deltakere og modale samspill til en annen kontekst med en annerledes sosial organisasjon og modalt samspill. Ei rekontekstualisering er i seg selv en transformasjon av praksisen der komponentene erstattes av semiotiske ressurser som legger til ny mening og betydning. Re-presentasjonen (sic!) av meningsinnholdet tilpasses den nye konteksten og ressursene og praksisene som er tilgjengelige og aktive der. Rekontekstualiseringa innebærer ulike former for transformasjon, og den kan rekontekstualisere praksisen i ulik grad (Bezemer & Kress 2008, s. 169).

Semiotiske ressurser i meningsskapinga

I utforskinga av en transformasjon er det som omtalt over aktuelt å se på hvordan mening skapes og virkeligheten remedieres. En rådgivingspraksis mediert via en applikasjon på mobiltelefonen er i sitt vesen annerledes enn et møte mellom en helsesykepleier og en ungdom på et kontor på en skole. En analyse av ei rekontekstualisering kan vise hvordan komponentene i den sosiale praksisen representeres i en tekst. Ulike modaliteter kan representere virkeligheten på ulike måter og tjene spesifikke funksjoner. I analysen av transformasjonen anlegger jeg derfor et perspektiv der jeg utforsker hvordan Helsesistas valg av ulike semiotiske oppgaver tildeles ulike modaliteter. Målet er å få en bedre forståelse av transformasjonen av den sosiale praksisen når den flyttes over i Snapchat; å gripe – og begripe – det flyktige.

En kvantifisert oversikt over representasjoner av de ulike semiotiske ressursene i datamaterialet er tilgjengelig som vedlegg i oppgava (se vedlegg 3–8). Antallet representasjoner sier noe om hvor mange ganger Helsesista har valgt å benytte de ulike ressursene, samt hvilke ressurser som er representert i de samme snappene. I likhet med andre sosialt konstituerte fenomener, kan ikke de medierte ressursene i snappene fullt ut kvantifiseres og måles (Hitching & Veum 2011, s. 20). Talla kan synliggjøre mønster og variasjon, men i mitt valg av perspektiv på tekstene er det mer essensielt å se på hvordan et

semiotisk arbeid gjøres av nettopp denne modaliteten – og hvorfor. Det er denne tilnærminga som kan bidra til å identifisere og karakterisere transformasjonen.

De ulike tilgjengelige ressursene i Snapchat kan alle realisere ideasjonell mening og utføre semiotisk arbeid i ei rekontekstualisering. Som nevnt over plasserer van Leeuwen rekontekstualisering av en sosial praksis som et ideasjonelt anliggende. I *Tabell 6* gjør jeg rede for hvilke kategorier av realisasjoner av de semiotiske ressursene jeg vil utforske i de ulike komponentene i praksisen.

Tabell 6 Semiotiske ressurser som realisering av de ulike komponentene i en sosial praksis.

Som *Tabell 6* over viser vil jeg se på både visuelle og verbale semiotiske ressurser i meningsskapinga. De visuelle ressursene omfatter film og foto, og her undersøker jeg hvor mye av bakgrunnen som er synlig, den naturalistiske kodinga og om det representeres handlinger. I tillegg vil jeg se på bevegelser som er representert, både i mimikk, kroppsspråk og gange. De verbale ressursene som representasjon for at noe finnes og et tema, vil utforskes sammen med Helsesistas stemmeleie og intonasjon i filmene.

Gjennom foto eller film kan en sender dokumentere at noe faktisk er der, og visuell modalitet handler om hvor virkelighetsnært et foto framstår (Kress & van Leeuwen 2006, s. 164). Kvaliteten på det integrerte kameraet i Snapchat er høy, slik at representasjonsforma kan ligge nær opptil virkeligheten, men med de tilgjengelige verktøya i applikasjonen kan en endre det

opprinnelige motivet. Et foto med høy naturalistisk koding ligger nær virkeligheten, mens et foto med lav naturalistisk koding er mer ulikt motivet som fotograferes (2006, s. 164). En selfie gir i utgangspunktet forventninger om et portrett med en autentisk gjengivelse av en person, men affordansene i applikasjoner som Instagram og Snapchat, har skapt en tekstpraksis der deltakerne er kjent med at motivet kan være modifisert (Zappavigna 2016, s. 273; Undrum 2016, s. 111). Denne forma for digitalt selvportrett har etablert seg i sosiale medier, men på Snapchat preges tekstpraksisen mer av «snapshots» der personen er viktigere enn måten hun er stilet på. Motiviet er ofte et spesifikt øyeblikk med fravær av konnotasjoner og høy grad av kontekstualisering (Jovanovic 2019, s. 234).

I den visuelle grammatikken er modalitet også uttrykt i hvor mye eller lite av bakgrunnen som er representert; forskjellen mellom kontekstualisert og dekontekstualisert framstilling (Kress & van Leeuwen 2006, s. 161). Et narrativt bilde representerer handling, dynamikk og endring, i motsetning til en konseptuell framstilling som er en mer statisk og tidløs presentasjon (Kress og van Leeuwen 2006, s. 59). I et konseptuelt motiv framstår de avbildte mer som representanter for en type eller gruppe og blir mer generalisert.

Jeg har undersøkt representasjonen av virkeligheten i snappenes visuelle modalitet, på akse mellom kontekstualisert og dekontekstualisert og i kategoriene narrativ og konseptuell. I filmene har jeg i tillegg sett på bevegelse, kroppsspråk og stemmebruk. Affordansene i stillbildene ligger i det romlige, og levende bilder kombinerer det romlige og det temporale (Maagerø & Tønnesen 2014, s. 28; 36). Levende bilder realiserer mening om romlig plassering og kan inkludere flere detaljer enn et stillbilde. Modaliteten egner seg godt til å vise utviklingsløp og prosesser.

Temaet en tekst handler om preger ordvalget og andre semiotiske ressurser, og verbalspråk som modalitet egner seg blant annet til å beskrive noe, forklare noe og utvikle argumenter for og imot noe. Suzanne Eggins har etablert et kontinuum mellom eksperters tekniske språk på den ene siden og det dagligdagse språket til folk flest på den andre siden (Maagerø 2005, s. 47). Denne akse strekker jeg opp for realiseringa av verbalspråket i snappene. Typiske karaktertrekk ved teknisk språk er at det benyttes fagbegrep, forkortelser, forenkla setningsoppbygning og prosesser som relaterer to forhold til hverandre (2005, s. 47). Språket uttrykker ofte at deltakerne har en felles innforstått kunnskap om emnet. I et mer dagligdags språk er det flere hverdagslige ord som brukes i mange emner og aktiviteter. Med en standard

setningsoppbygning formidles en identifiserende prosesser som kan forklare eller definere termer. Inkluderes det fagord eller akronymer, vil disse ofte blir forklart.

Karakteristika for skriftlig verbalspråk gjelder også for muntlig verbalspråk i form av auditiv tale. Denne versjonen av modaliteten gir i tillegg rom for å uttrykke mening ved hjelp av intonasjon og stemmeleie. Gjennom måten en bruker stemmen kan en gi mottakeren ledetråder for meningstolkninga. I et filmopptak kan også kontentum representere realiseringas *hva*, feltvariabelen. I analysen vil jeg vurdere funksjonen til den auditive talen og kontentum.

En lenke til et nettsted og tagging av en annen Snapchat-profil kan representere noe som *finnes*, noe som *er*. Emneknagger kan etablere forbindelser mellom foto og tekst og tagging av en Snapchat-profil oppretter forbindelse til denne. Et geofilter fester fotoet til et geografisk sted og kan skape ideasjonell mening om en omstendighet. Filter som endrer motivet, modifierer den ideasjonelle meninga. Etiketter, strektegninger, emoji'er og bitmoji'er kan realisere ideasjonell mening og representere noe som eksisterer, uttrykke følelser eller handlinger.

Når komponenter i en sosial praksis erstattes av semiotiske ressurser, tilføres ny mening. Diskursen i Helsesistas Snapchat-kanal transformerer komponentene i den opprinnelige sosiale praksisen gjennom de semiotiske ressursene. Utforskinga av måten de transformeres på, utgjør hoveddelen av dette kapittelet. De fire transformasjonskategoriene som van Leeuwen mener er representert i ei rekontekstualisering, presenteres under.

4.2 Fire transformasjonskategorier

Manifestasjonen av den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* vil analyseres i de fire kategoriene transformasjoner van Leeuwen mener kan være representert i ei rekontekstualisering; *erstatninger*, *utelatelser*, *omstrukturering* og *tillegg* (van Leeuwen 2008, s. 17, min oversettelse).²³ Transformasjonskategoriene fungerer som det strukturerende prinsippet for analysen og de fire kategoriene er satt opp i *Tabell 7* under.

²³ Begrepa er min oversettelse av van Leeuwens originalbegrep *substitution*, *deletions*, *rearrangements* og *additions* (van Leeuwen 2008, s. 17).

Tabell 7 Transformasjonskategorier.

TRANSFORMASJONSKATEGORIER
Erstatninger
Utelatelser
Omstrukturering
Tillegg

Erstatninger: Erstatning av elementer i en sosial praksis med semiotiske ressurser, er det grunnleggende og mest fundamentale i en transformasjon (van Leeuwen 2008, s. 17). Hvilke erstatninger som blir realisert, er avhengig av konteksten praksisen rekontekstualiseres i. Et sosialt digitalisert produksjonsmiljø åpner for andre handlingsrom for produksjon og resepsjon av artefakter enn i den etablerte sosiale praksisen. Konteksten for *allmenn rådgiving om helse relaterte spørsmål til ungdom* på Snapchat skiller seg fra konteksten for praksisen til helsesykepleiere ved skoler. Applikasjonens distinktive miljø etableres av dens affordanser, og registeret er som vist prega av både teknologien som tilbys og sosiale praksiser representert i dette sosiale mediet. I et digitalt miljø kan innhold spres på flere kanaler og sees på som en ytterligere rekontekstualisering av det publiserte innholdet.

Utelatelser: I noen praksiser er alle handlingene i en sosial praksis inkludert når den transformeres til et sosialt medium. I andre rekontekstualiseringer er det deler av praksisen som realiseres i det sosiale mediet. Overført til dette forskningsprosjektet, betyr det at Helsesista ikke rekontekstualiserer en komplett helsesykepleierpraksis. Hun har selv definert sin praksis som *allmenn rådgiving om helse relaterte spørsmål til ungdom* (Engvik 2019). Når hun har valgt å transformere denne praksisen i Snapchat, vil den preges av både den tradisjonelle praksisen og av sosiale praksiser som er representert i dette sosiale mediet. Rekontekstualiseringa kan medføre at komponenter som *deltakere, tid, sted og ressurser, material og verktøy* utelates.

Omstrukturering: Rekkefølgen i en sosial praksis kan endres i ei rekontekstualisering (van Leeuwen 2008, s. 18). Omstruktureringa kan være motivert av hensyn i rekontekstualiseringspraksisen. For eksempel vil det i en avisreportasje om en fotballkamp ofte være en ingress som oppsummerer kampen og inkluderer kampresultatet, og dette bryter med den kronologiske utviklingen i fotballkampen (2008, s. 12).

Tillegg: En transformasjon kan legge elementer til den sosiale praksisen. En diskurs er som presentert over en versjon av praksisen pluss idéer og holdninger som er lagt til i kontekstene der rekontekstualiseringa opptrer. Van Leeuwen definerer fem former for tillegg; *gjentakelser, reaksjoner, formål, legitimering og evaluering* (van Leeuwen 2008, s. 18).

Gjentakelser av samme referanse til et subjekt kan bidra til konseptformasjon (van Leeuwen 2008, s. 19). En kan uttrykke ulikt semantisk innhold om en velger å gjenta samme begrep for en deltaker eller å velge ulike synonymmer. For eksempel kan en elevlogg som beskriver en undervisningsøkt ved å referere til læreren utelukkende som *lærer* gi et annet budskap enn en logg som tillegg refererer til læreren som *diktatoren, dinosauren* og *øgla*.

En deltakers subjektive *reaksjon* på handlingene som utgjør den sosiale praksisen kan oppfattes å være i samsvar med sosiale forventninger eller som brudd på dem (van L s. 19). En negativ reaksjon kan uttrykkes i form av bekymring for en praksis.

Formålet med en praksis kan defineres ulikt i rekontekstualiseringa enn i den opprinnelige sosiale praksisen (van Leeuwen 2008, s. 19). Det kan være forskjell på hvordan en sender oppfatter en tekst og hvordan en mottaker oppfatter den. Når en diskurs legger til et formål til aktivitetene, kan dette vekke debatt, og nettopp det kan være viktigere enn å beskrive selve praksisen.

I ei rekontekstualisering av en praksis kan det legges til et hvorfor i diskursen (van Leeuwen 2008, s. 20). Ei *legitimering* kan være en begrunnelse for hvorfor den sosiale praksisen eller deler av den må finne sted. For eksempel kan kostholdsråd gitt av en hjertespesialist, legitimere noens valg av mat. Samme legitimering kan benyttes i ulike sosiale praksiser, for eksempel kan råda fra samme hjertespesialist legitimere hvorfor en utfører intervalltrening to ganger i uka. Legitimeringa i en tekst kan ha stor betydning, spesielt dersom den får en til å reflektere over praksiser en oppfatter som sunn fornuft (2008, s. 20).

Et tillegg kan være i form av at en diskurs inneholder en *evaluering* av praksisen (van Leeuwen 2008, s. 20). Denne kan være konkret som at en finner maten velsmakende og godt krydra. Den kan også være på et mer abstrakt nivå der en vurderer om en handling som moralsk god eller dårlig.

Jeg vil systematisere transformasjonen av de ulike komponentene i den sosiale praksisen i de omtalte fire kategoriene: *erstatninger*, *utelatelser*, *omstrukturering* og *tillegg*. Denne analysestrukturen av transformasjonen kan visualiseres som i *Figur 18* under.

Figur 18 Fire transformasjonskategorier som er aktuelle i transformasjonen av en sosial praksis.

Som *Figur 18* over viser vil jeg utforske transformasjonen av de ulike komponentene i den sosiale praksisen. Den første analysekategorien er *erstatninger*, og analysen har undersøkt hvordan komponentene i praksisen er erstatta av semiotiske ressurser. Dette er den mest omfattende transformasjonen, og analysen av transformasjonen av de ulike komponentene blir presentert i hvert sitt underavsnitt. I analysen av erstatninger gjennom *utelatelser*, *omstrukturering* og *tillegg* er komponentene i praksisen presentert samla. Komponentene er som representert i en praksis er *tid*, *sted* og tilhørende kvalifikasjoner for å være eigna som sted, *ressurser*, *materialer og verktøy* og tilhørende kvalifikasjoner, *deltakere* og tilhørende

kvalifikasjoner for å kunne delta i praksisen, *handlinger* og *handlemåter* og *presentasjonsstil* til å inngå i praksisen (jf. punkt 3.1).

4.3 Transformasjon gjennom erstatninger

4.3.1 Erstatning av ressurser, material og verktøy, tid og sted

Sammenligna med det fysiske rommet der ungdommer møter en helsesykepleier på skolen, er kontoret til Helsesista en Snapchat-kanal. De semiotiske ressursene er nå digitalt medierte, snappene komponeres, distribueres og mottas med de samme ressursene tilgjengelig. Det er det samme verktøyet som benyttes både i senderrolla og mottakerrolla, og bruken av verktøya og kombinasjonene av ressursene som er representert i snappene, utgjør selve den sosiale handlinga i praksisen i Snapchat-kanalen.

Den sosiale praksisen eksisterer ikke uten at det publiseres snapper, og uten interaksjonen med deltakerne mistes legitimiteten. De semiotiske ressursene konstituerer samhandlinga, og *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* skjer via de sosiale ressursene som handling (Maagerø 2005, s. 53). Flyktigheten og det forgjengelige ved snapper kan være årsaken til at Helsesista har valgt høy frekvens for å opprettholde den sosiale praksisen. Hun har delt tilsammen 92 snapper i innsamlingsperioden på 15 døgn. Disse fordelte seg på 13 døgn, og det høyeste antallet snapper i løpet av ett døgn var 22. Denne høye frekvensen kan være en måte å opprettholde det digitale rommet der rekontekstualiseringa skjer og bidra til kontinuitet i praksisen. Rekontekstualiseringa er sannsynligvis prega av at praksisene i Snapchat legger opp til høy grad av interaktivitet og deltakelse.

Helsesistas valg av applikasjonen Snapchat som verktøy for rekontekstualiseringa, har hatt direkte konsekvenser for erstatning av komponentene *tid* og *sted*. Derfor er det naturlig å se på transformasjonen av disse tre komponentene i sammenheng.

Komponenten *ressurs, material og verktøy*

Ved å flytte rådgivingspraksisen til Snapchat, har Helsesista bidratt til at kontekstene rundt praksisen kollapser. Gjennom applikasjonen har hun utelatt det fysiske kontoret og strukturene som institusjonen medfører for helsesykepleiere, ungdommer og andre deltakere, og erstatta det med en Snapchat-profil alle kan abonnere på for å delta i praksisen. Hennes realisering av semiotiske ressurser har likevel konstruert et virkelighetsbilde med en temporal og romlig dimensjon. Kvalifikasjonen for å gjøre seg tilgjengelig for å delta i den sosiale

praksisen er mobiltelefon og tilgang på applikasjonen Snapchat. Dette verktøyet, denne ressursen, er noe som 97 % av ungdommer i alderen 9 til 18 år har tilgang på (Medietilsynet 2020, s. 5). Det er derfor rimelig å anta at dette er et redskap de behersker, og at det er et semiotisk visuelt og teknologisk miljø de kjenner seg trygge i. Med mobilen i lomma, har de dermed Helsesista i lomma. Det fysiske møtet i den tradisjonelle praksisen er erstatta av et digitalt møte, et kontor er erstatta av en Snapchat-profil og en strøm av multimodale snapper. Komponentene *sted* og *tid* transformeres som en konsekvens av at rekontekstualiseringa skjer via applikasjonen.

Komponenten *tid*

Komponenten *tid* kan sies å være opphevet i den transformerte praksisen. Kontoret til Helsesista er teknisk sett døgnåpent, og deltakerne kan henvende seg til henne når de ønsker. Basert på tidsangivelsen i datamaterialet, viser dette at hun har delt snapper mellom klokka 8.30 og 23.50.²⁴ Materialet synliggjør at hun har delt snapper både på ukedager, helgedager og i skolens sommerferie. Det kan tolkes som at hun har gitt rådgiving utenom skoledagens start og slutt og utenom skoleruta. I den tradisjonelle sosiale praksisen som rekontekstualiseres, har en helsesykepleier på en skole definerte tider vedkommende er tilgjengelig for en avgrensa elevgruppe som skal følges opp. Tilgjengeligheten er regulert etter skoleruta.

Materialet viser at det er samsvar mellom virkeligheten deltakerne i praksisen lever i og den Helsesista har representert i snappene. Gjennom innholdet i snappene har Helsesista vist at hun har referert til døgnets gang, begivenheter og skoleruta. Hun har for eksempel sagt «god morgen» i snapper med morgenlys og «god natt» i snapper med gulaktig innendørsbelysning. Hun har i juni vist til at det snart er skoleferie og i august til at det snart er skolestart igjen på tidspunkt da mange av ungdommenes hverdag var prega av dette. Hun har formidla budskap om Pride i Oslo blant annet med emneknaggen #oslopride, og denne representasjonen har en ideasjonell funksjon og realiserer virkeligheten. Helsesista har også delt snapper om en VG-liste-konsert i Oslo den dagen den faktisk ble arrangert. Datamaterialet viser at Snapchat som verktøy har gjort det mulig for henne å være tidsaktuell og å dele snapper direkte fra aktiviteten hun har deltatt i. Verktøyvalget har også hatt konsekvenser for komponenten *sted* i rekontekstualiseringa av den sosiale praksisen.

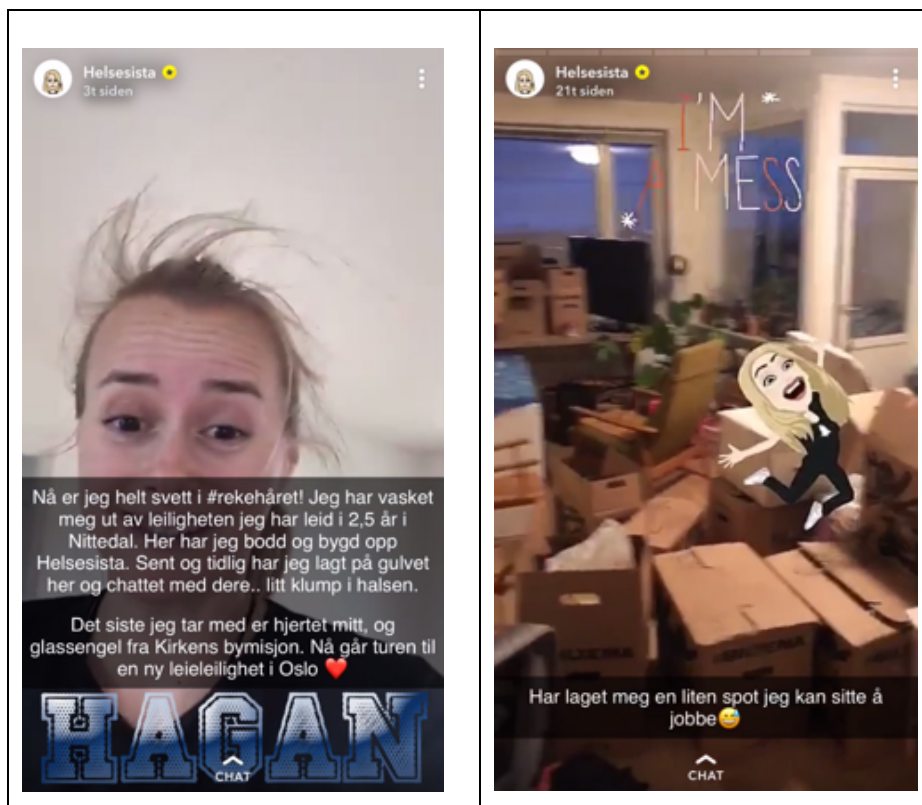
²⁴ Tidsangivelsen er ikke helt presis. Den rundes av til nærmeste hele time for tidsrommet mellom når snappen ble delt og mottaker åpna den, slik som for eksempel «2 timer siden».

Komponenten *sted*

Applikasjonen fungerer som en dør til et digitalt rom, og Helsesistas transformasjon av praksisen har oppheva det fysiske stedet, kontoret på en skole. Gjennom mobilen kan ungdommene motta rådgivinga fra Helsesista når de selv ønsker det og hvor de selv ønsker. Deltakeren kan ta del i praksisen uten å fysisk måtte møte på et gitt kontor til et gitt klokkeslett. På samme måten kan Helsesista dele råd og snapper når hun selv ønsker. Den romlige dimensjonen til *stedet* i praksisen handler både om selve skjermen på mobiltelefonen og det som formidles via den. Helsesista har gjennom de tilgjengelige semiotiske ressursene gjort valg som har etablert og opprettholdt opplevelsen av at praksisen har en romlig dimensjon, at rådgivinga skjer et sted. Med levende bilder som modalitet har Helsesista realisert mening om romlig plassering og inkludert detaljer fra stedene hun er på når hun har filma eller tatt foto.

Realiseringa av de semiotiske ressursene i filmene kan gi ungdommene økt trygghet og økt nærhet, fordi de kan oppleve å bli bedre kjent med Helsesista når de vet mer om henne. I flere av snappene har Helsesista vist fram hjemmet sitt, og snappene i *Figur 19* under handla om at hun skulle flytte. Ungdommen så henne snakke til dem fra leiligheten hun skulle flytte fra, og mens hun filma gulvet har hun fortalt «Her har e lagt på gulvet, akkurat her, utrolig mange kvelder og chatta med dokker, seint og tidlig har e vært her for dokker når e har bygd opp Helsesista». ²⁵ Et geofilter som bekrefta hvor filmen er tatt opp, forsterka det autentiske prega i snappen. Det samme gjorde opplysninga hun ga i den muntlige kommentaren; «Men no går turen til Oslo fra Nittedal.». Et par dager senere har hun filma flyttekaoset i den nye leiligheten og den auditive teksten var prega av hyl og oppstemthet: «Wææææ! Helsesista! Her er det litt plass til å jobbe, men her wææææææ!». Visuelt sett har Helsesista plassert en bitmoji på filmen, en miniversjon av henne som hoppa på flytteeskene med teksten «I'm a mess». Kombinasjonen av ressursene i snappene i *Figur 19* under er eksempler på måter Helsesista har erstatta det fysiske kontoret en ungdom vanligvis treffer en helsesykepleier.

²⁵ Jeg har inkludert flere sitater av Helsesistas muntlige verbalspråk. Talen er skrevet ned så presist som mulig uten å benytte lydskrift. Den er først skrevet ned på bokmål, og så har jeg modifisert i retning av ålesunddialekta Helsesista har. I sitatene tar jeg dermed ikke hensyn til rettskriving.

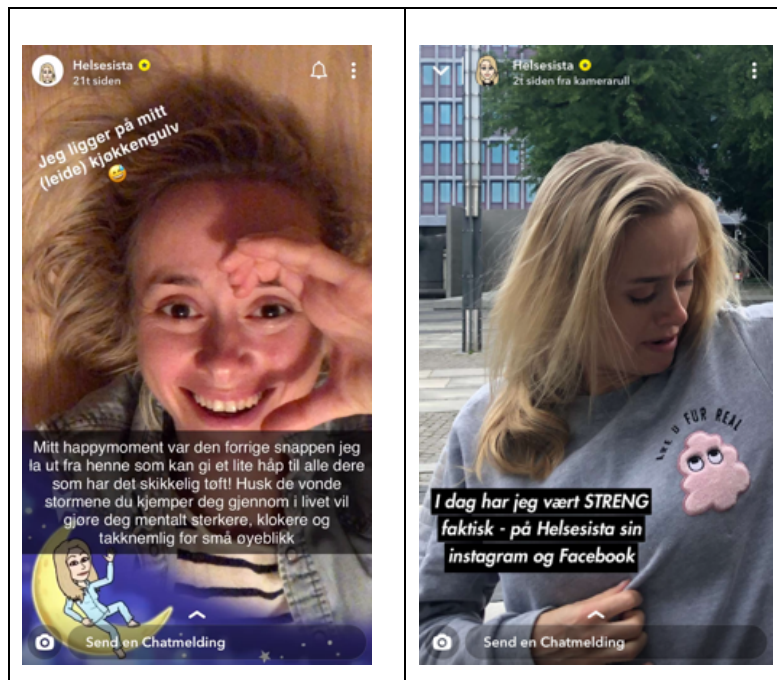

Figur 19 Eksempler på snapper som viser omgivelsene.

Til forskjell fra praksisen en kjenner fra en helsesykepleier ved en skole, har Helsesista delt rådgiving fra ulike steder og i ulike settinger. Dette kan tolkes som et uttrykk for at det er temaet i seg selv som er det essensielle i handlinga, og at rådgiving ikke er knytta til et bestemt sted eller tidspunkt. Rundt en tredel av filmene Helsesista har delt, har hun tatt opp ute. Ungdommen kan se henne gå på en jernbanestasjon, spasere i et bymiljø og rusle i en park. Med et geofilter har Helsesista skapt en forbindelse til et geografisk sted, og slik har hun stadfesta hvor hun er når hun filmer. For eksempel har hun filma duer som leker i en fontene og lagte på filter som angir at fontenen er på Karl Johan i Oslo. Ved å inkludere naturlig kontentum og muntlig tale som preges av at hun er i bevegelse, har Helsesista forsterka autentisiteten. For eksempel ser deltakeren at det er morgenlys når hun sa god morgen, de ser fontenen hun snakka om, og de hører på stemmen at hun er følelsesmessig berørt når hun snakka om angrepet på moskéen i Bærum 10. august 2019.

Bildeutsnitt har fungert som en slags umiddelbar digital fotoredigering, fordi Helsesista ved hjelp av dette verktøyet har styrt hvordan hun har representert virkeligheten i diskursen. Motivene bar preg av de fysiske forholda relatert til at hun har holdt mobilen i den ene hånda mens hun filma eller tok foto, og dette påvirkte deltakerens posisjon. Når deltakeren ser fotoet

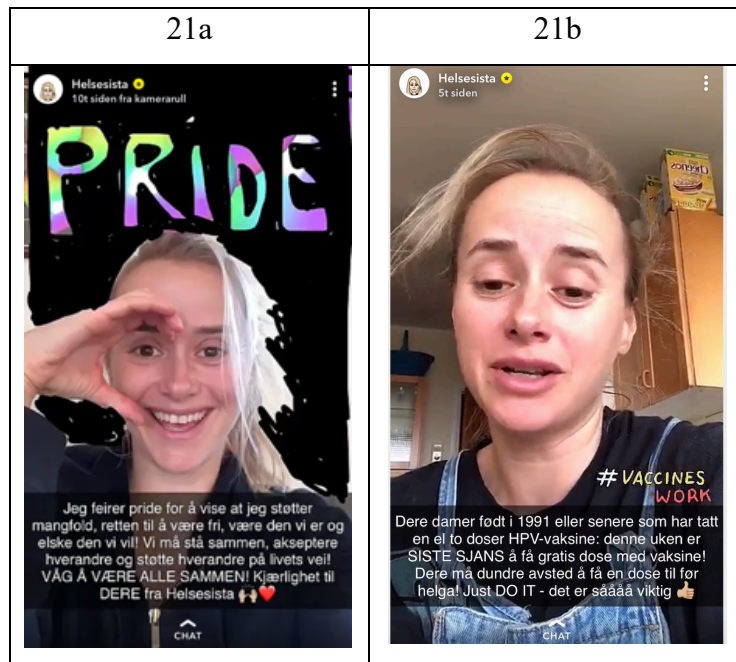
av Helsesista som ligger på gulvet eller som sitter ute som i *Figur 20* under, vet han av erfaring at den ideasjonelle meninga er prega av at hun har holdt mobilen i hånda. Dette produksjonsmiljøet kjenner deltakeren igjen, og tilsvarende vil ungdommen holde mobilen i hånda når han åpner snappene. Det betyr at snappene er tekster som både produseres, distribueres og mottas med mobilen tett til kroppen.

Figur 20 Eksempel på utsnitt.

Bildeutsnittene er som vist over en måte Helsesista har realisert *stedskomponenten*.

Gjennomgående i fotoene og filmene har Helsesista realisert kontekstualiserte motiv, det vil si at bakgrunnen har vært synlig. Når hun har filma seg selv, har kameraet fanga opp miljøet som var rett rundt hennes, slik som på kjøkkenet hennes som vist i snapp 21b i *Figur 21* under. Kontekstualiseringa kan også styrke autentisiteten i den digitale transformasjonen; Helsesista har vist at hun *finnes* og er i miljø deltakeren kan kjenne igjen. Med dette valget i feltdimensjonen har Helsesista etablert et rom der deltakerne kan ta del i aktivitetene hennes til ulike tider i døgnet og på ulike steder, og hun har dermed transformert det fysiske helsepleierkontoret. De få representasjonene av dekontekstualiserte motiv som er illustrert ved snapp 21a under, representerer et brudd med mønsteret. Bruddet kan koples til å rette mottakernes oppmerksomhet på det verbalspråklige budskapet, og dette omtales nærmere i analysen av transformasjonen av *handlingene* (jf. punkt 4.3.3).

Figur 21 Snapp 21a med dekontekstualisert framstilling og snapp 21b med kontekstualisert.

Gjennom realiseringa av de visuelle ressursene har Helsesista styrka autentisiteten i rekontekstualiseringa, og valga hennes har kompensert for fraværet av fysisk nærvær og et fysisk sted å utøve praksisen. Snappene har vist deltakerne stedene hun har vært mens hun ga dem råd om helserelevante spørsmål, og det er hennes måte å transformere komponenten *sted* på. Helsesista har benytta flere teknologisk-semiotiske ressursar for å realisere virkeligheten utenfor det som er formidla via snappen, som referanse til andre Snapchat-profiler, emneknaggar og nettsteder.

Helsesista har tagga en annen Snapchat-profil, @kreatuva, som hun verbalt har omtalt som søstera si. Referansen er klikkbar, slik at deltakerne kan se profilen. Emneknaggene #oslopride og #vaccineswork har ideasjonell funksjon og markerer at noe *finnes*, noe *eksisterer*. Med #vierher har Helsesista referert til en støtteaksjon etter det nevnte angrepet på moskéen i Bærum, og med denne emneknaggen har hun plassert sin sympati i en større sammenheng. Disse grepa kan sees på som en erstatning av den tradisjonelle praksisens fysiske og synlige tilstedeværelse i ungdommenes hverdag.

Referanser til andre aktører som er opptatt av barn og unges helse kan være substitutt for det formelle nettverket en tradisjonell helsesykepleierpraksis er en del av. Helsesista har i snappene inkludert helsestasjonen for barn og unge, helsesykepleier ved skolene, lærere,

foreldre, www.jegvilvite.no og www.gratiskondomer.no. Gjennom å realisere mening som ligger utenfor bildeflata, har hun vist fram at hun er en av mange aktører som arbeider for at barn og unge har det bra og at hun vet at andre også kan hjelpe. Valget om å referere til andre aktører handler sannsynligvis om å erstatte troverdigheten som automatisk preger en helsesykepleierpraksis på en skole. Helsesista har også erstatta etosen som ligger i den formelle helsesykepleierutøvelsen gjennom å referere til egne tidligere rådgivings situasjoner.

Ved å fortelle om hvordan skoleelever i fjor opplevde det når skoleåret var slutt, kan hun styrke mottakernes tillit til at hun vet hva hun snakker om. Når hun snakka om kjønnsykdommer og prevensjon, har hun delt en fortelling om hvordan hun utstyrte en guttegjeng som skulle på sydenferie med kondomer. Når hun snakka om å feire Pride, sa hun at hun håpa på å ha på seg kjolen fra fjorårets Pride-markering. Disse realiseringene av mening fungerer som rekontekstualiseringer inni rekontekstualiseringa av selve praksisen.

Oppsummering av komponentene *ressurs, material og verktøy, tid og sted*

Gjennom å rekontekstualisere den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdommer* på Snapchat, har Helsesista gitt seg selv tilgang på et nytt sett semiotiske ressurser. Praksisen foregår i et digitalt rom og innafor dette rommet finnes det mange autentiske rom som Helsesistas leilighet og gjenkjennelige bymiljø. Praksisen kan betraktes som døgnåpen og tilgjengelig for deltakerne når de ønsker det. Reelt sett er det på dagtid og fram til midnatt Helsesista har delt snapper. Komponentene *tid og sted* er transformert som en konsekvens av valget av Snapchat som *ressurs, material og verktøy* i praksisen. Tilgang til Snapchat er det som kreves for å delta i praksisen. Erstatningene av tid, sted og ressurs i transformasjonen er kortfatta presentert i *Tabell 8* under.

Tabell 8 Sammenstilling av transformasjonen av tid, sted og ressurser, material og verktøy.

DEN ETABLERTE SOSIALE PRAKSISEN MED EN HELSESYKEPLEIER PÅ SKOLE	DEN SOSIALE PRAKSISEN I HELSESISTAS KANAL
Tid	
<ul style="list-style-type: none"> ● Definert kontortid. ● Timebestilling og uanmeldte besøk. ● Innslag i timene. ● Tilgjengelighet via e-post og kanskje også SMS. ● Følger skoleruta. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Tilgjengelig utenom skoletida og skoleruta. ● Sju dager i uka. ● Tilgjengelig 24 timer i døgnet.
Sted	
<ul style="list-style-type: none"> ● Kontor på skolen. ● Klasserom. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Digitalt rom tilgjengelig via Helsesistas snapchatprofil.
Kvalifikasjoner:	Kvalifikasjoner:
<ul style="list-style-type: none"> ● Et rom hvor man snakke uforstyrret. ● Sitteplasser til minst to. ● Plassering som gjør det er enkelt for elever å oppsøke. ● Kan ha venterom. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Profil på snapplikasjonen Snapchat. ● WiFi-tilgang eller 4G (mobilnett).
Ressurs, material og verktøy	
<ul style="list-style-type: none"> ● Informasjonsmateriell. ● Vaksiner. ● Reseptblokk for p-piller og kondomer. ● Vekt og høydemåler. ● PC og telefon. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mobiltelefon. ● Applikasjonen Snapchat. ● WiFi-tilgang eller 4G (mobilnett).
Kvalifikasjoner:	Kvalifikasjoner:
<ul style="list-style-type: none"> ● Materiell som møter krav for produktene. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mobiltelefonen. ● Tilgang på applikasjonen.

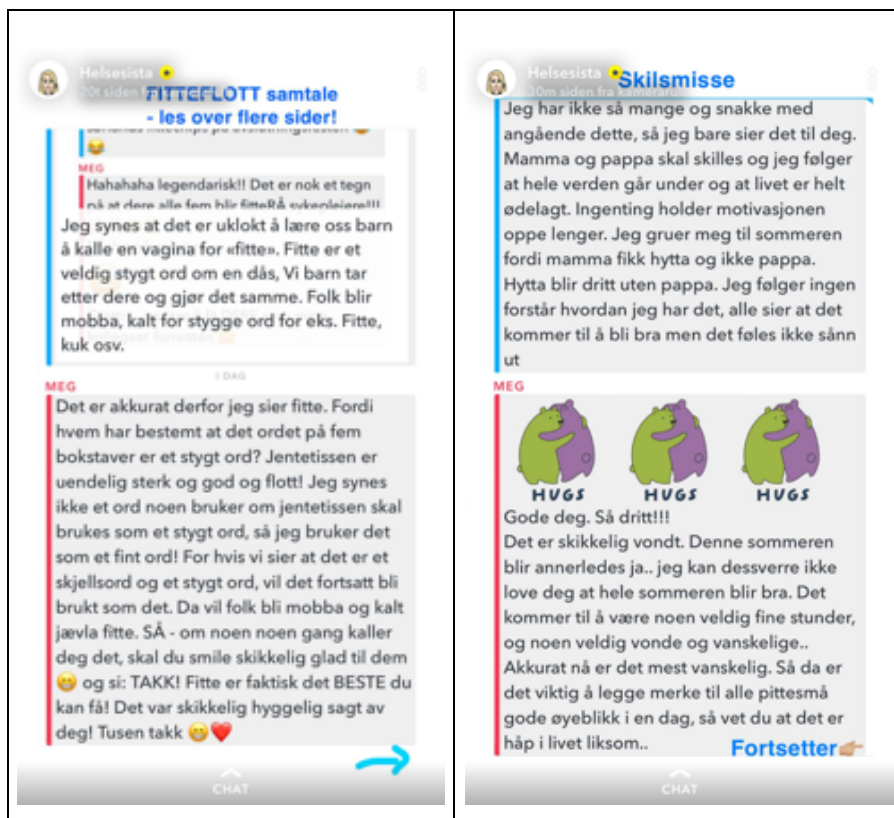
4.3.2 Erstatning av deltakere

Den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* forutsetter to deltakere, en som gir råd og en som mottar råd. I en institusjon kan man forvente at den som gir råd har kvalifikasjoner og en offentlig godkjent utdanning, for eksempel en helsesykepleier ved en skole. Når praksisen er flytta til Snapchat, stilles det ingen konkrete krav om dette rent formelt, men innholdsmessig sannsynligvis deltakerne i denne rådgivingskonteksten forvente kvalitet og troverdighet. Helsesista har gjort til kjenne at hun er helsesykepleier og har valgt profilnavnet Helsesista. Når det gjelder den som mottar råd på Snapchat, kan vedkommende betraktes som en som er interessert i råd.

I rekontekstualiseringa har Helsesista oppheva den definerte målgruppa som en helsesykepleier på en skole har. Snapchat-kanalen fungerer som et møtested mellom henne og deltakerne som er interessert og som velger henne som formidler. I kraft av å ha valgt navnet Helsesista har Engvik markert noe om hvordan hun ønsker å framstå: En *sista*, som en slangversjon av ordet *søster*, har en klar kopling til stillingstittelen *helsesøster*. Navnevalget gir assosiasjoner til hva Snapchat-kanalen skal handle om og signaliserer at hun retter seg mot ungdom. En *sista* kan oppfattes som en som er likestilt, en som støtter deg og en som er som deg. Navnevalget kan indikere at hun vil utjevne det hierarkiske forholdet mellom en helsesykepleier og en ungdom og få en mer jevnbyrdig forbindelse mellom den som gir og den som mottar råd (Maagerø 2005, s. 47). Navnet kan tolkes som en måte å uttrykke og understreke likeverdigheten mellom deltakerne i det som er en asymmetrisk relasjon.

Sammenligna med den definerte målgruppa på en skole, kan en si at Helsesista perforerer grensene for komponenten *deltakere* og er også tilgjengelig for andre enn ungdommer. Rådgivinga til Helsesista er retta mot ungdommer spesielt, men fordi tilgjengeligheten i hennes Snapchat-kanal er åpen, kan alle som er interessert følge en offentlig profil. Transformasjonen av praksisen omfatter også designere og utviklere av applikasjonen og deltakere som sørger for nett-tilgang, men disse inngår i det van Leeuwen kaller forberedende praksiser (van Leeuwen 2008, s. 12).

Det er Helsesista alene som er arkitekten og portvakten i det digitale rommet. 32 av de 92 snappene i datamaterialet har hun komponert selv. Med deling av samtaler som deltakerne har initiert i chat-funksjonen, har Helsesista vist fram at det finnes flere deltakere i den sosiale praksisen. Det store flertallet av de 26 samtalene som presenteres på tilsammen 40 snapper, er med ungdommer. Samtalene er realiserte ved at Helsesista har tatt skjermbilder av samtalen hun har hatt med en ungdom i chat-funksjonen, og så delt skjermbilda på den åpne kanalen til alle mottakerne. I seg selv representerer dette ei rekontekstualisering inni rekontekstualiseringa av den sosiale praksisen. Dette er gjort synlig blant annet i at Helsesista har lagt til ressurser oppå flere av skjermbilda. Hun har benytta verbalspråk til å angi tema for samtalen, for eksempel «FITTEFLOTT samtale – les over flere sider!» og «Skilsmisse» som vist i *Figur 22* under.

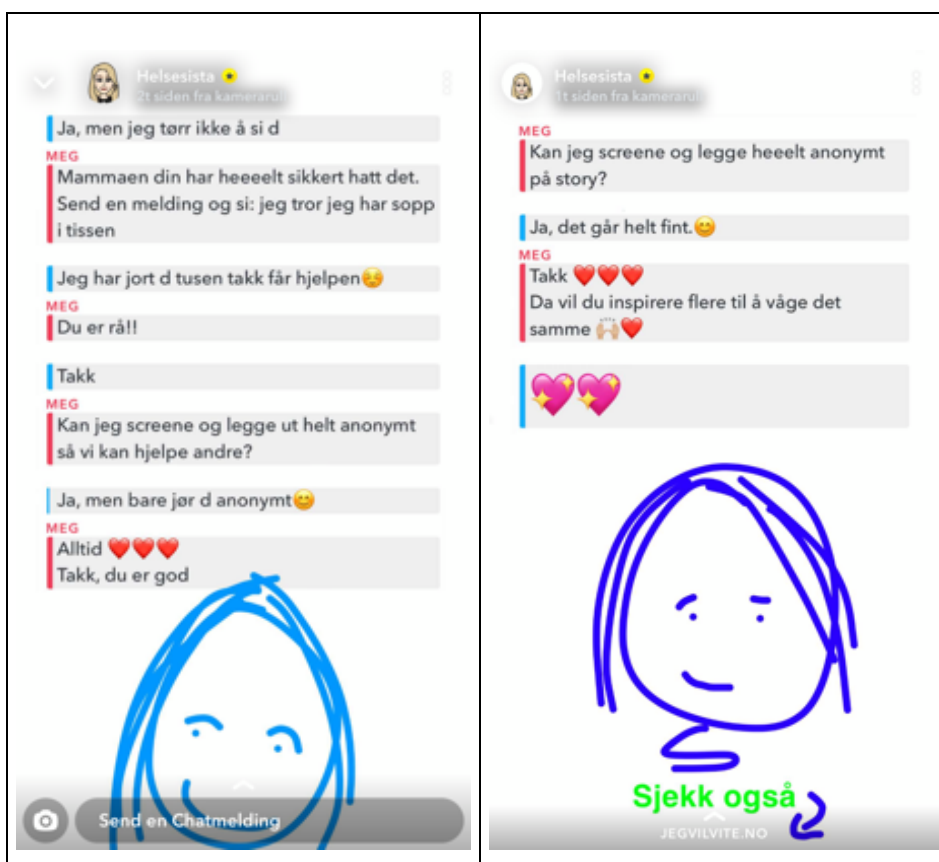

Figur 22 Eksempler på rekontekstualisering av dialog mellom Helsesista og deltaker.

På samtaler som er gjengitt på flere snapper, har hun markert dette ved hjelp av ulike ressurser. I noen av dem har hun som vist i *Figur 22* over lagt til en emoji av en hånd som peker mot høyre og i andre tegna en pil som peker mot høyre for å angi at dialogen fortsetter (se *Figur 20*). Det store flertallet av samtaler har fått plass innafor rammene av én snapp, men «FITTEFLOTT samtale» strekte seg over åtte snapper og «Skilsmisse» over tre. Skjermbildene har også vist at Helsesista har lagra de fleste av samtaler hun har delt, og dette kan man se ved at den vertikale røde og den blå streken langs replikken, er tykk. Funksjonen til disse samtaler kan sies å være synliggjøring av reelle deltakere i den sosiale praksisen, og de kan oppfattes som en kontrast til hennes egne monologiske snapper.

Chat-funksjonen er som et lukka rom som kan beskytte for innsyn og dermed gi frihet og trygghet for deltakerne. Den tilsvarer på et vis en samtale på kontoret til en helsesykepleier, og blir som en erstatning av denne. Delinga av samtalen skiller seg derimot fra den etablerte praksisen. Det er noe paradoksalt ved at deltakerne har akseptert at interaksjonen mellom dem og Helsesista i en privat chat deles i hennes offentlige kanal som en snapp. Helsesista har sannsynligvis ment at råda hun ga til denne ene ungdommen kan ha relevans og aktualitet for andre deltakere, og dette oppga hun som motivasjon for å dele som vist i *Figur 23* under:

«Kan jeg screene og legge ut helt anonymt så vi kan hjelpe andre?» og «Da vil du inspirere flere til å våge det samme».

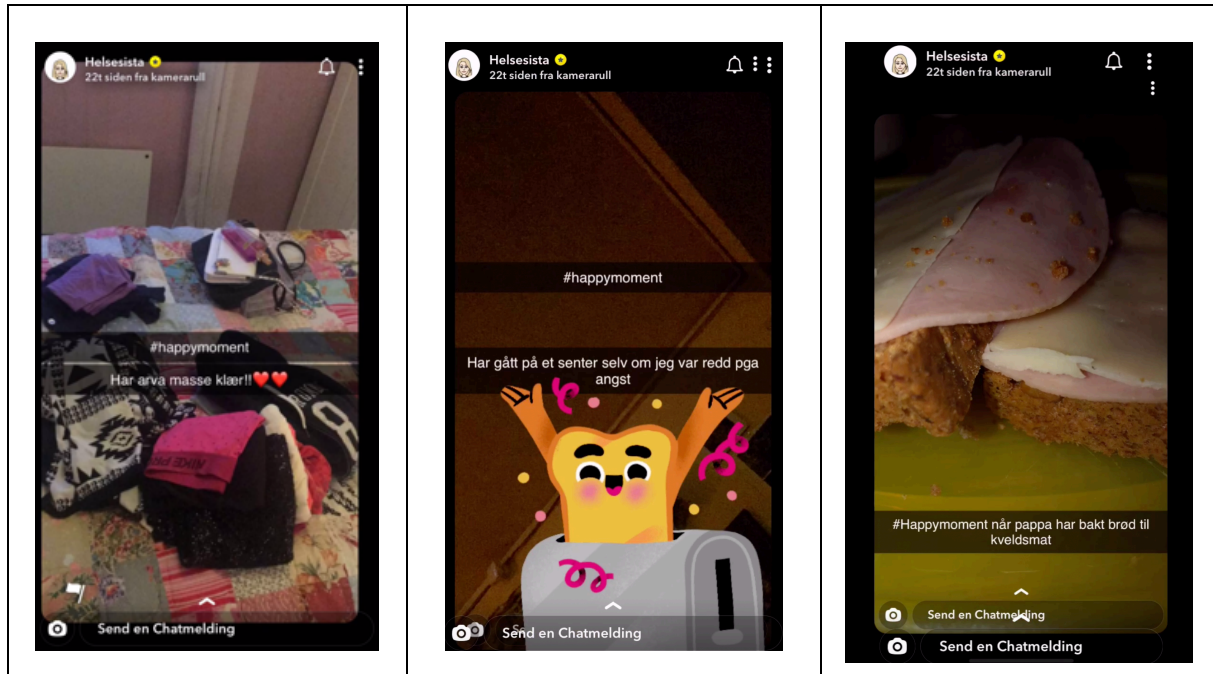

Figur 23 Eksempler på Helsesistas oppfordring til deltaker om å dele dialogen.

Ved å gjengi samtalene med skjermbilder, har Helsesista beholdt autentisiteten i dem. Et annet alternativ kunne være å referere til samtalene i en egenkomponert snapp, men dette ville ikke gitt deltakerne samme garanti for at samtalen var reell. Verbalspråket i replikkene fra deltakerne i disse samtalene kan forsterke inntrykket av at det faktisk er ungdommer hun er i dialog med. Eksempler på spor av ord og uttrykk som kan beskrives som ungdomsspråk er «dritkul» og «sykt såra» og forkortelser som «Lizm», «dgb», «D» og «Ofc». Forkortelser er noe som er vanlig i SMS-språk, og dette kan vitne om deltakerne som er erfarne meldingsprodusenter. I andre samtaler kan engelske ord som «insecure» og «toxic» innimellom de norske fortelle noe om alderen deltakeren. Ortografiske feil som «syntomer» (feilstaving av symptomer), «ininteressert» (feilstaving av interessert), «bak snakke» (feilstaving av baksnakke), «aldrig» (feilstaving av aldri) og «skjønnt» (feilstaving av skjønt) kan forsterke oppfatninga av at deltakerne i kanalen er unge. Gjengivelsen av de digitale

samtalene har erstatta samtaler en helsesykepleier har med ungdommer på sitt kontor eller i et klasserom.

Materialet har vist at snapper både kan realisere initiativ til å gi råd og få råd og fungerer som respons på Helsesistas *handlinger* i praksisen. Helsesista har delt videre snapper hun har mottatt av deltakere, og slik har hun vist fram flere deltakere i praksisen. Deltakerne er anonymisert og det er ikke opplyst om hvilke deltakere i praksisen som har komponert snappene. Det framgikk heller ikke av datamaterialet om hun har bedt om tillatelse til å dele snappene. Gjengivelsen av snappen er identisk med den snappen deltakeren sendte inn til Helsesista, i tillegg er det synlig informasjon om tidsintervallet fra Helsesista har tatt skjermbilde av snappen og lagra den på sin kamerarull og til hun har delt snappen videre. Hun har delt 20 snapper i denne kategorien, og gjennom disse har Helsesista vist at det er deltakere som har respondert på hennes initiativ i form av aktiviteter, tema og hendelser. Ni av snappene handla om tema relatert til orgasmens dag, torsdag 8. august der motiva er fontener og annet som spruter, og elleve av snappene var tilbakemeldinger på hva som er deltakernes #happymoment. Noen av seernes #happymoment er presentert i *Figur 24* under.

Figur 24 Eksempler på snapper deltakere har sendt som svar på oppfordring fra Helsesista.

Den direkte oppfordringa fra Helsesista om å respondere på hennes initiativ, kan sees på som en erstatning av spørsmål en helsesykepleier stiller til en klasse for å gi elevene muligheten til

å reflektere over tema og komme med innspill til henne. I motsetning til en helsesykepleier, vet ikke Helsesista hvem som deltar i praksisen hennes. Elevgruppe ved en skole er en definert deltakergruppe, men ungdommene som deltar i Snapchat-praksisen kjenner ikke til hverandre på samme måte. Med deling av snapper fra ungdommene og samtaler hun har hatt med dem i chat-funksjonen, har Helsesista gjort noen av deltakerne i praksisen synlige. De 20 snappene fra ungdommene og de 26 snappene av samtaler utgjør tilsammen halvparten av snappene i datamaterialet. Denne høye representasjonen kan tolkes som at Helsesista har et bevisst forhold til at autentisk respons fra deltakerne og dialog er sentralt for rådgivingspraksisen hennes.

Deltakere i praksisen er i tillegg representert i snapper Helsesista har komponert gjennom referanser til individ for eksempel «Mitt happymoment var den forrige snappen jeg la ut fra henne som kan gi et lite håp til alle dere som har det skikkelig tøft!», og i grupper som deltakere som er «Ferdig med barneskolen, ferdig med ungdomsskolen, ferdig med videregående, ferdig å studere – whatever», «Dere som gråt da ferien starta», «jenter som trenger HPV-vaksine». Hvor mange som inngår i det store *dere* er ikke synliggjort i datamaterialet, men i følge Helsesista selv blir snappene som referert til over sett av rundt 200 000 deltakere (jf. punkt 1.2).

Deltakerroller

Materialet viser at noen deltakere har valgt en *aktiv* rolle og sendt Helsesista snapper eller meldinger i chat-funksjonen. Deltakere som kun mottar snapper fra Helsesista og har inntatt en mer *passiv* rolle, kan være representert i noen av gruppene Helsesista har referert til. Helsesista kan se profilen til dem som følger henne, men det kan ingen andre. Det eksisterer dermed en slags kontrakt mellom hver deltaker og Helsesista, og den kan brytes ved et klikk på funksjonen som betyr at man ikke vil abonnere på snappene hennes lenger. Dette er en kontrast til praksisen på en skole, der elevene vil tilhøre deltakergruppa selv om de ikke har dialog med helsesykepleieren.

Måten Helsesista har referert til deltakerne i både egenkomponerte snapper og chat, kan realisere meninger om hvordan hun ser på dem. Hun har henvendt seg både til «du» og «dere» og i en godnatthilsen har hun referert til dem som «gullskatter». Deltakerne i den sosiale praksisen i Helsesistas Snapchat-kanal er interessedrevet og tilgangen til den sosiale praksisen er som presentert over åpen. Sett opp mot en helsesykepleier som er knytta til en spesifikk

skole, har Helsesista ei bredere målgruppe. Snappene har vist at hun har delt egenkomponerte snapper, skjermbilder av dialoger med deltakere og sendt videre snapper deltakerne har produsert. Av de 92 snappene i datamaterialet er 32 komponert av Helsesista, 40 snapper med skjermbilder av dialoger og 20 som deltakerne har produsert. Fordelinga mellom de tre snappkategoriene er ulik i de to innsamlingsperiodene, noe som kan være et uttrykk for at hun har et bevisst forhold til hvilken funksjon kategoriene har og hva de er egna til å formidle. Snappkategoriene gjør ulike utvalg av ressurser og modaliteter tilgjengelig.

Den digitaliserte praksisen i Snapchat har åpna nye rom for å realisere praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*. Rådgivinga i kanalen skjer foran åpen dør, og alle som ønsker kan få tilgang. Det kan framstå som paradoksalt at en handling som tradisjonelt skjer i fortrolighet på et kontor, nå skjer for åpen scene. Deltakere i den tradisjonelle rådgivingspraksisen er kjent med at de kan komme til en helsesykepleier med betrouer, hjertesukk og behov for informasjon og råd om helsemessige spørsmål. Det nye i Helsesistas transformasjon er at deltakerne i større grad har delt erfaringer og fått tilgang til andres erfaringer. Ved å velge et digitalt rom har Helsesista transformert deltakerrollene og de framstår som et fellesskap der en kan oppleve samhörighet. Analysen har vist at Helsesista har oppfordra til deling av samtaler hun har med ungdommer i chat-funksjon og at deltakerne har sendt henne snapper som respons på konkrete oppfordringer og på eget initiativ. Når diskursen realiseres i Snapchat, må deltakerne ha tilgang til applikasjonen og beherske den. Dette kan defineres som en tilhørende kvalifikasjon for å kunne delta i praksisen.

Fordi Helsesista snakker sin ålesunddialekt og skriver på bokmål, vil det være vanskelig for en deltaker som ikke behersker norsk godt, å få utbytte av praksisen. Språkkunnskapen kan derfor defineres som en tilhørende kvalifikasjon for å kunne delta i praksisen, og denne realiseringa av rådgivinga vil påvirke deltakergruppa. På en skole vil sannsynligvis det meste av rådgivinga om helserelaterte spørsmål foregå på norsk, men elever som har svake norskkunnskaper kan kanskje få muligheten til å snakke engelsk med helsesykepleieren eller bruke tolk for å kunne delta i praksisen.

Oppsummering av erstatning av deltakere

Transformasjonen av *deltakerkomponenten* i den etablerte praksisen kan sammenfattes som en målgruppedefinisjon som er uavhengig av en institusjon og erstatta med en tiltrekning til et fellesskap. I likhet med en snapp, er det en flyktighet knytta til både deltakerne og selve

praksisen. Dersom Helsesista ikke deler snapper, så eksisterer ikke praksisen. Dersom deltakere ikke responderer på hennes initiativ eller selv tar initiativ til rådgiving, kan en si at praksisen mister sin legitimitet. For å forsterke fellesskapet har Helsesista etablert et vokabular med egenkomponerte ord og uttrykk og selvdefinerte metaforer som fungerer som stammelim (jf. punkt 4.3.4).

Helsesistas praksis har som nevnt over ekskludert deltakergrupper som tilhører institusjonen skole, men inkludert en merkevare som et *tillegg* til praksisen. *Helsesista* er i materialet referert til som noe annet enn deltakeren Tale Maria Krohn Engvik. Med referanser til Helsesistas tilstedeværelse på andre mediekkanaler som Instagram og Facebook, filmrolle og bokskriving, har hun plassert Snapchat-kanalen som del av et større univers. På denne måten har hun vist at Helsesista finnes utenfor Snapchat-kanalen, hun *er*. En kortfatta sammenstilling av erstatningene av komponenten deltakere finnes i *Tabell 9* under.

Tabell 9 Sammenstilling av transformasjonen av deltakere og tilhørende kvalifikasjoner

DEN ETABLERTE SOSIALE PRAKSISEN MED EN HELSESYKEPLEIER PÅ SKOLE	DEN SOSIALE PRAKSISEN I HELSESISTAS KANAL
Deltakere	
<ul style="list-style-type: none"> ● Helsesykepleier ved skole med plikter. ● En definert gruppe ungdommer som er elever ved skolen med rettigheter. ● Elevenes tilhørende foresatte. ● Lærere, skoleledelse, og andre ansatte. ● Skoleeier med plikter. ● Helsesykepleier inngår i kommunalt eller fylkeskommunalt nettverk. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Helsesista som snapchatprofil. ● Helsesista som merkevare. ● Ungdommer som tiltrekkes det digitale rommet. ● Andre som er interessert i ungdommers helse og Helsesistas formidling. ● Synliggjør andre aktører som har praksiser knytta til ungdommers helse.
<p>Kvalifikasjoner:</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ● Elevene må være i aldersgruppa som er elever ved den aktuelle skolen. ● Skoler med helsesykepleiertjeneste. ● Elevene må få mulighet til å oppsøke tjenesten. ● Skoleeier har forpliktelser om bemanning og tilgjengelighet med utgangspunkt i skolens størrelse. ● Helsesykepleier med offentlig godkjent utdanning, ansatt i fylkeskommunen eller kommunen. 	<p>Kvalifikasjoner:</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ● Helsesista formidler kunnskap om helserelaterte spørsmål. ● Ungdommer som er interessert i innholdet Helsesista formidler deltar. ● I utgangspunktet 12-årsaldersgrense for å bruke applikasjonen, men teknisk lett for yngre å få tilgang. ● Deltakerne behersker applikasjonen. ● Deltakerne behersker kommunikasjonsstilen i Snapchat. ● Må kunne lese og forstå norsk

Engvik starta Snapchat-kanalen mens hun arbeida som helsesykepleier ved videregående skoler (Helsesista u.å.), og da med motivasjonen om å bli mer tilgjengelig for elevene ved disse skolene. *Deltakerkomponenten* i etableringa av Snapchat-kanalen så dermed annerledes ut sammenligna med slik den var representert i juni og august da datamaterialet ble henta inn. På det tidspunktet var ikke Helsesista lenger tilknytta noen institusjon, og Engviks valg av å erstatte stillinga som helsesykepleier med en merkevare endra også deltakerrolla.

Med tanke på rekontekstualiseringa betyr det at valget av verktøy perforerte deltakergruppa, slik som *Tabell 9* over viser. I det neste avsnittet skal analysen av erstatningene av *handlingene* i den initielle praksisen presenteres.

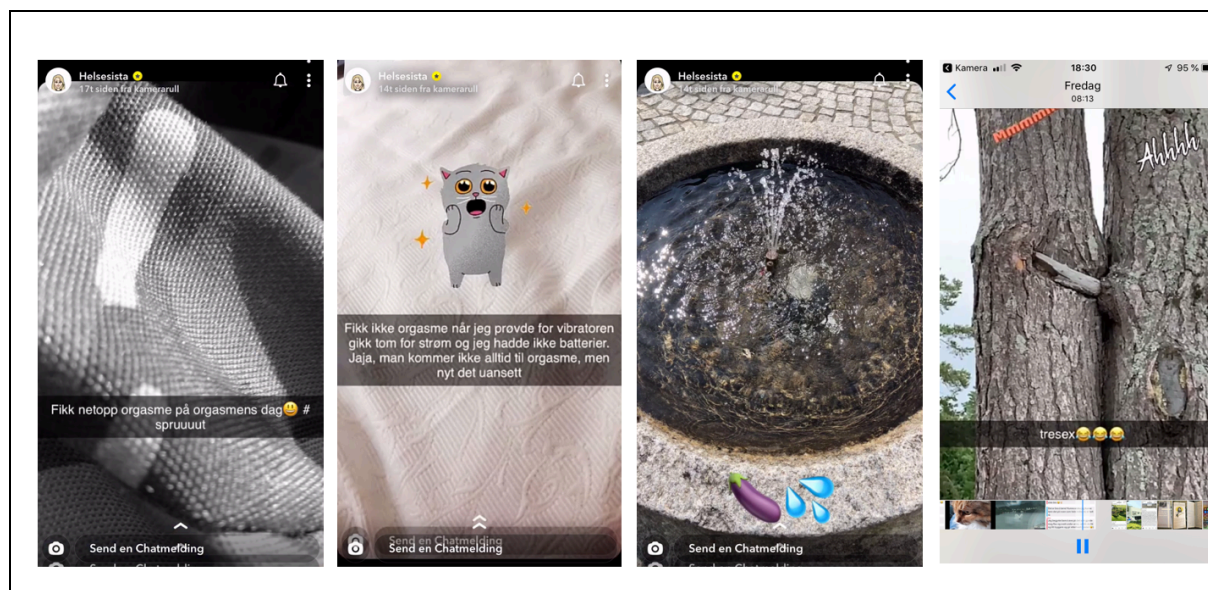
4.3.3 Erstatning av handlinger

De semiotiske ressursene i snappene konstituerer som omtalt den sosiale praksisen som Helsesista selv har definert som *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*. Hun har realisert komponenten *handlingene* i egenkomponerte snapper som har fungert som monologer, via dialog med enkelt deltakere og snapper komponert av deltakerne. De 22 snappene som hun delte på orgasmens dag, torsdag 8. august 2019 representerer interessante fasetter ved Helsesistas rekontekstualisering av handlingene i den sosiale praksisen, og derfor kan noen av disse snappene illustrere hvordan de tre snappkategoriene opptrer hver for seg og i sekvensielle kombinasjoner i strømmen av tekster. Dette er illustrert i *Figur 25*, *Figur 26* og *Figur 27* under.

I den første snappen Helsesista sendte denne dagen, introduserte hun mottakerne for at det er orgasmens dag. Hun filma seg selv mens hun gikk i Dronningparken i Oslo og kommenterte bakgrunnslydene slik at de ble et poeng i talen. For eksempel når deltakeren hører gressklipper, så kommenterte hun at slike lyder kan forstyrre en i å få orgasme. I parken møtte hun en gardist som hun snakka litt med.²⁶ Den neste snappen var en film av fontenesprut og et duepar som flørta. I denne filmen som varte om lag ett minutt, spilte hun musikk mens hun filma, slik at snappens lydbilde bestod av både kontentum og musikk. Som *Figur 25* under viser har hun dokumentert stedet ved å inkludere et geofilter og formidla lydmalende ord og emojier som understreka spruten både denotativt og konnotativt. Gjennom å dele en reaksjon fra en deltaker har hun formidla poenget med å gjøre halvsprø ting.

²⁶ Snappen med samtalen med gardisten inngår ikke i materialet fordi han kan identifiseres.

Den tredje sekvensen var ni innsendte snapper fra deltakerne, og fire av dem er representert i *Figur 27* under. Disse handla om orgasme og flere av dem har konnotert vannsprut som metafor for orgasme. Med utvalget av snapper, har Helsesista styrt hvilke budskap som skal inngå i hennes sosiale praksis. Til forskjell fra handlingene i praksisen til en helsesykepleier, er det Helsesista alene som definerer sin praksis. Delinga av snapper som respons på hennes initiativ har vært en måte å erstatte dialog i for eksempel et klasserom.

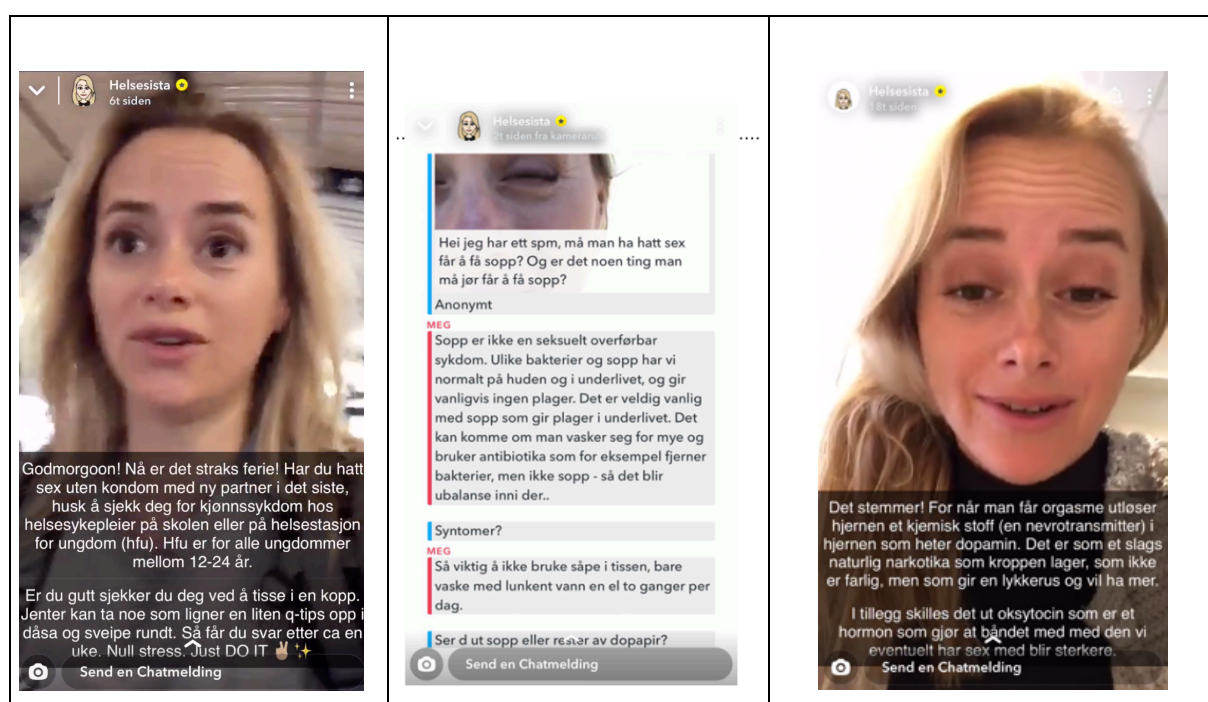
Figur 27 Representasjon av snapper delt 8. august, orgasmens dag, del III.

Gjennom kombinasjonen av de tre kategoriene snapper har Helsesista erstatta både ressurser og material som informasjonsmateriell om orgasme, deltakeres erfaring med sex og orgasme og muntlig seksualopplysning i for eksempel en skoleklasse. Hun har benytta egenkomponerte snapper for å opplyse, gjengivelse av samtaler for å dele hva ungdommer lurte på og deltakernes snapper for å gjøre dem til en del av handlingene.

En snapp fungerer som en multimodal kommunikativ handling, og i materialet trer det fram fem *handlinger* med ulike kommunikasjonsformål: *Å informere, å oppfordre deltakerne til handling, å formidle standpunkt, å anerkjenne og støtte og å underholde.* I noen av snappene var flere funksjoner blitt kombinert og vevd sammen, mens i andre snapper var det tydelig én funksjon som ble kommunisert. Presentasjonen av analysen presenteres i de fem *handlingene*.

Å informere

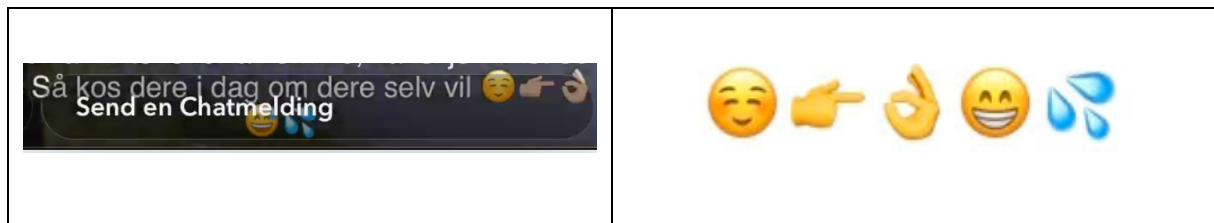
Helsesista har valgt to ulike snappkategorier for å realisere helsefaglig informasjon, snapper hun har produsert selv og gjengivelse av samtaler hun har hatt med ungdommer i chat-funksjonen. I snappene hun selv har komponert, er det hun som tar initiativ til å filme mens hun har informert om for eksempel prevensjon, hvordan man kan teste seg for kjønnssykdommer, symptomer på soppinfeksjon og hva orgasme er. Realiseringa kan erstatte for eksempel en informasjonsbrosjyre, kampanjeplakater i skolebygget eller en samtale med ungdommer enten individuelt eller i en klasse. Hun har også delt informasjon initiert av spørsmål fra deltakere som hun viser fram i dialogform, noe som er realisert i *Figur 28* under.

Figur 28 Realisering av konkret helseopplysning.

Gjennom å forklare fagord som orgasme, oksytocin, dopamin, ubeskytta sex og HPV-virus, har Helsesista tilpassa de verbale ressursene til ungdommene i målgruppa si. Sammenligna med ansikt-til-ansikt-kommunikasjon er hun ikke i direkte posisjon til å oppfatte om ungdommen forstår budskapet. Dette har hun kompensert for ved å velge flere ulike semiotiske ressurser til å formidle samme budskap. I snappen vist i *Figur 28* har hun realisert forklaringer både i verbal tekst på skjermen og med tale. Når hun har forklart om orgasme, vendte hun i tillegg kamera ned mot sitt eget underliv og pekte på hvor sammentrekningene skjer. Denne redundansen kan være et uttrykk for å øke sannsynligheten for at deltakeren tolker innholdet i snappen slik hun har ønska.

I serien av snapper sendt på orgasmens dag, har Helsesista oppfordra til «Så kos dere i dag om dere vil» med en emojikombinasjon som vist under i *Figur 29*. Denne inngikk i en snapp som er en av flere i materialet som har kombinert handlinga å informere med å oppfordre ungdommene om å handle.

Figur 29 Emojikombinasjon som oppfordrer til handling.²⁷

Den neste handlingskategorien som skal presenteres, er Helsesistas oppfordringer til deltakerne om å handle.

Å oppfordre til handling

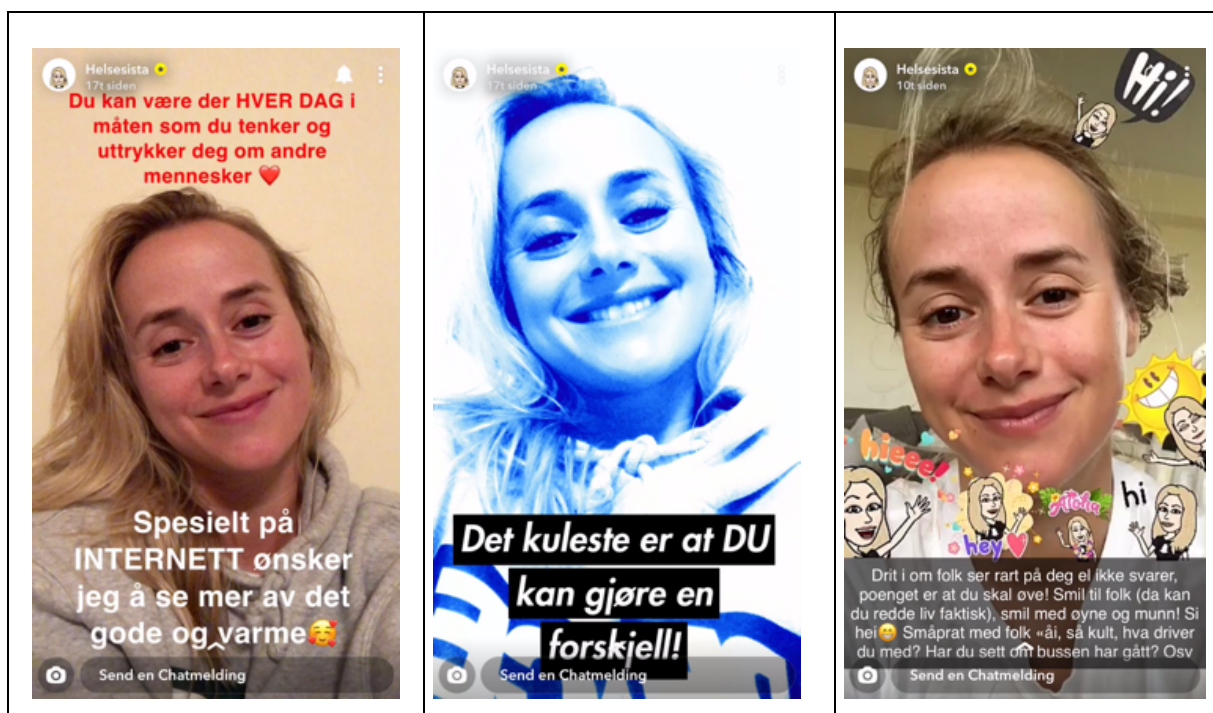
Ett av mønstra i materialet er at når Helsesista har gitt direkte oppfordringer til deltakerne om noe de skal føle eller gjøre, har hun benytta stillbilder. Motivasjonen hennes for å velge denne modaliteten til å fylle denne funksjonen, kan være at et foto kan sees på som et fiksert øyeblikksbilde. Når hun ser deltakernes rett i øynene, krever det deres oppmerksomhet, og dette kan oppfattes som en invitasjon til å bli involvert i budskapet. I alle eksempla har også valgt verbalspråket til å realisere mening, og fraværet av levende bilder og lyd, kan øke deltakerens interesse for orda på skjermen. Helsesista har adressert mottakerne med pronomenet «du», noe som kan fungere appellativt og som ligner slik en helsesykepleier ville snakket med en ungdom på kontoret. Erstatninga av samtalene ansikt-til-ansikt med snapper, gir Helsesista et annet sett med semiotiske ressurser.

For å kompensere for den non-verbale kommunikasjonen som er representert i et fysisk møte, har Helsesista valgt å skape redundans i flere av snappene. Det vi si at flere semiotiske ressurser gjør samme semiotiske arbeid. Snappen til venstre i *Figur 30* under er et tydelig eksempel på dette. Rødfargen på orda «Du kan være der HVER DAG i måten som du tenker

²⁷ Jeg har rekonstruert emojirekka fordi emojiene i snappen var skjult bak responsmuligheten om å sende en chatmelding, slik utsnittet til venstre i figuren viser.

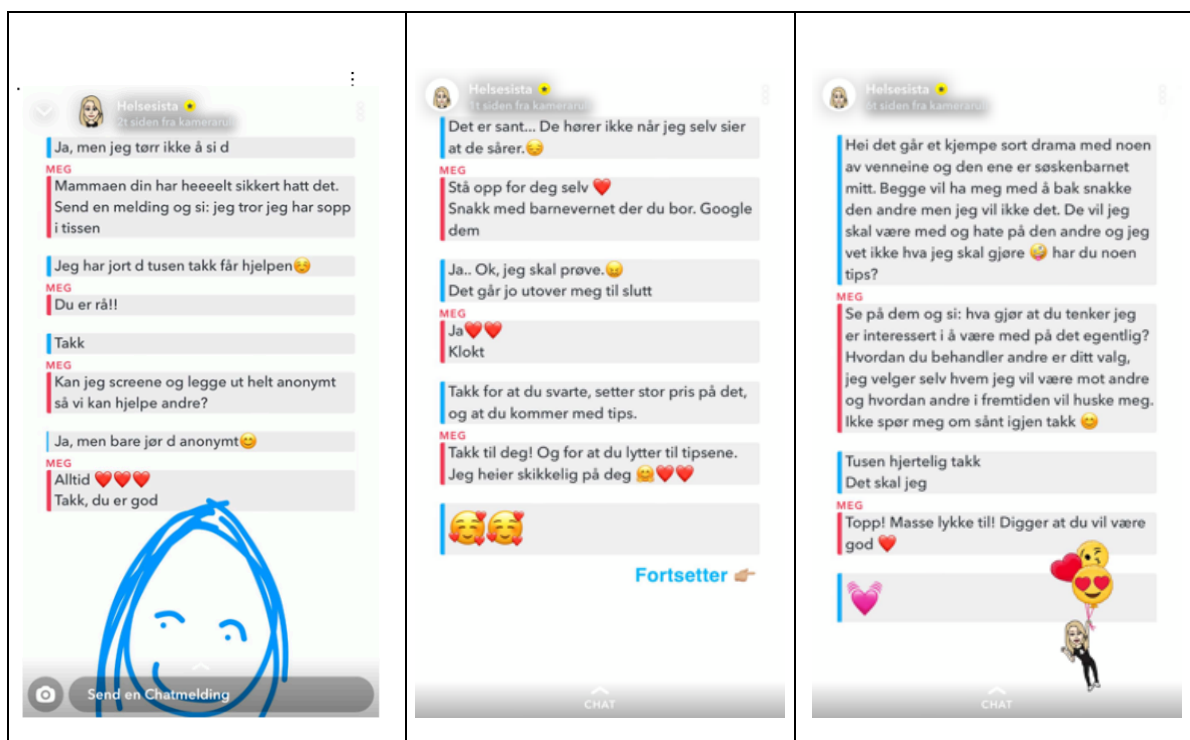
og uttrykker deg om andre mennesker.» kan assosieres med kjærlighet, og rødt hjerte-emojien formidler det samme. Det er en direkte appell til «du» og orda «HVER DAG» og «INTERNETT» er skrevet med store bokstaver for å forsterke betydninga av dem. De grafiske representasjonene støttes av et mildt og smilende ansikt, et hode som holdes litt på skakke og varme fargetoner i fotoet. Formålet med redundansen er å fungere som tolkningshjelp slik at deltakeren i sin dekodning og mediering oppfatter oppfordringa slik den er ment (jf. punkt 3.2.)

Fraværet av ressurser er som nevnt over et komposisjonelt valg, og det blå filteret i snappen i midten i *Figur 30* under kan bidra til å forsterke deltakerens oppmerksomhet om budskapet i verbalspråket. Som vist under har Helsesista i tillegg tilpassa fargene på teksten og bakgrunnen for å framheve oppfordringa til at alle deltakerne kan gjøre en forskjell når det gjelder å være gode mot hverandre. I snappen til høyre i *Figur 30* er det derimot representasjonen av mange bitmojier som har understreka oppfordringa om å våge å snakke med nye folk før skolestart. Den positive energien og de glade ansiktene i disse miniversjonene av Helsesista kan trygge deltakerne om at hennes intensjon er god og at hun oppfattes som en heiagjeng for ungdommene.

Figur 30 Realisering av oppfordringer til handling.

I tillegg til oppfordringer hun har produsert i egne snapper, har Helsesista også gitt ungdommene oppfordringer i samtaler i chat-funksjonen. I disse samtalene er verbalspråket den dominerende modaliteten, og bruken av imperativform av verba er med på å signalisere at dette er konkrete råd om handling som vist under i *Figur 31*. Ei formulering som «Stå opp for deg selv. Snakk med barnevernet der du bor. Google dem.» kan være mer direkte enn hvordan en helsesykepleier ville ordlagt seg i en samtale ansikt-til-ansikt med en ungdom. I en annen snapp har Helsesista oppfordra en ungdom om å sende melding til mora og instruert henne konkret om hva hun skal skrive: «Send en melding og si: jeg tror jeg har sopp i tissen.» En deltaker som har bedt om råd i et venninndrama har også fått klar beskjed: «Se på dem og si: hva gjør at du tenker jeg er interessert i å være med på det egentlig? Hvordan du behandler andre er ditt valg, jeg velger selv hvem jeg vil være mot andre og hvordan andre i framtiden vil huske meg. Ikke spør meg om sånt igjen takk.».

Figur 31 Realisering av oppfordringer til handling i chat-funksjon.

Helsesistas oppfordringer om handling kommer enda tydeligere fram i chattene enn i snappene hun selv komponerer. Filmene i snappene kan kombineres med flere modaliteter og kan ha en varighet som gir rom for å snakke mer omstendelig og der ansiktsuttrykk og kroppsspråk kan supplere verbalspråket. Chat-funksjonen er konsentrert om de verbale ressursene, og som omtalt i innledningskapittelet forventes det interaktivitet og fart i

utvekslinga i Snapchat. Som vist i *Figur 31* over kan emojiene og bitmojiene Helsesista supplerer verbalspråket med, fungere som dekodingsnøkler for deltakeren.

Analysen av erstatninger av deltakere har vist at Helsesista har gjort flere valg for å styrke autentisiteten i praksisen. Gjennom å prate sin ålesunddialekt i filmene har hun forsterka inderligheten i sine oppfordringer om handling. Et unntak fra dette mønsteret er presentert i snappen *Figur 32* under. I en film har hun gitt oppfordringa på engelsk, både i tale og i skrift: «And here comes the CHALLENGE to all of us: BE THE GOOD CHANGE YOU WANT TO SEE IN THE WORLD. Words are important.» Anledninga er angrepet på moskéen i Bærum, og Helsesista har i kort tid før denne filmen, delt en snapp som viste at hun deltok i en støtteaksjon for å uttrykke sin sympati og deretter en poetisk film med en fjær flyr avsted på samme måte som ord sprer seg.

Figur 32 Realisering av engelskspråklig oppfordring til handling.

Realiseringa av muntlig tale på noe annet enn ålesunddialekt og engelsk skriftspråk i stedet for bokmål, er noe Helsesista selv har kommentert muntlig: «and I can speak English. Wow!» mens hun himla med øynene. Datamaterialet har ikke synliggjort hennes motivasjon for å velge engelsk, men det kan tolkes som et ønske om at denne oppfordringa skulle bli spredt til mottakere som ikke deltar i praksisen og være forståelig for dem også (jf. punkt 4.3.2).

Helsesistas snapper har som vist over inkludert at å informere om helserelaterte spørsmål og oppfordre ungdommene til handling. Den tredje kategorien *handlinger* som skal presenteres under, er hennes formidling av standpunkt.

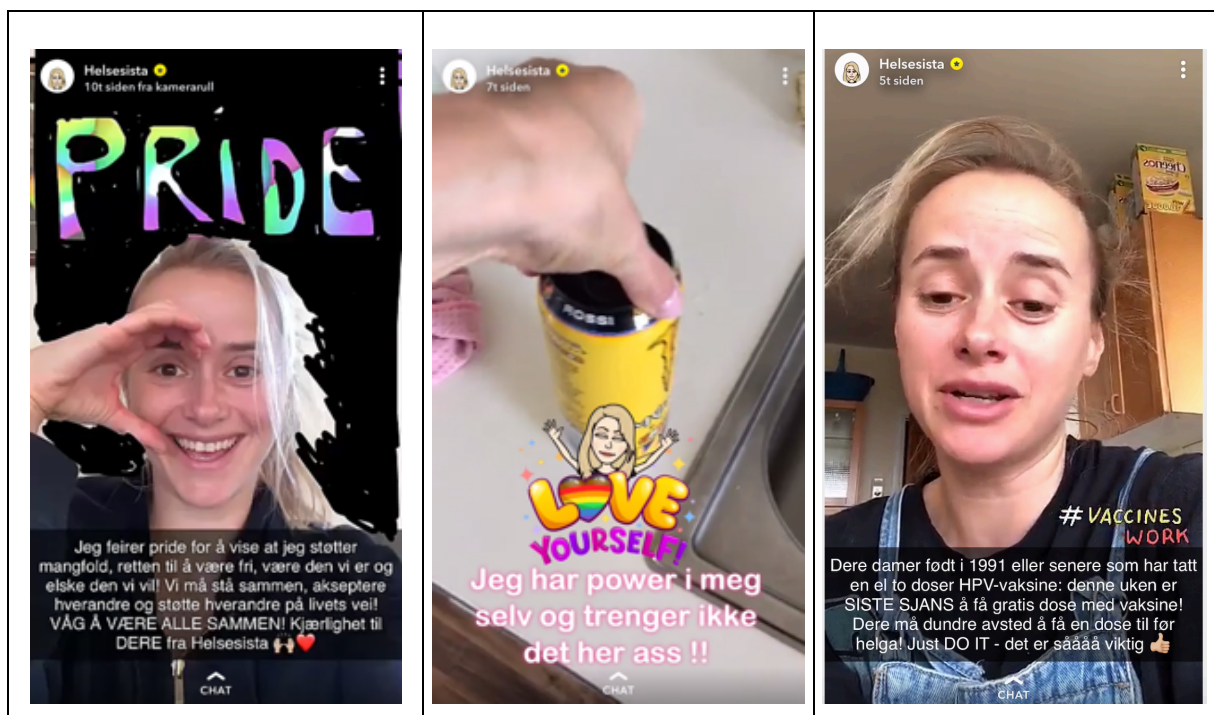
Å formidle standpunkt

En helsesykepleier ved en skole er en forvalter av standpunkt og anbefalinger gitt av helsemyndighetene. Helsesistas deltakerrolle i praksisen er friere. Jeg presiserer at denne analysen ikke inkluderer en helsefaglig eller etisk vurdering av standpunkta hun har presentert. Fra en semiotisk tilnærming til standpunkta kan en si at transformasjonen av komponenten *handlinger* gir Helsesista andre muligheter og begrensninger sammenligna med den tradisjonelle praksisen. Hun har valgt flere ulike semiotiske ressurser og modaliteter for å erstatte standpunkt som formidles i holdningskampanjer og informasjonsmateriell. Blant hennes egenkomponerte snapper er det dem som avviker fra mønsteret som er de mest framtreddende når hun har presentert standpunkt.

I en snapp der hun har deklamert hvorfor hun feirer Pride, har hun brukt et filter for å framheve ordet *Pride* og høyrehånda til å forme et halvt hjerte, slik som vist i snappen til venstre i *Figur 33* under. Dette uttrykket med lav naturalistisk koding modifierer de ideasjonelle elementa og forenkler det visuelle uttrykket, og dette valget kan styre deltakerens blick mot det verbale budskapet: «Jeg feirer pride for å vise at jeg støtter mangfold, retten til å være fri, være den vi er og elske den vi vil! Vi må stå sammen, akseptere hverandre og støtte hverandre på livets vei! VÅG Å VÆRE ALLE SAMMEN! Kjærlighet til DERE fra Helsesista» Dette har hun forsterka ytterligere med denne gesten med hånda, en rødt hjerte-emoji og en hyllest-emoji.

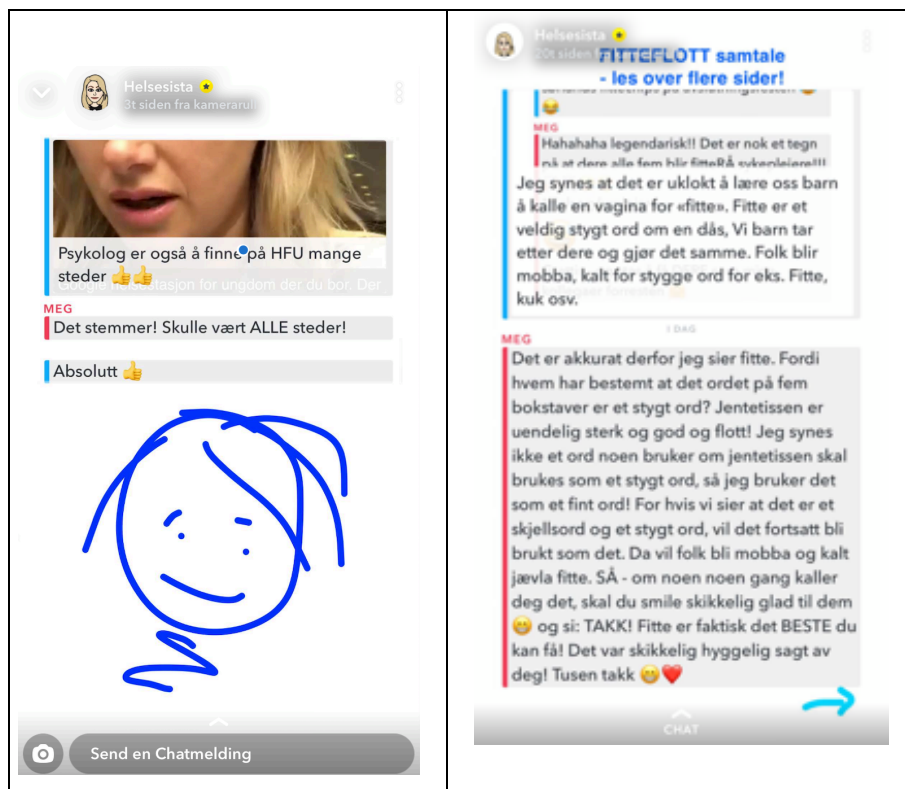
Fraværet av modaliteter kan som vist over gi økt oppmerksomhet på de nærværende. I en film der Helsesista heller ut en energidrikk i vasken for å poengtere at hun ikke trenger dette, hadde hun ikke kommentert filmen med tale, slik hun har gjort i alle de andre filmene. Et skjerm bilde fra filmen er presentert i *Figur 33* under. Dette bruddet med mønsteret med tale i de andre filmene i datamaterialet, kan være et grep for å konsentrere budskapet i handlinga som er filma. For å forsterke dette standpunktet har Helsesista valgt en spesiell grafisk representasjon og akkompagnert dette med en bitmoji som sier «Love yourself» og en mini-Helsesista som strekker hendene i været med lukka øyne. Gjennom denne redundansen kan Helsesista påvirke sannsynligheten for at teksten hun har koda blir dekodet av mottaker som

hun ønska. Tilsvarende redundans er representert i en snapp der budskapet er at å ta HPV-vaksine. Som vist i snappen til høyre i *Figur 33* under har hun lagt inn emneknaggen #vaccineswork som i tillegg til å uttrykke hennes mening, setter standpunktet inn i en større sammenheng – med andre som mener det samme. I kommentaren har hun utdypa standpunktet som er realisert skriftlig, og i begge ressursene finnes det en understrekning av betydninga av ordet *så* som er uttalt og skrevet med lang vokal, «såååå viktig». Mot slutten av filmen har hun latt som om hun satt vaksinen på seg selv og lagt til et lydmalende ord for å understreke budskapet.

Figur 33 Realisering av standpunkt.

Helsesista har også realisert budskap i samtaler med deltakere i chat-funksjonen, primært ved hjelp av lingvistiske ressurser (se *Figur 34*). I hennes budskap om at det bør være psykolog på alle helsestasjoner, har hun betont budskapet gjennom den grafiske representasjonen «ALLE» med store bokstaver. Som svar til en deltaker som mener at «det er uklokt å lære oss barn å kalle vagina for «fytte» fordi dette brukes som skjellsord, har hun svart at «Det er akkurat derfor jeg sier fytte. Fordi hvem har bestemt at det ordet på fem bokstaver er et stygt ord?» Dette retoriske spørsmålet er et brudd med måten Helsesista kommuniserer med deltakerne i samtale, og hennes standpunkt har blitt diskutert og utdypa i en samtale med 54 replikker gjengitt på åtte skjermbilder.

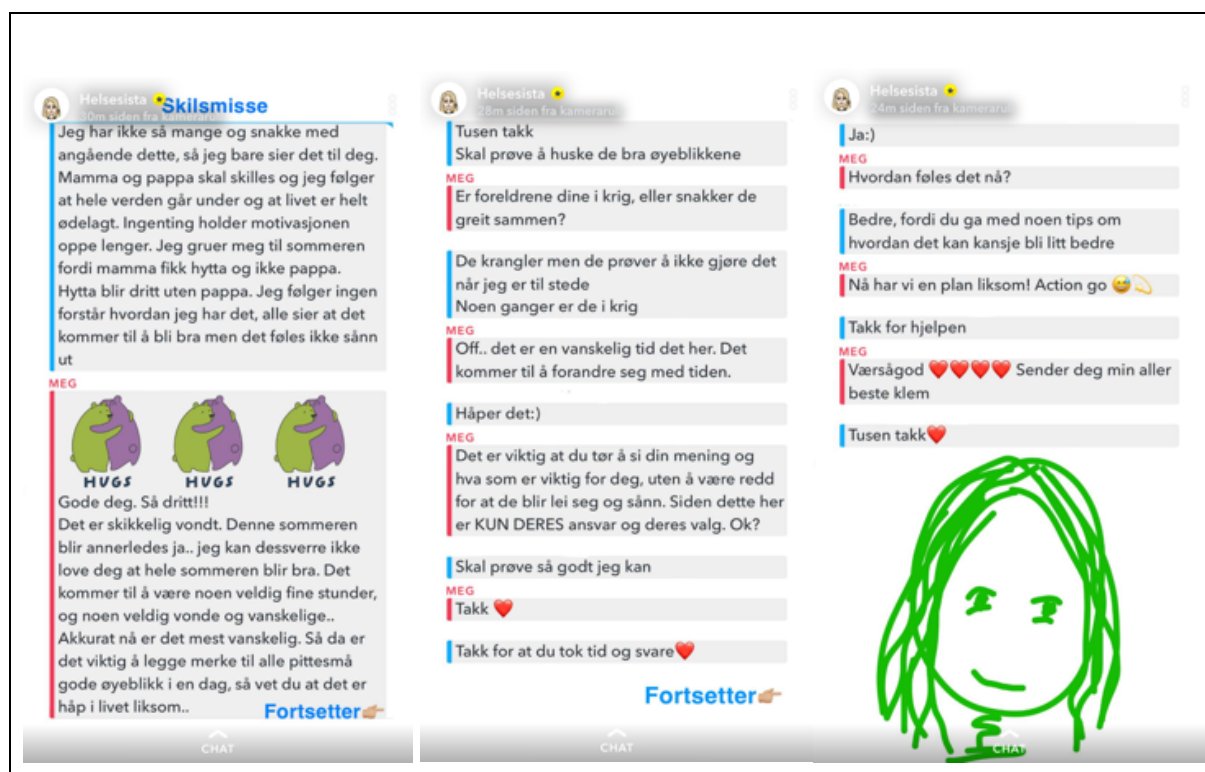

Figur 34 Realisering av standpunkt i chat-funksjon.

I løpet av dialogen ble deltakeren enig med Helsesista og ga følgende anerkjennelse; «Du er veldig god til å overbevise, og du er en fittegod inspirasjon til oss ungdommer.» Denne dialogen var et eldorado med ordkonstruksjoner som «fitteflott», «fittegodt», «fitteskatt», «fittetekule» og «Fittenatta til deg din gullskatt». Ordvalget var svært tilpassa temaet og utvikla seg til noe som kan minne om en intern sjargong i dette mikrouniverset. I likhet med en helsesykepleier kan Helsesista tilpasse språket til deltakeren i én-til-én-samtaler, men bruker emojier og bitmojier for å styre tolkinga.

Å anerkjenne og støtte

For å gi anerkjennelse og støtte til ungdommer som har det vanskelig, har analysen av datamaterialet vist at Helsesista har understreket budskapa med etiketter og emojier i samtaler de har i chat-funksjonen. Først har hun verbalt anerkjent den vanskelige situasjonen og validert den ved bruk av etiketter eller emojier. Deretter har hun stilt spørsmål til deltakeren for å få mer informasjon, og den tredje etappen har vært å foreslå en handling og å be deltakerens reaksjon på dette. Dialogen om skilsmisse i Figur 35 under representerer dette stegvise handlingsmønsteret. Særlig fra den tredje replikken av, er dialogen prega av kortfatta replikker og rask ordveksling.

Figur 35 Realisering av støtte i chat-funksjon.

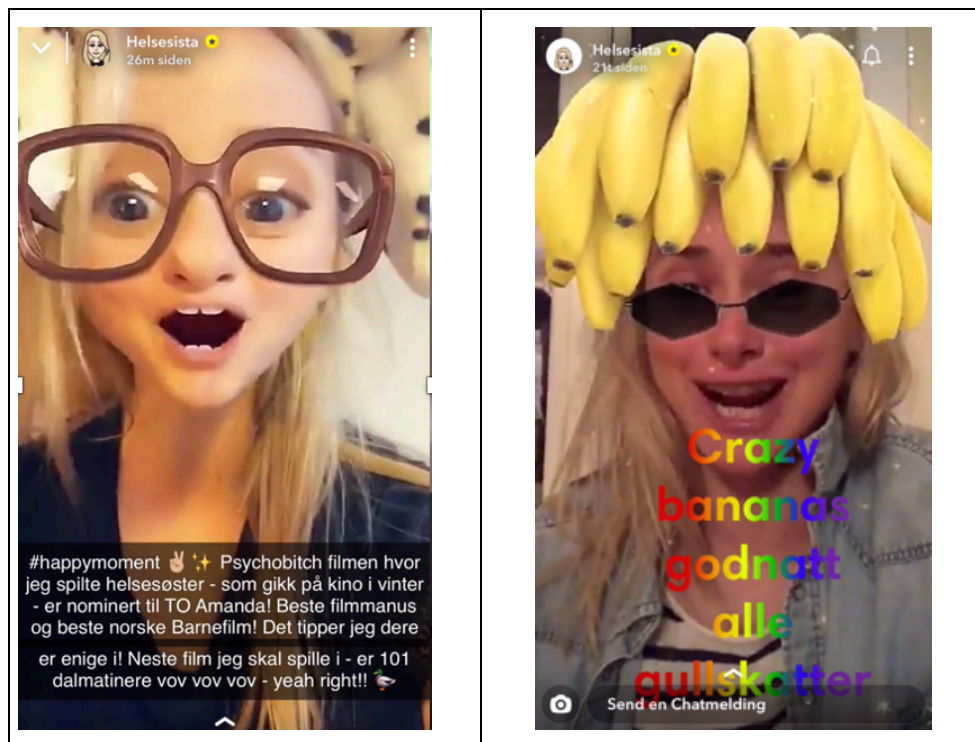
Denne samtaleforma har erstatta ansikt-til-ansikt-kommunikasjon mellom en som gir råd og en som trenger råd, og dialogen med totalt 18 replikker kan oppleves som fortrolig fordi funksjonene i applikasjonen gir mulighet for nær-synkron kommunikasjon. Det tar bare noen sekunder å skrive inn meldinga og sende den, og tilsvarende å lese den og respondere. Interaksjonen mellom Helsesista og deltakeren blir samtaleaktig, og kan sees på en erstatning for en muntlig sosial formasjon en helsesykepleier kan ha med en ungdom på kontoret.

Betroelsene fra deltakerne kan være et uttrykk for at de opplever trygghet i det digitale rommet Helsesista tilbyr som ramme for praksisen. Mobiltelefonen som verktøy kan oppfattes som en forlengelse av ungdommen selv, og avstanden mellom deltakeren og Helsesista kan paradoksalt nok gi opplevelse av nærhet og trygghet. I samtalene er det deltakerne som har tatt initiativ og bedt om råd og Helsesista som har gitt respons på invitasjonen. Denne flyktige interaksjonen mellom dem er blitt gjort tilgjengelig for alle deltakerne i kanalen, og den kan sees på som et bidrag i den vedvarende relasjonen mellom Helsesista og deltakerne. Fordi deltakerne er vant til at innhold deles i sosiale medier, kan Helsesistas oppfordring om å dele samtalen oppfattes som naturlig og trygg av noen, ikke minst fordi deltakeren framstår som anonym. Denne delinga kan tolkes som et tillegg til den tradisjonelle praksisen.

Flertallet av snappene i datamaterialet handler enten om å informere, å oppfordre til handlinger, å formidle standpunkt og å anerkjenne og støtte ungdommer. Helsesista har delt noen få snapper som har som funksjon å underholde, og det neste avsnittet skal handle om dem.

Å underholde

Handlinga å *underholde* kan framstå som et tillegg til den etablerte helsesykepleierpraksisen, og kan være valgt med utgangspunkt i kreative og lekne tekstpraksiser som er representert i Snapchat-applikasjonen (jf. punkt 1.3). Snappene i *Figur 36* under er eksempler på at Helsesista har realisert en mer fiktiv avsenderrolle og benytta filter for å modifisere de ideasjonelle elementa og gitt dem lav naturalistisk koding. I snappen med filteret med briller til venstre i *Figur 36* under er stemmen til Helsesista forvrent, mens hun selv har endra stemmen på filmen der hun har bananklasa på hodet, som vist i snappen til høyre i figuren. I disse snappene er det den endra personen som er det framtrepende, og Helsesista har tilpassa de lingvistiske ressursene til modifikasjonen. Når hun hadde på store briller og hundeører har hun lagt inn bjeffing og uling i kommentaren og tulla med at hun skal spille i filmen *101 Dalmatinere*. Med bananklasa på hodet har hun både sagt og skrevet at filteret er crazy bananas og understreka dette grafisk med regnbuefargen på skrifta.

Figur 36 Realisering av fiktiv avsenderrolle.

Som vist i *Figur 36* over har Helsesista utnytta de tilgjengelige semiotiske ressursene i applikasjonen til å kreere og dele morsomme øyeblikk. Handlinga om å *underholde* må sees i sammenheng med de fire andre handlingene knytta sterkere til helserelevante spørsmål. I innledninga av dette avsnittet om erstatninger av komponenten *handling*, viste Helsesistas snappserie fra orgasmens dag, at hun hadde benytta filter for å spille rolla som ungdommer (jf. *Figur 26*). I disse snappene kombinerte hun det å underholde og å informere for å skape større nærhet til deltakerne og å tulle med tema som masturbasjon og sex som kan være tabubelagt.

Spennvidden i handlingene i Snapchat-kanalen kan bidra til å øke betydninga av representasjonen av hver av dem. Å le sammen kan gjøre det lettere å kontakte Helsesista den gangen en gråter. Å få konkret informasjon om prevensjon, kan kanskje gjøre det lettere å dele en erfaring om sex neste gang. Helsesistas handlinger har vist fram både rådgiving om tabubelagte tema og underholdning med bananklase på hodet.

Oppsummering av erstatning av komponenten *handling*

Handlingene i den tradisjonelle praksisen er erstatta av modalitetene som er tilgjengelig i Snapchat-applikasjonen. Som vist i *Tabell 10* under er *handling* som innebærer fysisk møte eller fysiske gjenstander utelatt i transformasjonen. Det er rådgivinga i praksisen som er rekontekstualisert.

Tabell 10 Sammenstilling av transformasjonen av handlinger.

DEN ETABLERTE SOSIALE PRAKSISEN MED EN HELSESYKEPLEIER PÅ SKOLE	DEN SOSIALE PRAKSISEN I HELSESISTAS KANAL
Handlinger	
<ul style="list-style-type: none"> ● Allmenn rådgiving om helserelevante spørsmål. ● Være tilgjengelig og gjennomføre veiledning med enkeltelever og i grupper. ● Gi felles informasjon til den enkelte klasse og til ansatte. ● Gir elevene dokumentasjon på at de har vært i dialog. ● Gjøre undersøke av fysiske plager. ● Sette vaksiner. ● Skrive ut resept på p-piller og dele ut kondomer. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Allmenn rådgiving om helserelevante spørsmål. ● Digital dialog, én til mange. ● Digital dialog én til én gjøres tilgjengelig for alle. ● Helsesista publiserer seernes respons på hennes handlinger.

Datamaterialet viser at Helsesista har benytta et bredt spenn av ressursene i realiseringa av handlingene i transformasjonen, og at det er ulike mønstre kopla til ulike *handling*er. De spesifikke valga orkestrerer mening, og det er det multimodale samspillet i snappene som har representert virkeligheten og skapt ideasjonell mening (Kress 1998, s. 77). Komponenten *handlemåte* er knytta til handlingene Helsesista har rekontekstualisert og til verktøyet hun har transformert praksisen gjennom.

4.3.4 Erstatning av *handlemåte*

Når Helsesista har transformert praksisen gjennom verktøyet Snapchat, får hun som vist over tilgang til en palett med semiotiske ressurser og praksiser som er representert i produksjonen og delinga av snapper (jf. punkt 3.2). Dette kan gi forventninger om hvordan komponenten *handlemåte* realiseres i praksisen, og fungere som det som van Leeuwen kaller sceneanvisninger (van Leeuwen 2008, s. 10). Handlingen å *underholde* kan beskrives som uttrykk for en forventning om kreativitet på Snapchat. Praksiser i det sosiale mediet bærer også med seg forventninger om interaktivitet fordi en følger andre profiler, og dermed forventninger om å være interessert i andre og selv være en interessant profil å ha kontakt med. Gjennom å skape tiltrekning til praksisen i Snapchat-kanalen kan Helsesista oppheve det flyktige i praksisen og opprettholde en vedvarende relasjon. Analysen av Helsesistas transformasjon av komponenten *handlemåte* vil både ha et blick på den opprinnelige rådgivingspraksisen og på praksiser i Snapchat.²⁸

Ordvalg

Helsesista gir gitt råd i form å informere om helserelevante tema i snapper hun har produsert. Hun har svart på helserelevante spørsmål fra deltakerne, oppfordra og utfordra ungdommene til å utføre *handling*er og vist anerkjennelse av situasjonen deres og støtta dem ved å appellere til deres indre ressurser. Hun har valgt film i 25 av de 32 snappene hun har komponert, og de visuelle ressursene er ledsaga av både muntlig og skriftlig verbaltekst for å beskrive helserelevante problemstillinger, forklare sammenhenger og vise fram aktivitetene hun driver med. Temaet hun har snakka om, preger ordvalget i teksten og er knytta til registervariabelen. Som vist i snappene som er brukt som eksempler over er det hverdagslige situasjoner og hendelser knytta til ungdommers liv Helsesista har realisert, for eksempel å krangle med

²⁸ Jeg har valgt å kople komponenten *handlemåte* til forventninger om måten *handling*er som er representert i den tradisjonelle praksisen og i produksjonen og delinga av snapper skal utføres på (ref. punkt 3.2.).

venner, oppleve skilsmisse, stå opp for seg selv, være nysgjerrig på sex, orgasme, prevensjon og kjønns sykdommer. Rådgevinga er formidla i et hverdagslig språk med en del egenprodusert særpreg som «crazy bananas», «shit pom fritt», «gullskatt», «sprut», «våg å være», «gledning», «happymoment» og «tankestøy». I den omtalte fitteflotte samtalen med en av deltakerne utvikla det seg noe som ligna en egen sjargong (jf. *Figur 23*).

Helsesista har som presentert over etablert noen emneknagger der hun selv har definert meninga. #happymoment handler som nevnt over om et godt øyeblikk, og er kopla sammen med emojikombinasjon med *victory hand* og *sparkle*. Seierstegnet er også noe Helsesista har laga med hånda si på flere av snappene i materialet. En annen emneknagg som Helsesista har skapt i den sosiale praksisen, er #rekehår. På flere av snappene kan deltakeren se at Helsesista har noen hårstrå foran på hodet som står opp som følehornet til ei reke. Ordet «sprut» er brukt som referanse til orgasme og sædavgang både av Helsesista og deltakerne, og bilder av fontenespruter er metaforer for seksuelle følelser og orgasme især. Hun har brukt uttrykk som «våg å være» og «gjøre en forskjell» som kan sees på som mantra hun har gitt ungdommene.

Gjennom disse modalitetene har hun tilbudt tolkningsnøkler til praksisen sin og skapt kontinuitet i strømmen av budskap og konsolidert det flyktige digitale rommet.²⁹ Slike realiseringer kan fungere som stammelim i praksisen, og valga hennes kan sees på som en *handlemåte* for å erstatte den tradisjonelle praksisens definerte målgruppe. Helsesista har en annen kontrakt med sine deltakere og er avhengig av å gjøre praksisen attraktiv slik at de velger henne om og om igjen. Valget av et ungdommelig verbalspråk kan antyde at Helsesista har vært svært bevisst på mottakergruppa og kanskje at hun vil bli oppfatta som en *i* gjengen – i det minste som en som *forstår* gjengen. «Lissom», «null stress», «ass» (for *altså*) er sammen med engelske uttrykk som «Just do it», «Yeah», «Power», «love u» og «spot» med på å realisere verden på en måte som ungdommene kjenner igjen og bruker selv.

Helsesista har som presentert over snakka sin ålesunddialekt når hun har filma, og verbalspråket hun har lagt oppå bilda, er på bokmål. Den muntlige talen med nøling, selvkorrigerings og variasjon i intonasjonen, har gitt handlemåten et naturlig og spontant uttrykk. Det skriftlige verbalspråket har hun lagt oppå i etterkant, og denne avstanden i tid har gitt henne rom til å formulere teksten slik at den fungerer som referat av det muntlige

²⁹ Boka Helsesista ga ut i oktober 2019 har tittelen *Helsesista. #Våg å være*.

verbalspråket og får en lengde som er gunstig med tanke på plassering under munnen hennes, som vist i *Figur 37* under.

Film med semiotiske ressurser	Verbal tekst – lingvistisk	Verbal tekst – auditiv
 <p>I dag fulgte jeg barna mine til AKS (SFO). Langs veien drev fire damer og trente. Jeg smilte og sa «hei! Trener dere?» «ja, vi trener her hver onsdag vi!» «kult, kanskje jeg blir med en gang da». Da jeg gikk samme vei tilbake trente de fremdeles. «Hvor lenge trener dere?» sa jeg. «Vi har litt igjen, bli med da!» så ble jeg med siste minuttene. Jeg har aldri sett de damene før! Dette er noe dere også må øve på nå før og til skolestart! Smile og småprate med ukjente folk.</p> <p>Send en Chatmelding 📩</p>	<p>I dag fulgte jeg barna mine til AKS (SFO). Langs veien drev fire damer og trente. Jeg smilte og sa «hei! Trener dere?» «ja, vi trener her hver onsdag vi!» «kult, kanskje jeg blir med en gang da». Da jeg gikk samme vei tilbake trente de fremdeles. «Hvor lenge trener dere?» sa jeg. «Vi har litt igjen, bli med da!» så ble jeg med siste minuttene. Jeg har aldri sett de damene før! Dette er noe dere også må øve på nå før og til skolestart. Smile og småprate med ukjente folk. Vær hyggelig.</p>	<p>I dag, eh så fulgte e – ja, haha, e har rekehår – i dag så fulgte e barna mine til skolen, eller til AKS, og på vegen så møtte e fire damer som drev og trente. Eh, så sa e hei til dem. Trener dokke? Og dem bare, ja, vi trener hver onsdag her, vi. Å, ja, kanskje e kommer og blir med en gang, da. Og når e var ferdig, hadde levert ungene mine og var på veg tilbake igjen, så holdt på dem fremdeles å trene. Eh. Og så sa e sånn, kor lenge hold på dokk å trene egentlig? Eh, nei kanskje en halv time, vi har litt igjen. Bli med da. Okei, så blei e med. Aldri sett dem før. Aldri snakka med dem før. Og dette tenkte e, det er sånn som dere må øve på før skolen begynner på igjen. Si hei til folk. Smil. Si hei. Øv dokke på å småprate med folk som dokker aldri har sett før. Eh. Vær hyggelig rett og slett. Så det er min oppgave for dokke, nei til dokke no.</p>

Figur 37 Realisering av verbalspråk i lingvistisk og auditiv form.

Den skriftlige kortforma av det muntlige verbalspråket i snappen i *Figur 37* over kan virke redundant, men den fungerer som understrekning av den flyktige talen uten fyllord, nøling og selvkorrigerer. Sett i sammenheng med de andre ressursene som emojiene, bitmoji med strektegning og emneknaggen #rekehår i snappen over, er det skriftlige verbalspråket med på å danne en helhetlig komposisjon. Denne filmen varte i om lag ett minutt, og da kan deltakeren lese teksten og samtidig få med seg talen. De to formene av modaliteten verbalspråk har dermed ulike funksjoner i denne snappen og generelt i snappene i praksisen. Realiseringa kan være et substitutt for mulighetene for å sjekke om deltakeren har forstått budskapet, slik en har i den tradisjonelle praksisen.

Basert på funn i materialet kan verbalspråket i snappene karakteriseres som kontekstualisert fordi det er tett kopla til handlingene som vises i stillbildet eller filmen. For å understreke noen av orda har Helsesista benytta ulike variasjoner av verbalspråket. Gjennom intonasjon har hun poengtert utbrudd som «Åhhh» og at HPV-vaksine er «såååå» viktig. Stemmeleiet i snappene med tale var lystig og lett, og dette er en del av Helsesistas realisering av mening. Deltakere som har sett filmer med Helsesista vil sannsynligvis etter hvert «høre» Helsesistas stemme når de leser verbalteksten i snapper med stillbilder. Hun har også tilpassa skriftspråket til hvordan hun har uttalt noen ord for å vektlegge dem, for eksempel «heeeeelt anonymt» når hun har spurt en deltaker om å dele dialogen, «spruuuuuuut» når hun har filma en fontene og «God morgoon» som lå nærmere slik hun selv uttalte ordet.

Samtidighet og samvær

Det fysiske møtet mellom en helsesykepleier og en ungdom i den tradisjonelle praksisen, har Helsesista erstatta ved å velge modaliteter og ressurser som kan gi opplevelse av samtidighet og samvær. Menyvalga i Snapchat kan påvirke produksjonen av snapper, og som redegjort for i presentasjonen av verktøya og de semiotiske ressursene, er kameraet aktivt når en åpner applikasjonen. Når Helsesista vender kameraet mot seg selv eller mot omverden, gir Snapchat henne ulike muligheter for ideasjonell meningsskaping. I tre firedeler av snappene i denne kategorien, har Helsesista gjort seg selv til motiv, det vil si at hun har vendt kameraet mot seg selv. I den ene firedelen har hun enten filma både seg selv og omgivelsene eller kun omgivelsene. Gjennom slike kontekstualiserte stillbilder og filmer kan deltakeren ta del i Helsesistas hverdag. Hun har realisert hverdagslige aktiviteter i hjemmet sitt og i et bymiljø uten filter, slik at de framstår som naturalistisk koda med kontentum.

Denne realiseringa av den ideasjonelle metafunksjonen kan bidra til at deltakeren opplever å være på stedet med henne, og få følelsen av samtidighet og samvær med Helsesista. Snappene blir et substitutt for å være fysisk i samme rom som en helsesykepleier. I flere av snappene har Helsesista har benytta ord som «her» og «nå». Referanser til «nå» kan gi inntrykk av at hun er «live», at snappen viser det hun gjør akkurat når deltakeren åpner snappen. Helsesista har i flere snapper snakka om «her» som for eksempel i leiligheten hun flytta ut av og den hun flytta inn i. Når hun filma den nye leiligheten sin, pekte hun ut at «her» kan hun jobbe, men ikke «her». Hun har kommentert objekter som er synlige og hørbare på filmene, for eksempel lyden av en gressklipper, skyene på himmelen og håret hennes som står rett opp. Disse grepa

kan tolkes som en måte å smelte sammen hennes «nå» og deltakernes «nå», hennes «her» og deltakernes «her», og å forbinde mellom den medierte virkeligheten og deltakernes verden.

Selvframstilling

Autentisitet er en vesentlig faktor i Helsesistas rekontekstualisering og erstatning av verdien fysisk tilstedeværelse og samvær gir. Applikasjonsdesignerne har utviklet et system for å fasilitere og regulere tekstproduksjonspraksiser, og Snapchat som artefakt representerer et repertoar av meningsskaping (se *Figur 9*). Kodinga av modalitetene betyr at det digitale kan endres og manipuleres uten at endringer setter synlige spor i snappen mottakeren ser på skjermen. Deltakerne i en digital praksis kan ikke med sikkerhet si *om* og *hvordan* et foto er redigert, og dette kan sette tilliten til avsender på prøve. Både valget av de kontekstualiserte motiva, den naturalistiske kodinga og de verbale ressursene som omtalt over har bidratt til å forsterke autentisiteten Helsesista trenger for å framstå som en genuin og kompetent rådgiver som handler på en måte som egner seg for målgruppa på Snapchat.

Helsesista har vært representert i alle snappene i datamaterialet, enten gjennom de visuelle modalitetene stillbilde og film og/eller lingvistiske og auditive ressurser alene eller i kombinasjon med emoji, bitmoji og strektegninger. Hun har gjennomgående valgt visuell virkelighetspresentasjon med høy naturalistisk koding når hun har filma seg selv og omgivelsene. Snappene har tilbudt informasjon om forhold i virkeligheten, og den naturalistiske kodinga har gitt dem preg av å være dokumentariske. Dermed kunne deltakeren se et naturlig lys som skifta etter når på døgnet filmen eller fotoet er tatt og om Helsesista har produsert snappen innendørs eller utendørs. Snappene i *Figur 38* er stillbilder som kan defineres som selfier, og de visualiserer forskjellen på høy naturalistisk koding i 38a og lav naturalistisk koding i 38b. Valget av selvrepresentasjoner med lav naturalistisk koding er som nevnt over et avvik fra mønsteret i materialet, og den høye representasjonen av naturalistiske koding kan styrke Helsesistas troverdighet i den sosiale praksisen

Figur 38 Forskjellen på høy grad av naturalistisk koding i snapp 38a og lav i snapp 38b.

Flertallet av motiva i foto og film i datamaterialet er narrative og representerer *handlinger*, slik som Snapp 38a i Figur 38 over. Noen få snapper har enkelte konseptuelle trekk slik som snapp 38b, men motiva er likevel tydelig ei selvframstilling av Helsesista og hun framstår ikke som representant for en gruppe slik som kjennetegner konseptuelle motiv. I filmene kan deltakeren se Helsesista i ulike naturlige positurer og bevegelser. Med mobilen på en armlengdes avstand har hun filma mens hun går i uterom, vandrer i gammel og ny leilighet. Hun har som nevnt over involvert kroppen i formidlinga når hun har informert om orgasme, og når hun snakker om HPV-vaksine har hun latt som om hun har satt vaksinen på seg selv med å forme en sprøyte med fingrene. Filtra som hun har benytta når hun har vendt kameraet mot seg selv, er også et uttrykk for at det kroppslige er en del av *handlemåten* i den sosiale praksisen på Snapchat.

Helsesista har som vist over brukt flere modaliteter enn foto og film til å representere seg selv. Bitmojiene hun har realisert er energiske, glade og kjærlige, og disse fungerer som ei framstilling av henne selv som deltaker i den sosiale praksisen. Denne modaliteten gjør det mulig for henne å være tilstede i fotoet i helfigur og å bevege seg slik de forhåndsdefinerte animasjonene tilsier. Bevegelsene uttrykker følelser og *handlinger*, og kan sees på som en

digital forlengelse av personligheten hennes. Datamaterialet viser at Helsesista har valgt 25 ulike bitmojier fordelt på ti ulike snapper med skjermbilder av samtaler med deltakere i chat-funksjonen. Bitmojiene er lagt på etter at hun har tatt skjermbilde av dialogen, og denne avstanden i tid gir Helsesista anledning til å finne den ønska bitmojien som kan fungere som en kommentar og hilsen til deltakeren. Hun har dermed påvirka budskapet.

I noen samtaler har Helsesista realisert seg selv ved et portrett tegna ved hjelp av applikasjonen. Disse grafiske representasjonene har fungert som en avslutning på samtale, som visuelle replikker som uttrykte «vennlig hilsen Helsesista» som vist i *Figur 39* under.

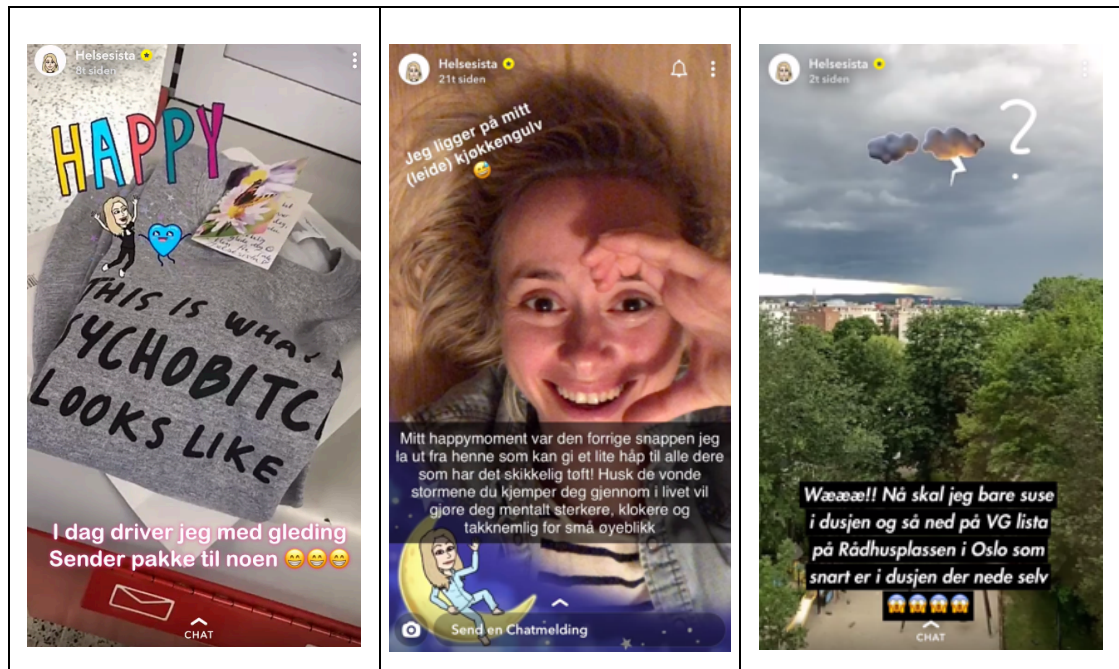

Figur 39 Realisering av selvrepresentasjon ved bruk av tegneverktøy.

I likhet med bitmojiene er strektegningene lagt oppå skjermbilda av samtale, og begge disse semiotiske ressursene kan sees som en måte Helsesista har erstatta de rituelle handlingene relatert til å avslutte en samtale ansikt til ansikt i den tradisjonelle praksisen.

Som erstatning av ansikt-til-ansikt-kommunikasjonen i den tradisjonelle praksisen er som vist film og foto modaliteter som gjør det mulig for Helsesista å tydeliggjøre og forsterke budskapa i handlingene gjennom ansiktsuttrykk og bevegelser. Ordvalg, intonasjon og stemmeleie er som vist over ressurser som kan realisere følelsesuttrykk, og det samme er bitmojiene og strektegningene. Emojier kan være et substitutt for informasjonen man får

i non-verbal kommunikasjon, og dette gjelder spesielt den høye representasjonen av emoji-er som denoterer ansiktsuttrykk. Helsesista har for eksempel kombinert bitmoji, emoji og verbaltekst for å uttrykke følelser i snappen til venstre i *Figur 40* under. I den midterste snappen kombinerer hun verbaltekst, bitmoji, emoji og en gest med hånda som former et halvt hjerte for å uttrykke følelser knytta til et #happymoment. I snappen til høyre i figuren har hun uttrykt sine følelser om regnvær på konsert gjennom emoji-er *Face screaming with Fear*.

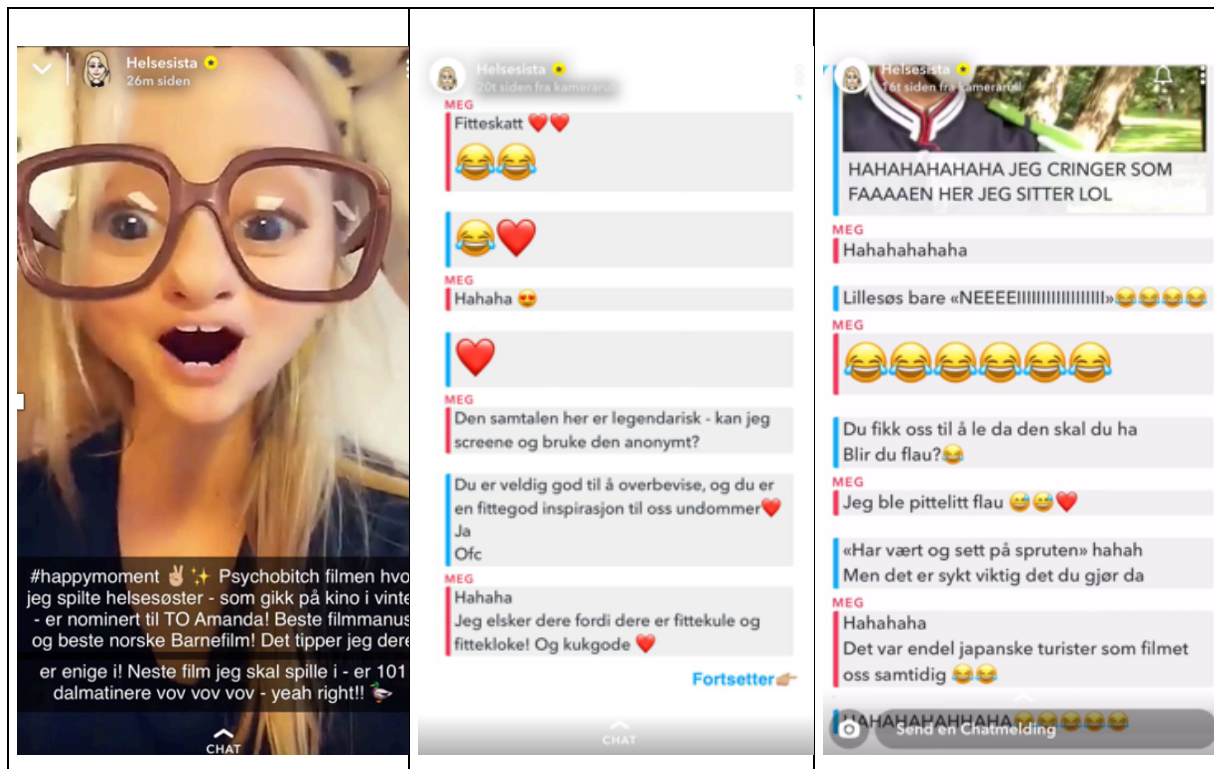

Figur 40 Følelser realisert gjennom ulike modaliteter.

Det rikholdige emoji-biblioteket i Snapchat gjør det mulig for Helsesista og deltakerne å få til en forbindelse mellom emoji-ene og de andre ressursene i snappene. Totalt i materialet var det representert 53 ulike emoji-er som opptrådte alene eller inngikk i ulike kombinasjoner.³⁰

Helsesista har etablert en signaturkombinasjon av emoji-er som vist til venstre i *Figur 41*. Denne kombinasjonen av emoji-ene *Victory Hand* og *Sparkle* (Unicode 12.0 Emoji List 2019) har hun kopla til emneknaggen #happymoment. Både emneknaggen og emoji-kombinasjonen er noe deltakerne har adoptert og kopiert, og konstruksjonen kan tolkes som en hilsen i den digitale transformerte praksisen.

³⁰ En teknisk utfordring i dialog via mobiltelefoner er at noen emoji-er ikke representeres likt i operativsystemene på iPhone, Samsung og HTC. Det kan hende at Helsesista og deltakerne velger emoji-er som de synes tiltalende ut på sin telefon, og at emoji-ene ikke opptrer identisk på mottakerens telefon.

Figur 41 Realisering av følelsesuttrykk.

I samtalene med deltakerne finnes det et mønster der Helsesista ikke har benyttet emoji før samtalepartnern har gjort det. Dette kan indikere at hun har ønska å speile deltakeren og tilpasse seg ressursvalget til vedkommende. I dialoger med mange replikker, har Helsesista eller deltakeren flere ganger kopiert emojibruken til den andre. Denne kopieringa har likheter med en dans, der den ene byr opp og så følger den andre opp, slik som snappen i midten i Figur 41 over illustrerer. Kopieringa kan sees på som en erstatning av måten helsesykepleieren og ungdommen tilpasser seg til hverandre i en muntlig samtale.

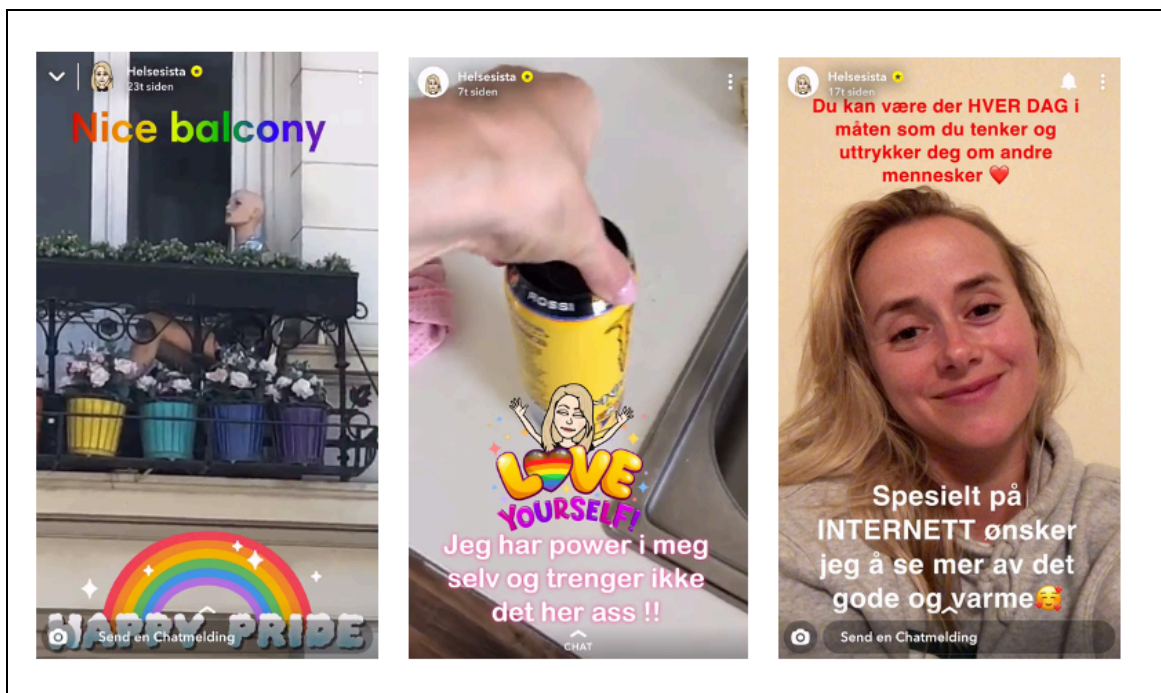
Deltakernes realisering av emoji utgjør til sammen et bredere repertoar enn Helsesistas bruk. Det er emoji i 23 av de 26 samtalene, og tilsammen 168 emoji der Helsesista har brukt 72 og deltakerne 96. Emojiene som har flest realisasjoner er det røde hjertet med 48 (*Red Heart*) og ansiktet som ler og gråter samtidig (*Face of Tears with Joy*) med 26. Gjennom denne modaliteten har Helsesista understreka en positiv og omsorgsfull avsenderstemme og mottakerne uttrykka takknemlighet for råd og støtte. Antallet ulike emoji og variasjonen i samtalene kan fortelle at både Helsesista og deltakerne har et bevisst forhold til bruk av emojiene og kan trekke på erfaring både fra Snapchat og andre kanaler som for eksempel Messenger og SMS.

I tillegg til den omtalte representasjonen av bitmojiene og strektegningene som denotasjon for Helsesista selv, har hun realisert følelser gjennom uttrykk som erstatter fysisk kontakt. I et svar til en deltaker som har det vanskelig, har hun skrevet at hun «sender deg i aller beste klem». I en annen snapp har hun sendt med et slengkyss når hun sier «god natt». Med tre like etiketter av klemmende bjørner med teksten «HUGS» har hun realisert klemmer til en deltaker som opplever at foreldrene skilles (jf. *Figur 35* over). En helsesykepleier på en skole har mulighet til å gi et trøstende klapp på skulderen eller en klem dersom det passer seg.

Estetikk

Analysen har vist at Helsesista har lagt flere transparente meningslag over hverandre, og at snappene framstår som multimodale ensembler. De semiotiske ressursene kan som vist ha funksjoner i rådgivningshandlingene hun utfører og være tolkingshjelp for deltakeren. Realiseringa handler sannsynligvis også om estetikk og at snappene skal være visuelt tiltrekkende. Eksempla i *Figur 42* under illustrerer hvordan Helsesista har kombinert modaliteter for å appellere til det sansemessige. Hun har på et vis iscenesatt utsnitt av virkeligheten. I snappen til venstre akkompagnerer regnbuefarget skrift budskapet om Pride og motivet med fargerike blomsterpotter. I snappen i midten har hun tilpassa det grafiske uttrykket til bildemotivet, og i snappen til høyre forsterker rødfargen på teksten og emoji'en

den kjærlighetsfylte oppfordringa.

Figur 42 Eksempler på estetiske valg.

Når en for eksempel har tatt et stillbilde og lagt til filter, tekst og emoji'er og trykker på X-ikonet i Snapchat for å slette utkastet, kommer det opp en systembasert respons som spør «Er du sikker på at du vil forkaste mesterverket ditt?». Ordet «mesterverket» kan signalisere at en snapp er noe en komponerer og kreerer, noe en har satt sammen med en bevisst hensikt. Derfor fanger verbet *komponere* kanskje bedre opp kompleksiteten i handlinga enn verbet *produsere*. Helsesistas estetisk motiverte valg er en måte å komponere tiltrekkende snapper i dialogen med deltakerne og kan tolkes som et uttrykk for at hun har valgt en *handlemåte* som er representert i praksiser i Snapchat. Dette kan også sees på som en måte å opprettholde deltakernes tiltrekning til praksisen sammenligne med den definerte deltakergruppe i praksisen på en skole.

Oppsummering av erstatning av *handlemåte*

Helsesistas transformasjon er som vist både prega av den opprinnelige praksisen og filtrert gjennom praksiser som er representert i Snapchat. Helsesista har orkestrert modalitetene rundt stillbildet eller filmen og skapt en helhetlig multimodal *handlemåte* som deltakerne kan gjenkjenne. *Handlemåten* har realisert både autentisitet og særpreg som gjør at en kan snakke om en karakteristisk Helsesista-snapp som kombinerer den tradisjonelle praksisen med praksiser fra Snapchat. Transformasjonen av komponenten *handlemåte* kan oppsummeres som vist i *Tabell 11* under.

Tabell 11 Sammenstilling av transformasjonen av handlemåte.

DEN ETABLERTE SOSIALE PRAKSISEN MED EN HELSESYKEPLEIER PÅ SKOLE	DEN SOSIALE PRAKSISEN I HELSESISTAS KANAL
Handlemåte	
<ul style="list-style-type: none"> ● Bruke tilgjengelige semiotiske ressurser for å veilede. ● Utføre handlingene slik at deltakeren opplever støtte og anerkjennelse. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Bruker tilgjengelige semiotiske ressurser for å veilede. ● Utfører handlingene slik at deltakeren opplever støtte og anerkjennelse. ● Utfører handlingene på en måte som gjør dem gjenkjennelige fra etablert praksis samt prega av praksiser i Snapchat.

Helsesistas valg av *handlemåter* transformerer den tradisjonelle praksisens handlemåter, og dette er tett kopla til realisering av mulighetene for meningskomposisjonen som applikasjonen

og praksiser i Snapchat gir. Erstatninger av presentasjonsstilen i den sosiale praksisen er også i stor grad knytta til hennes valg av Snapchat som verktøy.

4.3.5 Erstatning av presentasjonsstil

Mange av Helsesistas erstatninger av komponenten *presentasjonsstil* er alt presentert i analysen av andre komponenter i den sosiale praksisen. Snapchat som *verktøy* har som vist transformert komponentene *sted* og *tid* (jf. punkt 4.3.1) og utelatt *handlinger* som forutsetter fysisk møte (jf. punkt 4.3.3). Presentasjonsstilen i den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* transformeres også i Helsesistas rekontekstualisering.

Den åpne tilgjengeligheten i Helsesistas rekontekstualisering har som vist over transformert *deltakerkomponenten* sammenligna med den tradisjonelle praksisens definerte grupper. Den har også erstatta deltakerens mulighet for å bestille tid for rådgiving. De kan oppsøke Helsesista ved å sende henne snapp, men praksisen gir ingen garanti for å få svar på det de lurere på. Som analysen har vist kan svara komme direkte i melding fra henne, i en snapp til alle deltakerne som handler om det aktuelle temaet eller i en samtale med en annen deltaker som er delt videre. Prosjektets nettnografiske metode gir ikke tilgang til informasjon om hvor mange snapper Helsesista mottok i perioden jeg samla inn materialet eller hvor mange deltakere hun sender direkte svar til i dette tidsrommet.³¹ I en dialog med en deltaker har hun kommentert at hun ikke svarer på alle snappene hun får: «Husk at om du ikke får svart deg er det fordi jeg får så fittemange fine snap så pikkfeldig hvem jeg får svart! *jeg» (sic!).³² Ubesvarte henvendelser kan sees på som et brudd med det etablerte mønsteret om tilgjengelighet i praksisen og forventning om kort responstid på Snapchat. Den økte tilgjengeligheten i kraft av å nå mange kan sies å ha erstatta den enkeltes rettighet til å få rådgiving i den etablerte praksisen.

De fortrolige rådgivingssamtalene mellom en helsesykepleier og en ungdom på et lukka kontor er erstatta av rådgiving foran åpen digital scene. Denne erstatninga kan bidra til at noen deltakere blir mer aktive fordi denne presentasjonsstilen appellerer til dem, mens andre blir mer passive fordi stilen ikke egner seg for dem. Den digitale kommunikasjonen i praksisen kan øke avstanden mellom rådgiveren og ungdommen, noe som kan gjøre det

³¹ I et intervju på P2-programmet *Salongen* 5. juni 2019, forteller Engvik at hun har 26 000 uåpna snapper på Helsesista-kanalen.

³² Replikken inngikk i den omtalte samtalen om å knuse ordet *fitte* som et skambelagt skjellsord (jf. punkt 4.3.3).

enklere for noen deltakere å ta initiativ til å få råd om for eksempel tabubelagte tema. Sammenligna med å få rådgiving på skolen, kan kommunikasjon med Helsesista oppleves som betryggende fordi den er mer anonym. Deling av innhold er noe ungdommene kjenner fra praksiser i sosiale medier, og derfor kan det oppleves som naturlig at Helsesista spør om å dele samtalene. Delinga kan sees på som et uttrykk for at transformasjonen av praksisen er blitt filtrert gjennom den nye konteksten i Snapchat.

Oppsummering av erstatning av presentasjonsstil

Praksisen til en helsesykepleier ved en skole er som presentert over i stor grad regulert av lover og forskrifter. Innflytelse fra fageksperter, byråkrater og politikere preger praksisen, men også tradisjon for utføringa kan påvirke den enkelte kommune eller fylkeskommune. Som nevnt over er det ikke bare valget av Snapchat som har transformert den tradisjonelle praksisen, men også at Helsesista som deltaker i praksisen er uavhengig av en institusjon. Hun har erstatta et forhåndsdefinert formalisert nettverk med et selvvalgt, og hun har stått fritt i valget av samarbeidspartnere og hvilke handlinger hun vil utføre og hvordan.

Transformasjonen av komponenten *presentasjonsstil* kan sammenfattes som vist i *Tabell 12* under.

Tabell 12 Sammenstilling av transformasjonen av presentasjonsstil.

DEN ETABLERTE SOSIALE PRAKSISEN MED EN HELSESYKEPLEIER PÅ SKOLE	DEN SOSIALE PRAKSISEN I HELSESISTAS KANAL
Presentasjonsstil	
<ul style="list-style-type: none"> ● Individuell dialog ansikt-til-ansikt. ● Timebestilling og uanmeldte besøk. ● Presentasjon i klasser eller grupper. ● Elever kan ta initiativ. ● Helsesykepleier kan ta initiativ. ● Dialog med elever og foresatte via e-post og per telefon. ● Relevant informasjon i papirform eller tilgjengelig digitalt. ● Plikt til å veilede og hjelpe. ● Helsesykepleiere har taushetsplikt. ● Tilbudet er gratis. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Snapper med stillbilde eller film samt andre semiotiske ressurser. ● Digital dialog, én til mange og én til én. ● Ingen timebestilling eller garanti for deltakerne å få konkrete råd. ● Tilgjengelig via mobiltelefon. ● Henviser til andre som er opptatt av ungdommers helse. ● Tilbudet er gratis.

4.3.6 Oppsummering av transformasjon gjennom erstatninger

Som analysen av erstatninger har vist, får valget av Snapchat og mobiltelefon som ressurs og verktøy i praksisen, konsekvenser for realiseringa av de andre komponentene. Deltakerne

trenger samme verktøy som Helsesista for å delta i praksisen, men Helsesista må i tillegg ha kompetanse innen det hun skal gi råd om. Denne fagkompetansen kan vurderes som en ressurs i praksisen. Som deltaker i en rådgivingspraksis om helserelaterte spørsmål, vil man forvente at rådgiveren er kompetent.

I presentasjonen av transformasjonskategorien erstatninger, inngår også noen av utelatelsene Helsesista har gjort. Disse to kategoriene henger tett sammen. Elementer i den tradisjonelle praksisen som ikke er relevante for konteksten rekontekstualiseringa skjer i, strykes. Det fysiske møtet mellom ungdom og helsesykepleier er som vist over, erstatta av digitale møter via en applikasjon på mobiltelefonen og dermed utelatt. I det videre skal andre transformasjoner gjennom utelatelser presenteres.

4.4 Transformasjon gjennom utelatelser

Til forskjell fra den etablerte sosiale praksisen, er Helsesistas sosiale praksis som presentert over tilgjengelig for alle som vil delta, ikke kun for ungdommene som er elever ved en bestemt skole (jf. punkt 4.3). Institusjonene elev og skole som deltakere er utelatt, og ved å definere sin praksis som *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* har Helsesista utelatt flere handlinger som forbindes med praksisen til en helsesykepleier ved en skole. Eksempler på dette er konsultasjoner til avtalt tid og uanmeldte besøk, å dele ut kondomer eller skrive ut resept på p-piller, sette vaksiner, observere ungdommer for å danne seg et inntrykk av helsetilstanden, følge opp bekymringsmeldinger fra foresatte og lærere og å gjøre informasjonsmateriell i papirform tilgjengelig. Det er med andre ord handlinger relatert til rådgivingsdelen Helsesista har rekontekstualisert på Snapchat.

Deltakerne i praksisen på Snapchat-kanalen kan benevnes som *ungdommer*, og ikke *elever*. Deltakerrolla deres er ikke forbundet med lærere, sosialrådgivere, skoleledere og foresatte, disse rollene er utelatt i rekontekstualiseringa. Fraværet av institusjonalisert sosial kontroll viser seg i tillegg i at Helsesista har frigjort seg fra et ansettelsesforhold i en fylkeskommune eller kommune. Engvik har en samfunnsmessig godkjent kompetanse og autorisasjon som helsesykepleier, men som Helsesista i den transformerte praksisen har hun presentert seg som en annerledes deltaker enn en helsesykepleier. Transformasjonen innebærer å utelate handlinger som krever fysisk møte, og Helsesistas mulighet er å referere til for eksempel kondomer, test for kjønnsykdommer og HPV-vaksine.

Helsesista alene er arkitekten av det digitale rommet som utgjør rammene for praksisen, og hun har valgt hvordan det skal møbleres ved å inkludere andre *deltakere*, utføre sine *handlinger* og definere *handlemåte*. Det er hennes realisering av modaliteter og semiotiske ressurser som har avgjort hvordan virkeligheten representeres. Hun har som nevnt over vist fram deltakere gjennom snappene, men det er kun hun som har en direkte mulighet til å definere praksisen som realiseres i kanalen. Hun vet hvilke snapper hun mottar, og på hvilket grunnlag hun har foretatt utvalget av hvilke av dem som skal deles videre på hennes kanal.

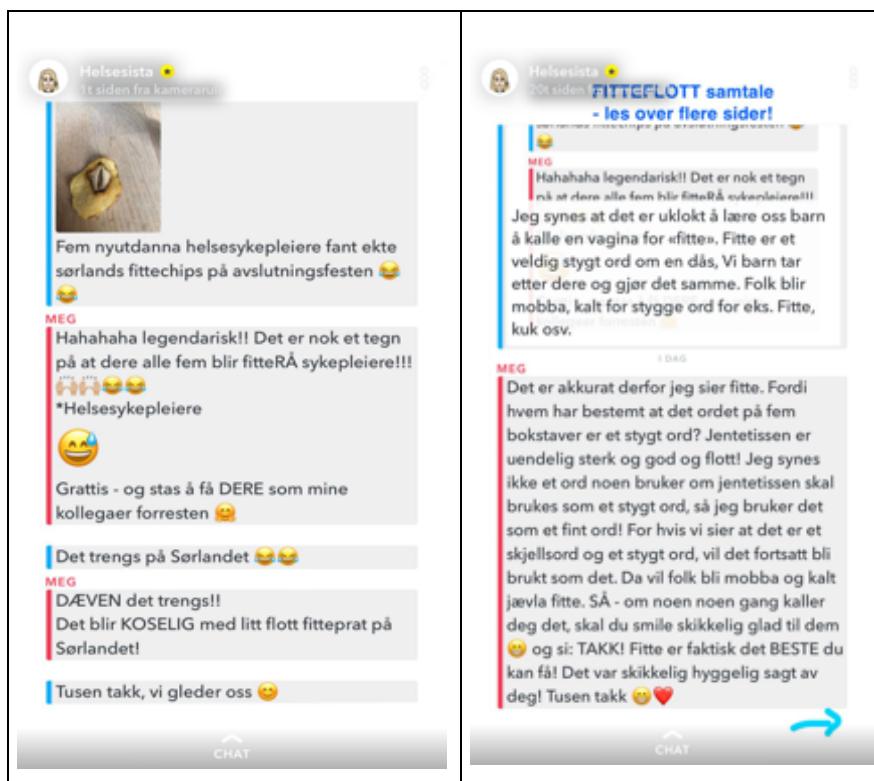
Helsesistas deltakerrolle omfatter også å være portvakt for det digitale rommet. Hun har avgjort hvilke tema som skal omtales, hvilke dialoger og snapper fra seerne som er blitt delt. Representasjonen av de tre snappkategoriene tyder på at hun har et bevisst forhold til hvilken kategori som egner seg best til å utføre ulike funksjoner. Som vist over er det ulike semiotiske ressurser og verktøy tilgjengelig når en skal komponere en snapp og når en skal chatte. Tekstpraksisene som er representert i Snapchat, legger til rette for at Helsesista kan realisere praksisen med andre modaliteter enn i de som er tilgjengelig i et fysisk møte. *Sted* og *tid* som komponenter som regulerer fysisk adgang og åpningstid for rådgivinga på en skole, er utelatt i transformasjonen. En helsesykepleier ved en skole inngår i et formelt nettverk regulert av lover og retningslinjer for praksisen. Dette kan sørge for mer enhetlig rådgivingspraksis og kan inkludere høyere grad av transparens.

4.5 Transformasjon gjennom omstrukturering

Handlingene i Helsesistas rekontekstualisering gjenspeiler den tradisjonelle sosiale praksisen, der både en helsesykepleier og ungdommer tar initiativ til å gi og få råd. I transformasjonen er noen av komponentene i praksisen omstrukturert av hensyn som tas i rekontekstualiseringa.

Kronologien er et strukturerende prinsipp i Snapchat. Når en deltaker sjekker om Helsesista har delt nye snapper, får han opp snappene som ikke er sett siden han sist sjekka profilen. Den temporale dimensjonen spiller en rolle både i produksjonen og resepsjonen. Rekkefølgen av snappene er ikke omstrukturert, men en mottaker kan åpne en snapp der Helsesista sier god natt, morgenen etterpå. Fordi Snapchat oppgir avstanden i tid mellom når Helsesista delte snappen og *deltakeren* åpna den, trenger ikke Helsesista ta hensyn til denne tidsfaktoren når hun har komponert innholdet i snappene.

Teknisk sett er det et potensial for så å si umiddelbar deling av snapper og nær-synkron dialog i chat-funksjonen. Ved å velge mobiltelefonen som redskap, har Helsesista gjort rådgivinga lett tilgjengelig, og i målgruppa er det høy representasjon av mobiler (Medietilsynet 2020, s. 5). Når en seer har åpna snapp fra Helsesista, kan vedkommende i løpet av et par sekunder sende henne en respons. I chat-funksjonen nærmer det seg en toveis samtidsdialog med et felles orienteringspunkt, og replikkene er synlige i en samtalestrøm som *Figur 41* under viser. Denne turtakinga er noe som kjennetegner muntlig kommunikasjon og samtaler, og den har erstatta samtaler mellom kontoret til en helsesykepleier. På samme måte kan en se en snapp Helsesista har sendt umiddelbart og sende respons i løpet av et par sekunder. I datamaterialet er det flere eksempler på at deling av snapper fra deltakere som har kommentert snapper Helsesista nettopp har delt. For eksempel mente en deltaker som nevnt over at Helsesista bør slutte å bruke sammensatte ord med «fitte». I *Figur 43* under er starten på samtalen gjengitt. Denne delinga blir som ei rekontekstualisering inni rekontekstualiseringa, og denne typen replikker blir både en respons og et initiativ i kommunikasjonen internt i Helsesistas univers.

Figur 43 Eksempler på nær-synkron dialog.

Transformasjonen av den sosiale praksisen i et digitalt sosialt verktøy har gitt Helsesista mulighet til å redigere *handlingene* og *handlemåtene*. Som nevnt over har hun for eksempel

lagt til skriftlig verbaltekst oppå film og stillbilder, og dette viser at det går noe tid fra de visuelle ressursene realiseres og til snappen sendes. Med denne forsinkelsen i tid har Helsesista gitt seg selv mulighet til å bearbeide handlingen og reflektere mens hun formulerer teksten som skal inkluderes. Applikasjonen gjør det som vist over mulig å legge på for eksempel bitmojier og etiketter, og denne omstruktureringa gir Helsesista mulighet til å påvirke det ideasjonelle og konstruere et virkelighetsbilde. Et stillbilde som kan framstå som et spontant øyeblikk som fryses i en snapp, kan være resultatet av en nøye planlagt komposisjonsprosess.

I fraværet av fysisk tilstedeværelse har Helsesista realisert komponentene *tid* og *sted* for å oppnå en form for visuell samtidighet (jf. 4.3.4). I flere av filmene har hun som presentert over vist omgivelsene og kommentert noe eller pekt på noe som er fanga med mobilkameraet. Hun har benytta ord som «her» for å markere stedet deltakeren skal ta inn i dekodninga av snappen. Når hun filma i Dronningparken og snakka om orgasme, kommenterte hun gressklipperen som var hørbar på filmen. Ved hjelp av disse grepa skal *deltakeren* skal oppleve det som om hun er med i scenen og deltar i aktiviteten. Rekontekstualiseringa i det digitale mediet har også åpna opp for at deltakerne kan velge en tilskuerrolle. De kan betrakte Helsesista og andre deltakere som representeres i tekstene, både fordi de er interesserte i rådgivinga eller kanskje mest nysgjerrige på andre ungdommers utfordringer. I den tradisjonelle praksisen kan dette være representert når helsesykepleieren informerer en klasse om et tema. I denne handlinga har ungdommen mulighet til å innta en passiv rolle og lytte til hva medelevene sier, men kun i en aktiv rolle vil eleven få tilgang på konkret rådgiving.

4.6 Transformasjon gjennom tillegg

Sammenligna med den tradisjonelle praksisen kan alle modalitetene og de semiotiske ressursene som Snapchat gjør tilgjengelig, sees på som et tillegg. Det samme kan praksiser som er representert i dette sosiale mediet (jf. punkt 3.2). Applikasjonen gjør det mulig for Helsesista å gi råd til ungdommer via en digital kanal, når som helst og hvor som helst.

Rekontekstualiseringa av den sosiale praksisen i et sosialt medium kan være uttrykk for en kritisk evaluering av den etablerte praksisen. Helsesista har konstruert representasjoner av erfaringene hun gjør i verden ved hjelp av paletten med ressurser og verktøy samt påvirkning av tekstpraksisene som er tilstede i Snapchat. I diskursen har hun vist at praksisen fungerer med de aktuelle handlingene og deltakerne som er representert. Delinga av samtaler med

deltakere og snapper deltakere har produsert, har bekrefta andre deltakeres tilstedeværelse i praksisen. Disse handlingene forteller at praksisen har aktive deltakere som både ber om råd og gir respons på råd og informasjon Helsesista har delt. Dette fungerer som en legitimering av den transformerte praksisen, og er del av svaret på rekontekstualiseringas *hvorfor* som Engvik har lagt til.

Et aspekt som er verdt å stoppe opp ved, er at Engvik har referert til *Helsesista* som noe annet enn henne selv i to av snappene i materialet. På et stillbilde har hun lagt til verbalspråk og skrevet «Har jeg vært streng faktisk – på Helsesista sin instagram og Facebook» (sic!). I en annen snapp har hun lagt til geofilteret «Hagan» og fortalt muntlig at hun vasker seg ut av leiligheten og har lagt på denne teksten på filmen: «Her har jeg bodd og bygd opp Helsesista. Sent og tidlig har jeg lagt på gulvet og chatta med dere.. litt klump i halsen.» Verbalspråket kan signalisere at *Helsesista* er noe annet enn Engvik som person, og dette kan tolkes som en referanse til at *Helsesista* er en merkevare og en bedrift. Engvik har markert at det er en forskjell på henne og Helsesista, men undersøkelsesmetoden i dette prosjektet gir ikke svar på deltakerne har oppfatta denne nyansen. Dette aspektet kan oppfattes som et tillegg til deltakerrollene i den etablerte praksisen.

Handlemåten til Helsesista kan kanskje beskrives som et brudd med forventningene til hvordan *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* formidles, men ikke som brudd med de kreative og lekne tekstpraksisene som er representert i Snapchat. Analysen av erstatninga av *handlinger*, har vist at handlingen å *underholde* er blitt lagt til. Dette kan som nevnt over tolkes som et uttrykk for å tilpasse diskursen til den nye konteksten.

Transformasjonen inkluderte også deling av samtaler mellom Helsesista og ungdommer, og disse delingene kan som nevnt sees på som tillegg til den tradisjonelle praksisen. Realiseringa kan være en konsekvens av de tekniske mulighetene og kulturen for deling som er etablert i sosiale medier, og er tett kopla til å legitimere praksisen som reell.

4.7 Oppsummering av transformasjonen av den sosiale praksisen

Det grunnleggende og mest fundamentale i transformasjonen er erstatninga av de fysiske representasjonene med semiotiske ressurser. Helsesista har rekontekstualisert *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* med de tilgjengelige modalitetene og verktøya i applikasjonen. Hun har gitt den initielle praksisen en digital form som også er prega av praksiser som er representert i Snapchat og av de teknologiske mulighetene og

begrensningene i applikasjonen. Med utgangspunkt i modellen til Halliday (se *Figur 17*) kan en si at Helsesista har realisert systemet gjennom tekstene snappene, og foretatt valg blant mulighetene hun som språkbruker tilbys i den aktuelle situasjonen. I snappene har hun konstruert si framstilling av virkeligheten, sine erfaringsmønstre om handlinger, deltakere og omstendigheter. I det neste kapitlet drøftes problemstillinga om hva «dette nye» ved praksisen faktisk er og hva som karakteriserer transformasjonen. Svare på spørsmåla om hvordan en sosial praksis er vevd sammen med applikasjonen Snapchat og hvordan de ulike komponentene i praksisen er transformert, er utgangspunktet for drøftinga.

Kapittel 5 Drøfting og refleksjoner

I innledninga siterte jeg James Paul Gees tanke om at dersom noe framstår som trivielt, er det mest sannsynligvis ikke det – og det må utforskes (Gee 2014). Siden lanseringa i 2011, har Snapchat fått en betydelig posisjon i samtidas digitale semiotiske landskap, og hvert minutt deles det 2,1 millioner snapper på verdensbasis (Desjardins 2019). Det sosiale mediet er blitt integrert i mange hverdagslige praksiser, og grensene mellom ulike praksiser kan oppleves som mer flytende. Gjennom den samme applikasjonen kan en for eksempel ha kontakt med venner, lese nyheter, diskutere lekser – og delta i rådgiving om helserelevante spørsmål. Denne rådgivinga er tradisjonelt realisert som en institusjonsbasert praksis, og når Helsesista transformerer den på Snapchat, kan den oppfattes som noe hverdagslig, noe trivielt.

Den overordna problemstillinga i dette prosjektet har vært å utforske systematisk hva som skjer når praksisen *allmenn rådgiving om helserelevante spørsmål til ungdom* rekontekstualiseres i Snapchat. Det er opplagt at repertoaret av semiotiske ressurser for å representere virkeligheten i dette sosiale mediet er annerledes enn i praksisen slik den gjenkjennes i en helsesykepleier tilknytta en skole. Målet med den systematiske utforskinga har vært å få fatt i *dette nye*, det som karakteriserer transformasjonen av praksisen.

Datamaterialet er undersøkt gjennom forskningsspørsmåla: *Hvordan veves den sosiale praksisen sammen med applikasjonen Snapchat, og hvordan transformeres de ulike komponentene i den sosiale praksisen.* Til sammen har spørsmåla belyst hvordan produksjonen og delinga av snappene er knytta til både den semiotiske teknologien og den opprinnelige sosiale praksisen. I dette kapitlet vil jeg drøfte funna fra analysen opp mot problemstillinga samt diskutere valget av metode og peke på tema for videre forskning.

Jeg vil drøfte transformasjonen av de ulike komponentene i den sosiale praksisen:

- *Ressurs, material og verktøy (og tilhørende kvalifikasjoner)*
- *Tid*
- *Sted (og tilhørende kvalifikasjoner)*
- *Handlinger*
- *Handlemåte*
- *Presentasjonsstil*
- *Deltakere (og tilhørende kvalifikasjoner)*

Gjennom drøftinga vil jeg tydeliggjøre hvordan komponentene transformeres *fra noe til noe* for å kunne vurdere den transformerte praksisen *allmenn rådgiving om helse relaterte spørsmål til ungdom* som helhet. Som presentert i kapittel 3, er beskrivelsen av den tradisjonelle praksisen basert på hverdagslig erfaring og kunnskap, etter samme mønster van Leeuwen omtaler velkjente praksiser når han utforsker rekontekstualiseringer (van Leeuwen 2008, s. 12).

5.1 Drøfting av transformasjonen av den sosiale praksisen

En sosial praksis kan representeres på ulike måter, og som presisert i kapittel 1 er det forskjell på *å gjøre det* og *å snakke om det* (van Leeuwen 2008, s. 6). Linken mellom den sosiale praksisen og diskursen kan i noen tilfeller være svært tydelig, mens den i andre er mer uklar og vag (2008, s. 12). Når et meningspotensial flyttes fra én kontekst med dens sosiale organisering av deltakerne og dens modaliteter til en annen, er sosialsemiotikken et perspektiv som kan være nyttig i utforska av denne gjenskapinga (2008, s. 6). Som redegjort for i kapittel 4 vil deltakerne i en praksis omskape en diskurs for at den skal passe inn i den nye konteksten (Bezemer & Kress 2008, s. 169). Teoretisk sett betyr dette at den rekontekstualiserte praksisen i Helsesistas kanal sannsynligvis vil være prega både av den etablerte praksisen og filtreres gjennom praksiser som er representert i Snapchat. Analysen har vist at diskursen i Helsesistas kanal bærer preg av både det en kjenner fra det institusjonelle og det mer hverdagslige i Snapchat.

Komponenten *ressurs, material og verktøy*

Helsesista har flytta rådgivingspraksisen fra kontoret på en skole til Snapchat. *Ressursene* og *verktøya* for å delta i praksisen er applikasjonen, en mobiltelefon og WiFi-tilgang eller 4G. Det samme kravet for tilgang gjelder for alle deltakerne, både i rolla som sender og som mottaker. Tilgangen til disse ressursene gjør man kvalifisert til å delta i praksisen, og med utgangspunkt i den høye andelen ungdommer som har mobiltelefon, er det få som teknisk sett er forhindra fra å delta i Helsesistas Snapchat-kanal. (Medietilsynet 2020). Praksisen er gratis og tilgjengelig for alle som ønsker å delta, men kun Helsesista kan dele snapper i kanalen.

Komponentene *tid og sted*

Transformasjonen av praksisen i applikasjonen Snapchat kan sies å oppheve komponentene *tid* og *sted*. Applikasjonen er konstant tilgjengelig, men snappene som Helsesista deler, har som omtalt begrensa levetid. Forgjengeligheten kan påvirke både produksjonen og

mottakelsen av snappene. Dersom en deltaker vil se alle snappene Helsesista deler, må vedkommende besøke kanalen med maks 24 timers mellomrom. Som vist i materialet, har Helsesista delt snapper så å si hvert døgn og opptil 22 snapper i løpet av samme døgn. Analysen har vist at skolerytmen er oppheva, og hun har delt snapper både om kveldene, i helgene og i skolens sommerferie. De fleste snappene er delt mellom klokka 9 og klokka 22, men deltakerne kan åpne snappene på andre tidspunkt. Dette innebærer at arbeidstida til en helsesykepleier i den tradisjonell er oppheva, og Helsesista er aktiv ulike tider på døgnet. Ut fra materialet kan en si noe om når på døgnet Helsesista deler snapper og når hun tar skjermbilder av snapper fra deltakere eller dialog med deltakere, men det er ikke mulig å si noe om hvor mye hun arbeider.

Snapchat fungerer som en dør til det digitale rommet hvor Helsesista utfører rådgivinga. I det sosiale mediet er både de romlige og temporale grensene i utgangspunktet fraværende, men gjennom sin interaksjon og *handlemåte* har Helsesista etablert et *sted deltakeren* kan kjenne igjen fra besøk til besøk. Det høye antallet snapper og den høye frekvensen i Helsesistas praksis kan bidra til å etablere og forsterke opplevelsen av et vedvarende sted for fellesskap. De regelmessige gjentakelsene av konkret bruk av modaliteter og semiotiske ressurser kan gi forventninger om hvordan rådgivinga i hennes kanal utføres. Å beherske applikasjonen rent teknisk er basis for å kunne benytte – og utnytte – mulighetene til å utføre praksisen på en måte som ivaretar gjenkjennelige *handlinger* samt velge *handlemåter* og *presentasjonsstil* som transformerer dem og legger til nye.

Komponentene *handlinger* og *handlemåte*

Når Helsesista flytter helsesykepleierens ansikt-til-ansikt-kommunikasjon til en applikasjon på mobiltelefonen, får hennes sosioidigitale tekstpraksis også mening fra denne opprinnelige konteksten. Kjernen i rådgivingspraksisen er som i alle andre praksiser, *handlinger* (van Leeuwen 2008, s. 8). Rekontekstualiseringa i Helsesistas Snapchat-kanal inkluderer ikke samtlige handlinger som er representert i praksisen til en helsesykepleier ved en skole. Valg av applikasjonen som kontekst, ekskluderer muligheten for fysisk møte og utelater dermed handlinger som å undersøke, sette vaksiner, dele ut kondomer og skrive ut resepter. Det er med andre ord deler av den tradisjonelle praksisen som er rekontekstualisert i det sosiale mediet (Poulsen & Kvåle 2018, s. 704). Som en konsekvens av den digitale forma på rekontekstualiseringa, har Helsesistas mulighet vært å referere til handlingene. For eksempel har hun anbefalt HPV-vaksinen og prata mye om kjønnssykdommer, sex og prevensjon.

Som analysen har vist, mener jeg det manifesterer seg fem kategorier *handlinger* i Helsesistas praksis: *Å gi informasjon, å oppfordre til handling, å formidle standpunkt, å anerkjenne og støtte samt å underholde*. De fire førstnevnte handlingene er forankra i den institusjonelle praksisen som involverer helsesykepleier og elever. Dette er handlinger ungdommene som abonnerer på Helsesistas Snapchat-kanal, kan kjenne igjen selv om selve *handlemåten* og *presentasjonsstilen* er annerledes.

Helsesista har som vist i analysen erstatta handlinger en kjenner fra den tradisjonelle praksisen på ulike måter. Ved å dele videre samtaler hun har hatt med enkeltungdommer i chat-funksjonen, erstatter hun dialog ansikt-til-ansikt mellom en helsesykepleier og en ungdom. I denne rekontekstualiseringa viser Helsesista fram rådgivingssituasjoner der ungdommer har stilt helserelaterte spørsmål og hun har svart med sin rådgiving om temaet. Med delinga av disse samtalene har hun modellert hvordan rådgivinga i hennes praksis foregår og vist andre ungdommer at de kan sende henne chat-meldinger for å be om råd. Samtalene blir både en konstituering av at det faktisk foregår rådgiving på Snapchat-kanalen hennes og et utstillingsvindu for henne som rådgiver. Helsesista får vist fram måten hun handler på, måten hun har veileda og støtta ungdommene på. Samtaletrådene har vist samhandlinga mellom deltakerne i form av replikkvekslinger med verbalspråk som kjernemodalitet og emoji, bitmoji og etiketter som erstatninger for non-verbalkommunikasjon som er tilstede i en ansikt-til-ansikt-samtale. Realiseringa av *rådgivingshandlingene* og *handlemåten* kan sees på som et eksempel på at diskursen er omskapt for å passe inn i den digitale konteksten.

Som erstatning av helsesykepleieres temapresentasjoner for en klasse eller et klassetrinn, sender Helsesista snappene til alle deltakerne som abonnerer på hennes kanal. Gjennom å dele deltakernes respons på hennes initiativ, etterligner Helsesista dialog som skjer i en ansikt-til-ansikt-kommunikasjon i en rådgivingssituasjon. Hun har som vist blant annet delt en serie med seernes #happymoment, og disse kan tolkes som et signal om at det er viktig for ungdommer å se etter gode øyeblikk. Serien med takksigelser etter at hun har deltatt i markering for retten til å være trygg i bønn, kan tolkes som at hun vil vise fram at hennes handling har mottatt støtte blant deltakerne hennes. Delinga av seernes snapper kan på denne måten fungere som en forsterking og legitimering av hennes budskap.

Handlingene jeg har kategorisert som underholdning kan tolkes som et svar på forventninger som er representert i praksiser på Snapchat. Verktøya i applikasjonen legger til rette for å være leken og benytte de kreative mulighetene, som for eksempel filter og bitmojier. Formålet med disse snappene ser ut til å være å få deltakeren til å le og bli i godt humør (jf. punkt 4.3.3). De har ikke formidla et helsereelatert budskap, og snappene kan sees på som en handling som fungerer som lim mellom Helsesista og deltakeren og mellom deltakerne. Måten hun har etablert en signaturkombinasjon av to emoji'er, laga egne konnotasjoner til enkelte ord, konstruert ord og emneknagger, og dette kan også være med på å forsterke opplevelsen av å delta i en distinktiv praksis.

Helsesista har en offentlig kanal på Snapchat. Navnevalget signaliserer som nevnt over både noe om hvordan Tale Marie Krohn Engvik ønsker Helsesista skal framstå og dermed hvilken målgruppe hun ønsker å nå (jf. punkt 4.3.2). Navnet gir utvilsomt assosiasjoner til en helsesøster, og det er sannsynligvis motivasjonen for valget i tillegg til å kommunisere at hun skiller seg fra den tradisjonelle praksisen. Helsesista snakker *foran* noen og *med* noen i sin praksis. Som vist i analysen har hun gjort flere valg av *handlemåte* for å utjevne avstanden mellom henne og de andre deltakerne, for eksempel gjennom verbalspråk, kroppsspråk og antrekk. Gjennom å velge film som modalitet i de fleste snappene, har gitt Helsesista tilgang til å inkludere muntlig verbalspråk, kontentum og verbalspråk med emoji'er oppå filmen. I tillegg har hun hatt muligheten til å inkludere geofilter, bitmojier og etiketter, og som vist i analysen kan disse valga bidra til å skape en opplevelse av samtidighet og nærvær. Framstillinga virker uanstrengt og tilfeldig (jf. punkt 4.3.2), og dette kan prege deltakernes oppfatning av at Helsesista ønsker å opptre som likeverdig selv om det er hun som gir råd og de som tar imot.

Rekontekstualiseringa av *handlingene* og *handlemåtene* i praksisen er sterkt prega av valget av ressursen og verktøyet Snapchat. Den kan tolkes som en hybrid mellom den etablerte rådgivingspraksisen på en skole og praksiser representert i Snapchat. Transformasjonen gjennom applikasjonen har også konsekvenser for *presentasjonsstilen*, og som vist over både åpner og lukker rekontekstualiseringa i Snapchat for deltakeres tilgang til rådgivinga.

Komponenten *presentasjonsstil*

Rådgivinga Helsesista gir er tilgjengelig via Snapchat. Som omtalt over er den på et vis alltid tilgjengelig, men på grunn av snappenes begrensa levetid finnes det ingen logg eller

mappesystem der en selv kan søke opp temaet og problemstillinga en er interessert i. Den transformerte rådgivinga kan derfor karakteriseres som ferskvare, og dette kan prege atferden til *deltakeren*; skal deltakerne ha med seg alle snappene fra Helsesista, må de sjekke kanalen hennes minimum hver 24. time.

Mottaket av rådgivinga skjer på mobiltelefonen, *når deltakeren* ønsker det og *hvor* vedkommende måtte befinne seg. På samme måte som produksjonen av snapper preges av avstanden mellom mobilen i hånda og motivet, kan avstanden til mobilen gi en slags nærhet i mottakssituasjonen. Det er opplagt en forskjell på å få råd av noen på et kontor i dagslys og å få råd mens man er hjemme på rommet. Deltakeren kan se snappene flere ganger for å lytte til råda om igjen, og det er teknisk enkelt å sende en respons på snappene Helsesista deler. For noen deltakere kan det kanskje være lettere å formulere et budskap om tabubelagte tema når en ikke er i samme rom som den som skal gi råd. Økt tilgjengelighet og avstand til Helsesista kan gi muligheter, men det gir også noen begrensninger for deltakeren i praksisen.

Ungdommene kan ikke bestille tid for rådgiving i Helsesistas transformerte praksis og de har heller ingen rett på å få rådgiving. De kan ta initiativ til få råd, og som vist over kan rådgivinga skje ved at de får svar direkte fra Helsesista i chat-funksjonen, at Helsesista deler en snapp som handler om dette temaet, enten en snapp hun har laga sjøl eller skjermbilder av samtale hun har hatt med en annen deltaker om samme problematikk. I noen av snappene omtaler og refererer Helsesista til andre som er opptatt av ungdommers helse, for eksempel foreldre, lærere og helsesykepleiere. Fordi praksisen hennes er tilgjengelig for alle, kan også disse gruppene delta. Hun referer også til helsestasjonen for barn og unge, nettressursene www.jegvilvite.no og www.gratiskondomer.no, og slik skaper hun forbindelse mellom sine handlinger og andres. På denne måten anbefaler hun andre aktører som tilbyr varig informasjon og rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom gjennom for eksempel temabaserte menyvalg.

Det er selve den mobiltelefonmedierte diskursen som utgjør den sosiale praksisen, diskursen konstituerer praksisen. Uten snappene som deles av Helsesista, eksisterer det ingen praksis. Det er ingen institusjonelle strukturer som opprettholder praksisen, kun Helsesistas seleksjon av samhandling som gjøres tilgjengelig for deltakergruppa. I motsetning til en helsesykepleier ved en skole som har en definert ungdomsgruppe, er Helsesista avhengig av å tiltrekke seg *deltakere* i praksisen.

Komponenten *deltakere og tilhørende kvalifikasjoner*

Helsesista er som omtalt over den som definerer praksisen i Snapchat-kanalen. De deltakende ungdommene utgjør ingen definert gruppe knytta til institusjonen skole, men er deltakere som tiltrekkes til praksisen til Helsesista. En kan kanskje sannsynliggjøre at ungdommene som deltar, er interesserte i rådgivinga, og kanskje spesielt måten den utføres på. Datamaterialet forteller ikke noe om hvor mange deltakere som er aktive og sender snapper eller meldinger til Helsesista. Materialet har vist at det er noen som gjør det, og som omtalt over er disse aktive deltakerne med på å konstruere deltakergruppa og mottakerrolla i praksisen. I den tradisjonelle praksisen, er mottakerne av rådgivinga sjelden synlige for hverandre, og en passiv deltaker vil ikke få tilgang til rådgivinga mellom en annen aktiv deltaker og helsesykepleieren. Undersøkellesmetoden gir ingen innsikt i hva en deltakerne faktisk gjør når de åpner snappene fra Helsesista, om de er like interessert i alle typer innhold, ser gjennom den lengste filmen som varer nesten tre minutter eller leser hele den fitteflotte samtalen med 54 replikker fordelt på åtte skjermbilder.

Helsesista er den eneste *deltakeren* som kjenner hvor mange andre som tar del i den transformerte praksisen. Hun har selv fortalt om «køen» for å få rådgiving, og i en av snappene i datamaterialet har hun som vist referert til at hun ikke får svart alle som tar kontakt (jf. punkt 4.3.5). På nettsida si har hun oppgitt at snappene blir åpna av om lag 200 000 deltakere, og i radioprogrammet *Salongen* på P2 i juli 2019, sa hun at var 26 000 uåpna snapper på telefonen hennes. I den tradisjonelle praksisen på en skole, kan ungdommene der reelt erfare at det flere deltakere fordi de for eksempel må vente for å få time eller ser flere på venterommet som venter på tur.

Sammenligna med den institusjonelle praksisen, har ungdommene i den transformerte praksisen på Helsesistas Snapchat-kanal mista sin rettighet til å motta rådgiving. De kan ikke be om råd og være garantert å få respons. Erstatninga for dette er at ungdommene kan få hjelp gjennom snappene Helsesista har produsert selv og delinga av samtaler mellom Helsesista og andre ungdommer. Delinga av snapper som andre deltakere har produsert er også en måte å akkumulere kunnskap og bidra til at den enkelte ungdom kan få hjelp til å identifisere sin egen tause kunnskap om ulike tema. Kvalifikasjonen for å delta i praksisen kan kortfatta beskrives som interesse for å få råd om helsefaglige spørsmål og å få dem på den måten Helsesista velger å gi dem på. Selv om hun retter seg mot ungdom, kan det være andre som

definerer seg som interesserte i praksisen og slik kan en si at transformasjonen innebærer en perforering av den opprinnelige deltakergruppa.

Det er utelukkende Helsesistas seleksjon av samhandling som gjøres tilgjengelig for deltakergruppa. Samtlige eksempler på samhandling i Helsesistas Snapchat-kanal, er ikke gjort tilgjengelig, heller ikke samtlige initiativ til å få rådgiving. Som presentert i kapittel 4 har Helsesista i større grad enn en helsesykepleier mulighet til å konstruere praksisen slik hun ønsker. Utvalget av handlinger i snappene hun selv har produsert, kan tolkes som tema hun mener ungdommer er opptatt av – eller burde være opptatt av. Fordi Snapchat gjør det mulig å produsere snapper på kort tid og å distribuere dem like etterpå, har hun muligheten til å være dagsaktuell og å knytte rådgivinga til det ungdommene opplever nå. Eksempler på dette er at hun har kommentert følelser knytta til at skoleåret snart er over, at hun feirer Pride i Oslo og informerer om orgasme på orgasmens dag.

Et interessant aspekt er som vist over at hun har referert til Helsesista som noe annet enn henne selv. *Helsesista* er noe hun har bygget opp, og det kan tolkes som en merkevare eller en næringsvirksomhet. Denne deltakerrolla representerer noe nytt sett opp mot den etablerte praksisen, næringsvirksomheten skiller seg fra den institusjonaliserte praksisen. Denne distinksjonen er ikke synlig i materialet foruten i snappene hun har referert til Helsesista på denne måten, men den kan gjennomsyre hennes handlinger uten at deltakerne er bevisst på dette. I materialet har hun ikke konkret uttrykt at hun ikke er en helsesykepleier, men det er tydelig at hun utfører handlinger som å gi råd, veilede, informere og støtte ungdom i helserelevante spørsmål.

Indirekte kan deltakerne påvirke snappene Helsesista deler fordi hun erfarer hva slags respons ulike initiativ gir. Hennes holdning til egne snapper kan revurderes på grunnlag av deltakernes reaksjoner, og denne innsikten kan prege den videre praksisen. Bare hun kjenner hvilke temaforslag, hvilke filmopptak og hvilke tekstutkast hun har forkasta. Bare hun vet hvor mange snapper hun får fra deltakere om ett tema og som dermed kan initiere at hun gir råd om dette i en snapp. *Deltakeren* kan oppleve at et tema blir presentert som noe mange er opptatt av, men det er ikke nødvendigvis reelt. Det er Helsesista som setter dagsorden i den transformerte praksisen. Med utgangspunkt i det som er presentert som karakteristisk for rekontekstualiseringa, kan det utforskes om transformasjonen endrer den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelevante spørsmål til ungdom*.

5.2 Innebærer transformasjonen endring av praksisen?

I innledningskapittelet refererte jeg til oppfatninga av at ei rekontekstualisering kan gjøre en sosial praksis mer eksplisitt eller mindre eksplisitt, og at selve transformasjonen sjelden er transparent for deltakerne (van Leeuwen 2008, s. 12). Samtidig kan diskursen transformere praksisen på en måte som ivaretar de gjeldende interessene i en gitt sosial kontekst (van Leeuwen 2005, s. 104). Begge disse aspekta ved praksisen i Helsesistas Snapchat-kanal er interessante å drøfte.

Fordi Helsesistas praksis som vist har mange likheter med den tradisjonelle helsesykepleierpraksisen, kan praksisen framstå som om det er den etablerte praksisen som er blitt filtrert gjennom Snapchat. En kan si at det sosiale mediet fungerer som et online-lag en organiserer praksiser gjennom (van Dijck 2013, s. 4). I Helsesistas kanal utføres *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* uavhengig av et fysisk sted og bestemte tidspunkt. Selve rådgivinga om de helserelaterte spørsmåla, *handlingene* i praksisen, er det essensielle i den mobiltelefonmedierte diskursen. Analysen viser at handlingene fra den tradisjonelle praksisen er gjenkjennbare i den digitale rekontekstualiseringa. Slik sett kan transformasjonen gjøre at denne delen av praksisen framstår som mer eksplisitt i denne digitale versjonen. Deltakerne i praksisen identifiserer umiddelbart at praksisen utføres i en annen kontekst, men det betyr ikke automatisk at de identifiserer hvilke endringer som er gjort og hvilke konsekvenser dette kan ha. En deltaker forstår selvsagt at Helsesista ikke kan utføre handlinger som krever fysisk møte, og dette fraværet kan bidra til å gjøre at de rekontekstualiserte handlingene kommer enda tydeligere fram.

Diskurser er som nevnt over ikke bare hva en *gjør*, men også *hvorfor* en gjør dette. Helsesista har selv lagt til et formål i praksisen gjennom hennes valg av *handlemåte* og *presentasjonsstil*. Representasjonen på Snapchat kan bidra til at deltakere som har erfaring med praksiser i dette sosiale mediet, tar med seg forventninger fra andre Snapchat-praksiser inn i Helsesistas praksis. Dermed framstår for eksempel handlinga å *underholde* som naturlig, og kanskje som forventa. Det er kjent at mange ungdommer responderer negativt når voksgenerasjonen prøver å prate ungdommelig til dem i sosiale medier. Størrelsen på deltakergruppa i praksisen på Helsesistas kanal og tilbakemeldingene fra deltakerne som blir delt, kan tyde på hun har realisert en *handlemåte* og en *presentasjonsstil* som appellerer til ungdommene. Dette kan tolkes som om at hun både har kompetanse om den aktuelle rådgivingspraksisen og

tekstpraksiser som er representert på Snapchat, og at *handlemåten* og *presentasjonsstilen* kan sannsynligvis beskrives som en hybrid av dem.

En digital praksis har en iboende foranderlig karakter, og Helsesistas valg av realisering er både kopla til den semiotiske teknologien og til den aktuelle sosiale praksisen (se *Figur 9*). Applikasjonens handlingsalternativ uttrykkes i repertoaret av semiotiske ressurser som er tilgjengelig for Helsesista når hun skal representere virkeligheten. Gjennom sin komposisjon av en snapp som inngår i en praksis, har Helsesista realisert konteksten. Hun har gjort et utvalg i mulighetene og begrensningene som ligger i de tilgjengelige semiotiske ressursene og produsert en snapp, det som Michael Halliday refererer til som *tilfelle* (se *Figur 17*).

Applikasjonen kan sees på som en del av det Halliday refererer til som *systemet*, det semiotiske potensialet. Denne utforskinga inkluderer som redegjort for over ingen fullstendig analyse av den semiotiske teknologien, men analysen av materialet har vist at applikasjonen har potensial til å representere verden og skape mening (jf. punkt 3.2). I likhet med Power Point, Researchgate, bloggmaler og Instagram vil Snapchat kunne betraktes som en artefakt (se *Figur 11*). Praksisene som er representert i applikasjonen da den ble utvikla og de som er tilstede i den konstante videreutviklinga av den, er andre enn de som er aktive når Helsesista produserer og deler en snapp. I likhet med applikasjonen, kan snapper sees på som en artefakt, som en kulturell konstruksjon som i denne sammenhengen er uttrykk for meningsskaping i den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helse relaterte spørsmål til ungdom*.

Den sosiale praksisen i Helsesistas kanal har som nevnt i innledningskapittelet, høsta både applaus og kritikk. Dette kan tolkes som et uttrykk for at deltakere oppfatter de samme aspekta ved praksisen ulikt. Det kan oppleves som positivt når Helsesista spør en deltaker om å få dele samtalen mellom dem fordi den kan ha verdi for de andre deltakerne. En kritiker kan se på dette som å stille ut sårbare ungdommer. Det uformelle og lekne uttrykket ved å henvende seg til «gullskattene mine» kan oppfattes som et forsøk på å komme uprofesjonelt nær deltakerne. Samtaler med enkeltungdommer kan balansere mellom rådgiving og behandling, og funksjonen kan identifiseres forskjellig av ulike deltakere. Fra kritikernes ståsted kan en si at transformasjonen av den tradisjonelle praksisen er svært synlig.

Kritikken er ikke synlig i datamaterialet, men som beskrevet innledningsvis har den vært målbåret i ulike kronikker og intervju publisert i ulike nettaviser høsten 2019 (Martincic, 2019; Jonassen, 2019; Røssland & Aronsen, 2019, Andresen & Stene, 2019). Som motsvar til

dette, har Engvik presisert at hun ikke kaller seg helsesykepleier på Snapchat og at hun der gir *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*, ikke behandling (Engvik 2019). Hun mener at kritikken skyldes at hun har valgt å utføre praksisen på Snapchat: «Det er ikke noe nytt at helsepersonell bedriver opplysningsarbeid. Vi er vant med at leger svarer på spørsmål fra leserne i spalter i ukeblader, at jordmødre svarer på spørsmål om graviditet i nettforum, at sykepleiere rådgir i tett-på-nett møter på nettaviser eller at profilerte leger og psykologer svarer på spørsmål fra lyttere på radio. Det nye er at jeg gjør det på Snapchat.» For ungdommene som sannsynligvis er erfarne Snapchat-brukere, er det kanskje nettopp hennes valg av dette verktøyet som gjør dem interesserte i praksisen. Med Helsesistas tilstedeværelse på Snapchat, flyttes rådgivingspraksisen inn i deres hverdagslige kontekst. Diskusjonen rundt praksisen i Helsesistas Snapchat-kanal handler blant annet om hvorvidt en mener interessene i den gjeldende praksisen er ivaretatt på en god måte i den transformerte diskursen (van Leeuwen 2005, s. 104).

Siden dette forskningsprosjektet starta, har Helsesista endra omtalen av sin egen virksomhet på nettsida si. I oktober 2019 kunne man lese «... Slik kan man si at hele Norges helsesøster ble demokratisk valgt, ved at mine følgere selv valgte å følge meg daglig på snapchat. [...] Mine stories på Snapchat @Helsesista er en dundrende miks av seriøs kunnskap, kreativ galskap, humor, kjærlighet og #happymoments.» (Engvik u.å.). I mars 2020 omtales hun i tredjeperson på denne måten «Hun har nå 200 000 abonnenter på kanalen sin, og med en dundrende miks av seriøs kunnskap, humor og personlighet, sprer hun Helsesista sitt budskap – med en målsetting om å være med og løfte den psykiske helsen til barn og unge.» Endringene på nettsida samt presiseringene av praksisen sin på Snapchat (ref. den ovennevnte kronikken) kan sees på som et uttrykk for at praksiser er kulturelt funderte, de påvirkes av konteksten og kan endres over tid.

For å nærme meg en konklusjon vil jeg presisere at Snapchat er en *ressurs* og et *verktøy* for Helsesistas transformasjon av rådgivingspraksisen. Valget av applikasjonen er legitimeringa av praksisen hennes: «Vi kan ikke forvente at ungdommer skal oppsøke voksne på støvete kontorer. Vi må møte ungdommene der de er, tilpasse vårt språk til de vi snakker med, og jobbe for å skape nærhet i digital kommunikasjon.» (Engvik u.å.). Som drøftinga har vist er praksisen blitt *mer* tilgjengelig for deltakerne, men den er også blitt *mindre* tilgjengelig sammenligna med den tradisjonelle praksisen. Transformasjonen har utelatt den institusjonelle forankringa og strukturen, og dette valget trekker opp en akse mellom det

offentlige og det private. Den etablerte praksisen til en helsesykepleiers rådgiving er som omtalt legitimert og regulert av offentlige lover og forskrifter (jf. punkt 3.1). Helsesista har mulighet til å velge bort handlinger i den tradisjonelle praksisen i sin rekontekstualisering og rendyrke rådgivinga. Med utgangspunkt i dette kan en si at Helsesistas transformasjon har endra anatomien i den etablerte helsesykepleierpraksisen (van Leeuwen 2005, s. 104). Hennes rekontekstualisering omfatter *rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdommer*, og analysen av diskursen i Snapchat-kanalen hennes har vist at handlingene hun har utført er noe en kan kjenne igjen fra den tradisjonelle praksisen. *Handlemåten* er prega av både den initielle praksisen og av praksiser i Snapchat, og den framstår som en hybrid. Kanskje kan *handlemåten* tolkes som en digital forlengelse av Engvik selv.

Van Leeuwen poengterer at en transformert praksis kan endre den opprinnelige praksisen (van Leeuwen 2008, s. 20). Legitimiteten til den tradisjonelle praksisen er som omtalt overforankra i lover og forskrifter samt tradisjon. Helsesistas legitimitet bygger på denne tradisjonelle legitimiteten, men hun har benytta et annet verktøy for å oppnå sitt formål; å øke tilgjengeligheten. En vurdering av hvorvidt hennes transformasjon har karakteristika som kan påvirke og endre den tradisjonelle praksisen, ligger utenfor dette forskningsprosjektets perspektiv.

5.3 Perspektivering

Arbeidstittelen på prosjektet har vært *Å gripe – og begripe – det flyktige*, og den er beskrivende for den utforskinga av Helsesistas Snapchat-kanal jeg har gjennomført. Prosjektet var initiert av min nysgjerrighet, og formuleringa av problemstilling og forskningsspørsmål ga retning for valget av teoretisk grunnlag, perspektivering og analysemetode. Gjennom å definere aktiviteten i Snapchat-kanalen som en sosial praksis, valgte jeg å anvende van Leeuwens rammeverk for rekontekstualiseringa (van Leeuwen 2008, s. 6). Den sosiosemiotiske perspektiveringa på transformasjonen åpna et tolkingsrom og gjorde det mulig å gjøre en systematisk analyse av den sosiale praksisen. Denne organiseringa av materialet har gjort det mulig å tydeligere se skillet mellom å *gjøre* det og å *snakke* om det.

Fordi rekontekstualiseringa finner sted i Snapchat, har det vært fruktbart og nødvendig å undersøke hvordan en sosial praksis er vevd sammen med en applikasjon, som illustrert i modellen inspirert av Zhao, Djonov og van Leeuwen i *Figur 11* (Zhao et. al. 2014).

Tilnærminga til å se på en applikasjon i seg selv som en artefakt, er ikke undersøkt nærmere i

dette prosjektet. Det er snappene som rekontekstualisering av den sosiale praksisen rådgiving som har vært forskningsinteressen. For å utforske den sosiale praksisen slik den framtrer i Snapchat-kanalen, valgte jeg en metodisk tilnærming der jeg kunne delta i praksisen. Tolkninga av prosjektets datamateriale er et forslag, og systematikken i utforskinga fasiliterer en videre diskusjon av den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* spesielt og av sosiale praksiser representert i Snapchat generelt (Bal 1997, s. 4).

Valga jeg har gjort i utforskinga har åpna noen dører og lukka andre. Med ei praksisnær tilnærming har jeg i analysen ekskludert informasjon som ligger utenfor Snapchat-kanalen som kan ha betydning for tolkinga av den sosiale praksisen (Gee 2011, s. 44). Gjennom for eksempel å velge et kvalitativt intervju med Helsesista, kunne andre sider ved tekstproduksjonen og avsenderproblematikken blitt belyst. En kvalitativ etnografisk undersøkelse kunne gitt nye perspektiv på deltakerrolla ved for eksempel å være tilstede når ungdommer åpner snappene fra Helsesista og intervjuer dem. En aktuell metode kunne vært *thick descriptions* som beskriver konteksten og praksisen en atferd inngår i (Geertz 1973). Med denne tilnærminga kunne en utforske om digitaliseringa av praksisen endrer måten deltakerne møter den på.

Den raske utviklingstakten i sosiale medier gjør det interessant å utføre tilsvarende analyse av snapper i Helsesistas kanal om ett års tid. Det kan gi et bilde av i hvilken grad endringene skyldes teknologi og/eller Helsesistas utvikling av rådgivinga blant annet basert på responsen de andre deltakerne gir. Med tanke på den raske utviklingstakten i digitale sosiale medier, kan *det nye* ved Helsesistas rekontekstualisering i 2019 i løpet av kort tid bli *det gamle*.

Datamaterialet i prosjektet utgjør kun en liten brøkdel av alle snappene som manifesterer Helsesistas sosiale praksis i Snapchat-kanalen. Likevel har omfanget har vært stort nok til å kunne svare på forskningsspørsmåla og drøfte problemstillinga. Funna er gjort med en oppdagelseslogikk, og de kan vanskelig la seg generalisere. Prosjektets grunninnstilling har vært mer å *forstå* enn å *forklare*, og resonnementa er basert på den sosiale praksisen slik den er representert i de autentiske snappene i datamaterialet. Systematiseringa av materialet i de utvalgte analysekategoriene kan gjentas i andre forskningsprosjekter om samme sosiale praksis eller andre praksiser som er representert i Snapchat.

Dette forskningsprosjektet er et bidrag til den pågående utforskinga av de semiotiske artefaktene som omgir oss både i yrkesliv og hverdagsliv. Som presentert i innledningskapittelet er det gjennomført få studier på praksiser og tekster i Snapchat, og så langt jeg kan se, er ikke praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* på Snapchat utforska. Den kontinuerlige utviklinga i det sosiale medielandskapet gjør at dokumentasjon av snapper delt i en sosial praksis i 2019 i seg selv har en verdi. Dette prosjektet inkluderer semiotiske beskrivelser av tilgjengelige funksjoner og ressurser i applikasjonen juni og august 2019. Snapchat-applikasjonen er oppdatert og endra flere ganger siden materialet ble samla inn, og endringer i den semiotiske teknologien kan sannsynligvis påvirke Helsesistas sosiale praksis.

Med 200 000 deltakere i Helsesistas Snapchat-kanal, har handlingene i praksisen stor rekkevidde. Omfanget bidrar til å ytterligere legitimere motivasjonen for – og betydninga av – å utforske praksisen. Diskusjonen om Engviks praksis som har oppstått i løpet av forskningsprosjektets forløp, kan tolkes som et uttrykk for at det er flere interessante aspekt ved transformasjonen som kan utforskes systematisk. Nysgjerrigheten som initierte prosjektet har fått næring, og jeg vil dele noen av idéene til videre utforsking av praksisen som utkrystalliserte seg i løpet av arbeidet. Med en annen optikk på materialet vil sannsynligvis andre mønstre i den sosiale praksisen bli synlig.

5.4 Videre forskning

En kritisk diskursanalyse av praksisen kunne synliggjort de sosiale forestillingene som er representert. Forestillingene som bærer med seg verdier og holdninger er aspekt som er skrevet inn i applikasjonen Snapchat som premisser som gir muligheter og begrensninger for praksisen (Poulsen & Kvåle 2018, s. 161). Ei tilnærming kunne sett på hvordan de meningsskapende og kommunikative praksisene på mikronivå, kan settes i relasjon til samfunnsmessige og sosiokulturelle strukturer på makronivå. En bredere analyse av den semiotiske analysen kunne gitt dypere forståelse for de tilgjengelige ressursene og handlingsalternativa som er aktuelle i tekstproduksjonen (se *Figur 11* i punkt 3.2).

Praksisen kan også utforskes med utgangspunkt i at Helsesistas Snapchat-kanal drives av en person som eier et aksjeselskap med samme navn som brukerprofilen, og som lønner to personer. Den sosiale praksisen er dermed del av et næringsgrunnlag, og med en markedsretorikk kan man tolke den som en tjeneste som tilbys en kundegruppe. Det er mer

enn semantikken som er forskjellen mellom å se på en deltaker som en helsesykepleier, gründer og selvstendig næringsdrivende. Tilsvarende er deltakerrolla til en elev, en ungdom og en kunde ulik. Det er gratis å delta i rådgivingspraksisen, og det sies gjerne at når en tjeneste er gratis, er det kunden som er produktet.

Engvik er som presentert over aktiv på andre mediekkanaler i tillegg til Snapchat. Snappene rekontekstualiseres i boka *Helsesista #vågåvære* hun ga ut i oktober 2019 og de inngår i TV-serien hennes *Helsesista – gjør en forskjell*. Digitale tekster er teknisk sett enkle å dele, og en slik krysspublisering kan avdekke byggetegningene for Helsesistas digitale rom.

Som nevnt over deltar ungdommer og andre som selv ønsker det i praksisen i Helsesistas kanal. De har en felles interesse, og tiltrekninga til dette felles er drivkrafta og limet i det James Paul Gee og Elisabeth Hayes kaller et affinitetsrom (Gee & Hayes, 2010, s. 7). I dette sosialesemiotiske rommet deler deltakere erfaringer og kunnskap, og ei utforsking av driverne og mekanismene i Helsesistas Snapchat-kanal kan avdekke andre mønstre sammenligna med å utforske aktiviteten som en praksis.

En normkritisk tilnærming til hvorvidt Helsesista oppfyller helsepersonelloven i sin praksis på Snapchat, kan gi innsikt i både den tradisjonelle og den rekontekstualiserte praksisen. Å vurdere etiske aspekt ved praksisen på en systematisk måte, kunne bidratt inn i diskusjonen om praksisen som alt pågår. Det kunne vært interessant å utforske om den digitale realiseringa av den sosiale praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom* får betydning for den tradisjonelle praksisen utført av helsesykepleiere ved skolene.

5.5 Avsluttende refleksjoner

Forskningsinteressen har vært å få fatt i *dette nye* i Helsesistas Snapchat-kanal. Utforskinga av Engviks transformasjon av praksisen *allmenn rådgiving om helserelaterte spørsmål til ungdom*, har vist at det er noe gjenkjennelig i det som kan framstå som tilfeldig og noe planlagt i det som kan framstå som spontant. Det paradoksale viser seg også i at avstanden mellom Helsesista og deltakerne kan åpne opp for nærhet i det digitale rommet. Kanskje det er nettopp snappens komprimerte og flyktige form som møter ungdommens orientering om *her og nå*, og derfor kan rådgivinga i Helsesistas Snapchat-kanal være et fast holdepunkt.

Kapittel 6 Litteraturliste

(Litteraturlista satt opp etter APA 6th-standard)

Adami, E. (2018). Styling the self online: semiotic technologization in weblog publishing. *Social Semiotics* 28 (5), 601–622.

Andresen, W. & Stene, M. (2019, 8. desember). Helsesista, helsepersonelloven gjelder også for deg! *Aftenposten*. Henta fra <https://www.aftenposten.no/article/ap-8mLVdE.html>

Bal, M. (1997). *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative*. 2. utgave. Toronto/Buffalo/London: University of Toronto Press

Barton, D. (2007). *Literacy. An Introduction to the Ecology of Written Language*. 2. utgave. Lancaster/London: Routledge.

Barton, D. & Lee, C. K. M (2012). Redefining Vernacular Literacies in the Age of Web 2.0. *Applied Linguistics* 33 (3), 282–298. Henta fra <https://doi.org/10.1093/applin/ams009>

Bezemer, J. & Kress, G. (2008). Writing in Multimodal Texts: A Social Semiotic Account of Designs for Learning. *Written Communication* 25 (2), 166–195. Henta fra <https://doi.org/10.1177/0741088307313177>

Buer, L. (2019, 23. august). Kyss, snap og klem. *Psykisk Helse* 2018 (2). Henta fra <https://psykiskhelse.no/bladet/2018/helsesista-0218>

Chesher, C. (2012). Between image and information: The iPhone camera in the history of photography. *Studying Mobile Media: Cultural Technologies, Mobile Communication, and the iPhone*, 98–117. Henta fra <https://doi.org/10.4324/9780203127711>

Desjardins, J. (2019, 13. mars). What happens in an Internet Minute in 2019? Visualcapitalist. Henta fra <https://www.visualcapitalist.com/what-happens-in-an-internet-minute-in-2019/>

Djonov, E. & van Leeuwen, T. (2018). Social media as semiotic technology and social practice: the case of ResearchGate's design and its potential to transform social practice. I *Social Semiotics* 28 (5), 641–664. Henta fra <https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1504715>

Engvik, T.M.K (u.å). Helsesista. Henta fra <https://helsesista.no/om/>

Engvik, T. M. K. (2019, 21. desember). – Selvsagt er jeg underlagt helsepersonelloven. *Dagbladet*. Henta fra <https://www.dagbladet.no/kultur/selvsagt-er-jeg-underlagt-helsepersonelloven/71953112>

Gee, J.P. (2014). *Uten tittel*. Henta fra <http://jamespaulgee.com/pdfs/Literacy%20Questions.pdf>

Gee, J. P. (2011). *How to do discourse analysis: a toolkit*. New York: Routledge

Gee, J.P. & Hayes, E.R. (2010). *Popular culture as public pedagogy*

- I Burdick, J, Sandlin, J.A., & Schultz, B. D. *Handbook of public pedagogy: education and learning beyond schooling*. (s. 185–193). New York: Routledge.
- Geertz, C. (1973). Thick description: Toward an Interpretive Theory of Culture. I Geertz, C. *The interpretation of cultures: selected essays* (s. 3–30). New York: Basic Books
- Goldberg, E. (2020, 31. januar). Doctors on TikTok Try to Go Viral. *New York Times*. Henta fra <https://www.nytimes.com/2020/01/31/health/tiktok-doctors-sex-ed.html>
- Halliday, M. A. K. (1998). Registervariasjon. I Berge, K. L., Coppock, P. J & Maagerø, E. (Red.), *Å skape mening med språk* (s. 95–118). Oslo: Cappelen akademisk forlag
- Halliday, M. A. K. (1998). Situasjonskonteksten. I Berge, K. L., Coppock, P. J & Maagerø, E. (Red.), *Å skape mening med språk* (s. 67–79). Oslo: Cappelen akademisk forlag
- Halliday, M. A. K. (1998). Språkets funksjoner. I Berge, K. L., Coppock, P. J & Maagerø, E. (Red.), *Å skape mening med språk* (s. 80–94). Oslo: Cappelen akademisk forlag
- Helsesista (u.å.). I *Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret – Brønnøysundregistrene*. Henta fra <https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=819909792>
- Hitching, T.R. & Veum, A. (2011). Introduksjon. I Hitching, T. R., Nilsen, A. B. & Veum, A. (Red). *Diskursanalyse i praksis: metode og analyse* (s. 11–40). Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Jonassen, T.H. (2019, 21. desember). Krass kritikk mot «Helsesista». *Dagbladet*. Henta fra <https://www.dagbladet.no/a/71910143>.
- Jovanovic, D. (2019). *Multimodal Dialogue and Photographic Style on Social media* (doktoravhandling). University of Southern Denmark, Århus.
- Jovanovic, D. & van Leeuwen, T (2018). Multimodal dialogue on social media. *Social Semiotics* 28 (5), 683–699. Henta fra <https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1504732>
- Kozinets, R. V. (2010). *Netnography: doing ethnographic research online*. Los Angeles: Sage.
- Kress, G. (1998). Visual and verbal modes of representation in electronically mediated communication: the potentials of new forms of text. I Snyder, I. *Page to Screen Talking Literacy into the Electronic Era* (s. 53–79). London: Routledge.
- Kress, G. & van Leeuwen, T. (2006). *Reading images: the grammar of visual design* (2. utg.). London: Routledge.
- Kvåle, G. (2018). Bloggmaler som semiotisk teknologi og multimodalt halvfabrikat: En sosialemiotisk analyse av stilrepertoaret til blogg.no. I Rogne, M. & Waage, L. R. (Red), *Multimodalitet i skole- og fritidstekstar: ein vitenskapleg antologi*. (s. 159–180). Bergen: Fagbokforlaget Landslaget for norskundervisning
- Kvåle, G. (2015). Multimodale modellar i Microsoft Word: Programvare som semiotisk ressurs. I Kvåle, G., Maagerø, E. & Veum, A. (Red.) *Kontekst, språk og multimodalitet: nyere sosialemiotiske perspektiver* (s. 153–169). Bergen: Fagbokforlaget

Martincic, Julia. (2019, 15. november). *Helsesista*: - Ungdommer blir kasteballer i et uoversiktlig byråkrati. *Aftenposten*. Henta fra <https://www.aftenposten.no/article/ap-Op0Ma1.html>.

Moschini, I. (2012.) Interview with Theo van Leeuwen. *LEA - Lingue e Letterature d'Oriente e d'Occidente* volume 3, 203–222. Henta fra. <https://oajournals.fupress.net/index.php/bsfm-lea/article/view/7640/7638>

Moschini, I. (2018). Social semiotics and platform studies: an integrated perspective for the study of social media platforms. *Social Semiotics* 28 (5), 623–640. Henta fra <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10350330.2018.1504714>

Maagerø, E. (2005). Språk og kontekst – situasjonskontekst, Språk og kulturkontekst. I *Språket som mening. Innføring i funksjonell lingvistikk for studenter og lærere* (s. 37–86). Oslo: Universitetsforlaget.

Maagerø, E. & Tønnesen, E. S. (2014). *Multimodal tekstkompetanse*. Kristiansand: Portal

Maagerø, E. & Tønnesen, E. S. (2010). Sosialesemiotikk – meningsskaping mellom funksjon og system. I Knudsen, S. V. & Aamotsbakken, B. *Teoretiske tilnærminger til pedagogiske tekster*, 125–151. Kristiansand: Høyskoleforlaget

Medietilsynet. (2020). Barn og medier 2020. Henta fra <https://www.medietilsynet.no/om/aktuelt/barn-og-medier-2020--halvparten-av-norske-niaringer-er-pa-sosiale-medier/>

Piwek, L. & Joinson, A. (2016) “What do they snapchat about?” Patterns of use in time-limited instant messaging service. *Computers in Human Behavior* 54, 358–367. Henta fra <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563215301023>

Poulsen, S.V., Kvåle, G. (2018). Studying social media as semiotic technology: a social semiotic multimodal framework. *Social Semiotics* 28 (5), 700–717. Henta fra <https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1505689>

Poulsen, S. V., Kvåle, G & van Leeuwen, T. (2018). Special issue: Social media as semiotic technology. Introduction. *Social Semiotics* 28 (5), 593–600. Henta fra <https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1509815>

Regjeringen. (2018, 13. september). Helsesøster blir helsesykepleier. Henta fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/helsesoster-blir-helsesykepleier/id2610855/>

Røssland, V. H. & Aronsen, A. (2019, 23. desember). – Upassende og umoralsk. *Dagbladet*. Henta fra <https://www.dagbladet.no/a/71961176>

Sikkerhetsoppdateringer fra Apple (u.å). Apple. Henta 13. februar 2020 fra <https://support.apple.com/no-no/HT201222>

Snapchat.com (2020). Hvordan bruke Snapchat. Henta 3.3.2020 fra <https://support.snapchat.com/nb-NO/a/how-to-use-snapchat>

Snapchat.com (2019b). Personvernregler. Henta 15.10.2019 fra <https://www.snap.com/nb-NO/privacy/privacy-policy/>

Snapchat.com (2019a). Snapinc. Hentet 15.10.2019 fra <https://www.snap.com/nb-NO/>

Tjora, A. (2012). Kvalitative forskningsmetoder i praksis (2.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Undrum, L.V.M. (2016). *#Selfie: Personlige ytringer i det globale rom* (Masteroppgave). Høgskolen i Sørøst-Norge. Henta fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2424533>

Unicode 12.0 Emoji List (2019). I *Emojipedia*. Henta fra <https://emojipedia.org/unicode-12.0/>

van Dijck, J. (2013). *The Culture of Connectivity: A Critical History of Social Media*. Oxford, England: Oxford University Press.

van Leeuwen, T. (2008). *Discourse and Practice – New Tools for Critical Discourse Analysis*. New York: Oxford University Press

van Leeuwen, T. (2005). *Introducing social semiotics*. Oxon og New York: Routledge

Vaterlaus, J. M., Barnett, K., Roche, C. & Young, J. A. 2016. Snapchat is more personal: An exploratory study on Snapchat behaviors and young adult interpersonal relationships. *Computers in Human Behavior* 62, 594–601. Henta fra <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.04.029>

Veum, A. & Undrum, L. V. M. (2018). The selfie as a global discourse. *Discourse & Society* 29 (1), 86–103. Henta fra <https://doi.org/10.1177/0957926517725979>

Zappavigna, M. (2016). Social media photography: construing subjectivity in Instagram images. *Visual Communication* 15 (3), 271–292. Henta fra <https://doi.org/10.1177/1470357216643220>

Zhao, S. & Zappavigna, M (2018). The interplay of (semiotic) technologies and genre: the case of the selfie. *Social Semiotics* 28, 655–682. Henta fra <https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1504724>

Zhao, S., Djonov E. & van Leeuwen, T. (2014). Semiotic technology and practice: A multimodal social semiotic approach to PowerPoint. *Text and Talk* 34 (3), 349–375. Henta fra <https://doi.org/10.1515/text-2014-0005>

Kapittel 7 Liste over figurer og tabeller

Figurer

Figur 1 Snapp 1a er komponert av Helsesista, 1b er skjermbilde av en dialog mellom Helsesista og seer og 1c er komponert av en seer.

Figur 2 Hovedfunksjonene i Snapchat.

Figur 3 Applikasjonens hjemmeside med uåpna snapp fra Helsesista.

Figur 4 Fordeling av snapper delt per døgn.

Figur 5 Datamaterialet fordelt i tre snappkategorier.

Figur 6 Snapp med kamera vendt mot Helsesista selv og snapp med kamera vendt mot omgivelsene.

Figur 7 Snapper basert på skjermbilder av chat mellom Helsesista og seer.

Figur 8 Snapp komponert av en seer og delt videre av Helsesista.

Figur 9 Modell for å utforske semiotisk programvare.

Figur 10 Holistisk tilnæringsmåte til Power Point som semiotisk teknologi og semiotisk praksis

Figur 11 Snapchat som semiotisk artefakt og praksis. Modellen er inspirert av Zhao, Djonov og van Leeuwen (2014, s. 355).

Figur 12 Tilgjengelige verktøy og ressurser i produksjonen av snapper. Figuren må sees i sammenheng med Tabell 3 og Tabell 4 under.

Figur 13 Funksjoner som kun er tilgjengelige i chat-funksjonen.

Figur 14 Eksempel på realisering av foto/film, verbalspråk, emoji og bitmoji.

Figur 15 Eksempel på lenke til nettsted, strektegning, tagging av en annen Snapchat-profil, realisering av emneknagg og etikett.

Figur 16 Eksempel på snapper med filter.

Figur 17 Forholdet mellom språk og kontekst, system og tilfelle.

Figur 18 Fire transformasjonskategorier som er aktuelle i transformasjonen av en sosial praksis.

Figur 19 Eksempler på snapper som viser omgivelsene.

Figur 20 Eksempel på utsnitt.

Figur 21 Snapp 21a med dekontekstualisert framstilling og snapp 21b med kontekstualisert.

Figur 22 Eksempler på rekontekstualisering av dialog mellom Helsesista og deltaker.

Figur 23 Eksempler på Helsesistas oppfordring til deltaker om å dele dialogen.

Figur 24 Eksempler på snapper deltakere har sendt som svar på oppfordring fra Helsesista.

Figur 25 Representasjon av snapper delt 8. august, orgasmens dag, del I.

Figur 26 Representasjon av snapper delt 8. august, orgasmens dag, del II.

Figur 27 Representasjon av snapper delt 8. august, orgasmens dag, del III.

Figur 28 Realisering av konkret helseopplysning.

Figur 29 Emojikombinasjon som oppfordrer til handling.

Figur 30 Realisering av oppfordringer til handling.

Figur 31 Realisering av oppfordringer til handling i chat-funksjon.

Figur 32 Realisering av engelskspråklig oppfordring til handling.

Figur 33 Realisering av standpunkt.

Figur 34 Realisering av standpunkt i chat-funksjon.

Figur 35 Realisering av støtte i chat-funksjon.

Figur 36 Realisering av fiktiv avsenderrolle.

Figur 37 Realisering av verbalspråk i lingvistisk og auditiv form.

Figur 38 Forskjellen på høy grad av naturalistisk koding i snapp 38a og lav i snapp 38b.

Figur 39 Realisering av selvrepresentasjon ved bruk av tegneverktøy.

Figur 40 Følelser realisert gjennom ulike modaliteter.

Figur 41 Realisering av følelsesuttrykk.

Figur 42 Eksempler på estetiske valg.

Figur 43 Eksempler på nær-synkron dialog.

Tabeller

Tabell 1 Komponenter som er representert i en sosial praksis.

Tabell 2 Beskrivelse av den sosiale praksisen til en helsesykepleier tilknyttet en skole.

Tabell 3 Tilgjengelige semiotiske verktøy i produksjon av snapper når man tar foto eller film. Nummereringa refererer til Figur 12 over.

Tabell 4 Tilgjengelige semiotiske verktøy i redigering av foto og produksjon av snapper. Talla refererer til Figur 12.

Tabell 5 Funksjoner som kun er tilgjengelige i chat-funksjonen. Nummereringa viser til Figur 13 over.

Tabell 6 Semiotiske ressurser som realisering av de ulike komponentene i en sosial praksis.

Tabell 7 Transformasjonskategorier.

Tabell 8 Sammenstilling av transformasjonen av tid, sted og ressurser, material og verktøy.

Tabell 9 Sammenstilling av transformasjonen av deltakere og tilhørende kvalifikasjoner.

Tabell 10 Sammenstilling av transformasjonen av handlinger.

Tabell 11 Sammenstilling av transformasjonen av handlemåte.

Tabell 12 Sammenstilling av transformasjonen av presentasjonsstil.

Kapittel 8 Vedlegg

Vedlegg 1 Forhåndsgodkjenning fra Norsk senter for forskningsdata

N

NSD Personvern

23.05.2019 14:49

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 100916 er nå vurdert av NSD.

Følgende vurdering er gitt:

Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet 23.05.2019 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 25.06.2020.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil behandle personopplysninger med grunnlag i en oppgave av allmenn interesse.

Vår vurdering er at behandlingen oppfyller vilkåret om vitenskapelig forskning, jf. personopplysningsloven § 8, og dermed utfører en oppgave i allmenhetens interesse.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være utførelse av en oppgave i allmenhetens interesse, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav e, jf. art. 6 nr. 3 bokstav b), jf. personopplysningsloven § 8.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a)
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: (velg det som passer: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13/14), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), protest (art. 21).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13 (eventuelt art. 14).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32)

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Belinda Gloppen Helle
Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vedlegg 2 Utskrift av e-post sendt til Helsesista

HJEM OM KONTAKT I MEDIA

MELDING SENDT (GÅ TILBAKE)

Navn: Hilde Berg Nesse

Email: hilde.nesse@gmail.com

Nettadresse:

Henvendelsen gjelder: Hei Helsesista
Det er interessant å følge deg og ditt prosjekt for å knuse tabuer og styrke ungdommers psykiske helse. Det neste året skal jeg skrive en masteroppgave i faget nordisk og lesevitenskap ved Universitetet i Stavanger, og den vil jeg skal handle om snappene som blir sendt fra din kanal.

Jeg vil gjennomføre en tekstanalyse for å prøve å finne ut hvilke språklige valg du gjør som fungerer så godt i målgruppa. Derfor vil jeg ta skjermbilder av snappene som sendes i en vilkårlig periode på fjorten dager mellom juni og september 2019. Jeg understreker at jeg i analysen kun vil utforske snappene du sender ut til «alle som har deg på Snap» og utforske teksten, bildene, emojiene, bitmojiene, filtrene og andre effekter. Jeg innhenter ingen andre opplysninger enn dem du alt har inkludert i snappene.

HJEM OM KONTAKT I MEDIA

Du kan når som helst reservere deg fra prosjektet uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du velger å reservere deg mot å være med i min masteroppgave.

Dine rettigheter: Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg,
- rett til protest
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandling av dine personopplysninger

Jeg behandler opplysninger om deg fordi det er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse. Min veileder i arbeidet er Arne Olav Nygard på Universitetet i Stavanger, arne.o.nygard@uis.no.

Lykke til videre med arbeidet ditt - i alle kanaler:)

Beste hilsen
Hilde Berg Nesse

Vedlegg 3 Oversikt over representasjonen av semiotiske ressurser i snappene
Helsesista har komponert

Helsesista har komponert på gulvet med hjerte	levende bilde	stillbilde	verbal muntlig tale	verbal tekst skriftlig	emojier	bitmojier	etikett	filter	musikk	strektegning	tekstdesign	emneknagg	refer@anse	www
		x		x	x	x								
ser på genseeren		x		x										
hi!		x		x	x	x								
Tordensky		x		x	x		x			x				
Pride		x		x	x		x	x						
Gjøre en forskjell		x		x										
Spesielt på internett		x		x	x						x			
Nice balcony	x		x	x			x				x			
SPRUUUT	x		x	x		x					x			
Good morgen	x		x	x	x									
forts. helsestasjon	x		x	x	x									
Briller og hundegjør	x		x	x	x			x				#happymoment		
Hundegjør	x		x	x	x									
Holiday coming soon	x		x	x	x	x	x							
Love yourself	x			x		x					x			
Haugan	x		x	x	x			x						
Vaccines work	x		x	x	x		x					#vaccines work		
Happy psychobitch	x		x	x	x	x					x			
Crazy bananas	x		x	x				x			x			
AKS	x		x	x	x	x						#rekehår		
Good vibes	x		x	x	x		x				x			
Orgasmens dag	x		x	x	x		x							
Eivind	x		x	x	x									
fontene Oslo + Karl Johan	x							x	x					
Forsker	x		x	x				x						
Forsker forts.	x		x	x				x						
Store ører	x		x	x				x						
H om orgasme	x		x	x										
Nordlending	x		x	x				x						
Vanne plante	x		x	x		x								
Fjæra	x			x	x	x			x					
Be the good change	x		x	x	x	x					x			

Vedlegg 4 Oversikt over representasjonen av semiotiske ressurser i snappene som viser dialog mellom Helsesista og en deltaker

Temain dialogen	Antall snapper	Antall replikker/levende bilder/stilbilde	verbal muntlig tale	verbal tekst skriftlig	emojier	bitmojier	etikett	filter	musikk	strektegning	tekstdesign	emneknagg	refer@anse	www	fortsetter
Å bli plukket i håret	1	3		x						x					
Kjønnsykdom og testing	2	3		x	x					x					
De over 24 år	1	3		x	x	x									
Soppinfeksjon og testing	3	20		x	x					x					x
Sitter med sommerferien	3	15		x	x					x				x	x
Filtechips	1	5		x	x										
Reise bort i sommer	1	7		x	x										
Regnbue	1	5		x	x										
Gå i priedeparaden	1	5		x	x							x			
Skilsmisse	3	18		x	x										x
Fitterfott samtale	8	54		x	x										x
Stort drama	1	5		x	x	x									
Hva er orgasme?	1	2		x	x					x					
Jeg erfnger	1	9		x	x	x									
En pikksky	1	2		x	x										
Skulle ønske jeg var som deg	1	5		x	x										
Takk for støtten	1	2		x	x										
Redd etter angrepet	1	3		x	x	x									
Skulle ønske jeg så deg	1	4		x	x										
Takk	1	2		x	x	x									
Takk til alle	1	2		x	x										
Takk much love	1	2		x	x	x									
Takk blått hjerte	1	2		x	x	x									
Takk gul jakke	1	2		x	x	x									
Lang takk	1	1		x	x										
Du gjør utrolig mye	1	1		x	x	x									

Vedlegg 5 Oversikt over representasjonen av semiotiske ressurser i snappene deltakerne har komponert

Snapper fra seerne	levende bilder	stillbilde	verbal muntlig tale	verbal tekst skriftlig	emojier	bitmojier	etikett	filter	musikk	strektegning	tekstdesign	emneknagg	refer@nse	www
Arva klær		x		x	x							#happymoment		
Skal på pride		x		x	x							#happymoment		
Brød til kveldsmat		x		x	x							#happymoment		
gått på senter		x		x	x		x					#happymoment		
Onanerte		x		x	x							#happy moment		
dyrene elsket		Svart		x	x		x					#happymoment		
Ser opp til deg		svart		x	x							#happy +		
Bytta sengtøy		svart		x	x		x					#happymoment		
Sove ute		x		x	x							#happy moment		
Fikk kjæreste alkkurat		svart		x	x					x		#happymoment		
Spiseforstyrrelse		x		x	x							#happymoment		
orgasme		x		x	x							#spruuuuu		
vibrator		x		x	x									
fontene		x		x	x		x							
Ålesund		x		x	x									
Skikkelig sprut		x		x	x									
Pikksky		x		x	x									
høyt tårn		x		x	x									
tresex		x		x	x		x							
Sjå på Narvik-spruten	x			x	x									

Vedlegg 6 Kvantifisert oversikt over funn fra analysen av snapper med stillbilder

	kontekstualisert	dekontekstualisert	naturalistisk	sensorisk	narrativ	konseptuell
Helsesistas snapper	5	2	5	2	5	2
7 totalt						
Seernes snapper	13	7	16	4	16	4
20 totalt						

Vedlegg 7 Realisering av verbalspråklige ressurser

emneknagger	tagging av andre snapchatprofiler	internettlenke	forkortelser, slang og engelske ord Helsesista	forkortelser, slang og engelske ord seere	brudd med stavemåte Helsesista	brudd med stavemåte seere	ord knytta til Snapchat
#happymoment 11	kreatuva	www.jegvilvite.no	Nice balcony	Drikkul	Spruuuuu!	Såve (sove)	svare på story
#happy 1			Happy pride	Hate på den andre	Spruuuuuuuuuuuuuuuu!	netopp (nettopp)	chat
#rekehår 1			Just do it!	Shitt	Wæææ!!!	kjempe sort (kjempestort)	screenene
#oslopride 1			Yeah! Yeah!	Lizm (liksom)	Wææææ!	venneine (venninnene)	filteret
#vierher 1			YEAH!	Egt (egentlig)		bak snakke (baksnakke)	
#vaccineswork 1			spot (om sted)	Insecure	wæææææææ!	innteressert (interessert)	
			power	Ofc (of course)	Heeilt anonymt	aldrig (aldri)	
			Love u	Dgb (det går bra)	Heeilt anonymt	skjønnt (skjønt)	
			action go!	Toxic	Værsågod	syntomer (symptomer)	
			whatever	Sykt såra	Sååååå viktig	jør (gjør)	
			Null stress	Spm (spørsmål)		jort (gjort)	
			ass (altså)	d (det)		kjempe redd	
			Shit pom fritt	pga (på grunn av)		vær (hver)	
			Crazy bananas	U2		tør (tør)	
			drift			å (og)	
			kjip				
			Just go for it				
			liksom				
			Yeah right				
			Kjempeviktig				
			En snapp med engelsk verbaltekst i tale og skrift på skjerm				

Vedlegg 8 Realisering av emojier

	I snapper komponert av Helsesista	I snapper komponert av seere	I dialog – Helsesistas replikker	I dialog – seerens replikker
Emoji	20 ulike	16 ulike	21 ulike	33 ulike
✌️ Victory Hand	x 2		x 1	x 1
✨ Sparkles	x 2		x 1	x 3
❤️ Red Heart	x 6	x 14	x 16	x 22
🤔 Thinking Face	x 1	x		
💣 Exploding Head	x 1			
👍 Thumbs Up	x 1	x 2		x 3
🏳️ Rainbow Flag	x 1	x		
😓 Smiling Face With Open Mouth & Cold Sweat	x 2	x 2	x 4	x 2
😭 Face with Tears of Joy		x 3	x 21	x 5
🙌 Raising Hands	x		x 3	
😄 Grinning Face With Smiling Eyes	x 5			
🌌 Night with Stars	x		x 1	
😱 Face Screaming in Fear	x 4			

😄 Smiling Face With Smiling Eyes	x 1			x 1
😍 Smiling Face With Hearts	x 1			x 4
👉 Backhand Index Pointing Right	x 1		x 1	x 11
👌 OK Hand	x 1		x 1	
💧 Sweat Droplets	x 1	x 1	x 6	
🍆 Eggplant	x 1	x 1		x 1
👊 Sign of the Horns	x 1		x 1	
😵 Star-Struck		x 1		
😎 Smiling Face With Sunglasses		x 1		x 1
😘 Face Blowing a Kiss		x 1		x 2
😬 Flushed Face		x 1		
😂 Rolling on the Floor Laughing		x 1		
💎 Sparkling Heart		x 1		x 1
🌺 Hibiscus		x 1		x 5
👮 Guard	x 1			
🌷 Tulip		x 1		x 2

😊 Beaming Face with Smiling Eyes			x1	
🤗 Hugging Face			x3	
😴 Sleeping Face			x1	
⚡ High Voltage			x1	
🌀 Dizzy			x2	x1
🤔 Thinking Face			x1	x1
😉 Winking Face			x1	
😍 Smiling Face With Heart-Eyes			x1	x5
😞 Pensive Face				x1
😊 Smiling Face With Smiling Eyes				x1
🌈 Rainbow				x1
💓 Beating Heart				x5
💕 Two Hearts				x3
😵 Star-Struck				x1
😂 Rolling on the Floor Laughing				x4
🙏 Folded Hands				x1
😳 Confounded Face				x1
💙 Blue Heart				x2
💜 Purple Heart				x1
😜 Zany Face				x1
😭 Loudly Crying Face				x1
😭 Crying Face				x1
😉 Winking Face			x1	x1
😎 Nerd Face			x1	